โครงการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป
จำนวน การกระจายตัว และวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเมืองพัทยา
เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4
ประจำปี 2566

ฝ่ายวิจัยและประเมินผล
ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนา
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
โทร: 038-253-100
https://www.pattaya.go.th

คำนำ

โครงการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัว และวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4 มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา 2) วิเคราะห์วัตถุประสงค์การย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบ และความต้องการของประชากรแฝง และ 3) กำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยาที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านสาธารณสุข 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4) ด้านเศรษฐกิจ และ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม

ในการสำรวจประชากรแฝง ระยะที่ 4 ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการ นายจ้างประชากรแฝง รวมทั้งผู้บริหารและบุคลากรสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ และฝ่ายกิจการพิเศษสำนักปลัดเมืองพัทยา ที่ร่วมให้ข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งคณะวิจัยขอขอบคุณ ณ ที่นี้

คณะวิจัย

กันยายน 2566

สารบัญ

หน้า

คำนำ..... ก

สารบัญ..... ข

สารบัญตาราง..... ค

สารบัญภาพ..... ง

บทที่

1 บทนำ..... 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

แนวทางการวิจัย..... 4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 5

ขอบเขตของการวิจัย..... 5

นิยามศัพท์เฉพาะ..... 7

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 8

ตอนที่ 1 แนวคิดประชากรแฝงและแหล่งข้อมูลประชากรแฝง..... 8

ตอนที่ 2 แนวคิดประมาณการจำนวนประชากรแฝง..... 17

ตอนที่ 3 แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วย SWOT Analysis..... 38

ตอนที่ 4 แนวคิดการสร้างยุทธศาสตร์ด้วย TOWS Matrix..... 42

ตอนที่ 5 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542..... 44

ตอนที่ 6 การทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566..... 47

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 54

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 60

ช่วงที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา..... 61

ช่วงที่ 2 การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง..... 67

หน้า

ช่วงที่ 3 การกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง..... 70
4 ผลการวิจัย..... 72
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา..... 72
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง..... 84
ส่วนที่ 3 ผลการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง..... 105
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 114
สรุปผลวิจัย..... 114
อภิปรายผล..... 120
ข้อเสนอแนะ..... 123
บรรณานุกรม..... 124
ภาคผนวก..... 128
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับสถานประกอบการ/หน่วยงาน/รัฐวิสาหกิจ ที่มีประชากรแฝง..... 129
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสำหรับประชากรแฝง..... 133

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2-1 ตัวอย่างการนิยามประชากรแฝงจากงานศึกษาต่าง ๆ จำแนกตามสถานการณ์อยู่อาศัย ระยะเวลาการอยู่อาศัย และหน่วยทางภูมิศาสตร์..... 10

2-2 แหล่งข้อมูลการประมาณการประชากรแฝงในประเทศไทยจากการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร..... 16

2-3 จำนวนประชากรแฝง/ผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาค (interdivisional migrants) ที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปในสหรัฐอเมริกา จำแนกตามภาคที่อยู่อาศัยในปี ค.ศ. 1955 และภาคที่ถูกแจงนับในปี ค.ศ. 1960..... 19

2-4 การย้ายถิ่นเข้า การย้ายถิ่นออก การย้ายถิ่นสุทธิ และการย้ายถิ่นมวลรวมระหว่างภาค (interdivisional migrants) ของผู้ย้ายถิ่นที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ในสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ. 1955-1960..... 20

2-5 การกระจายของร้อยละตามระยะเวลาการอยู่อาศัยของผู้ย้ายถิ่นเข้าสู่รัฐ Rondônia ในประเทศบราซิล จำแนกตามรัฐ ซึ่งเป็นสถานที่อยู่สุดท้ายก่อนย้ายเข้าสู่รัฐ Rondonia..... 23

2-6 จำนวนผู้ย้ายถิ่นของประเทศยูโกสลาเวียในปี ค.ศ. 1961 จำแนกตามประเภทการย้ายถิ่น สถานที่อยู่ก่อนย้าย และช่วงเวลาการย้ายถิ่น..... 24

2-7 การคาดประมาณการย้ายถิ่นกลับ จำแนกรายจังหวัดและภาคของประเทศอินโดนีเซีย ในปี ค.ศ. 1971..... 25

2-8 การคาดประมาณประชากรแฝงผ่านการย้ายถิ่นสุทธิของเมือง Madras ประเทศอินเดีย โดยวิธี Vital Statistics Method ระหว่างปี ค.ศ. 1951-1961..... 27

2-9 การคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิจำแนกตามอายุของประชากรเพศหญิง ในอำเภอบางละมุงของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553 โดยใช้วิธี Forward Life Table Survival Ratio Method..... 30

2-10 การคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิของประชากรเพศหญิงของกรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ระหว่าง ค.ศ. 1960-1970..... 33

4-1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามเพศและระยะสำรวจ..... 73

4-2 ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามช่วงอายุและระยะสำรวจ..... 74

4-3 ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามรายได้เฉลี่ยและระยะสำรวจ..... 75

4-4 จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและระยะสำรวจ..... 76

4-5 จำนวนและการกระจายตัวของสถานประกอบการที่มีประชากรแฝงจำแนกตามเขตและเวลาเปิดทำการ..... 77
4-6 จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและเวลาทำงาน..... 78
4-7 จำนวนธุรกิจของผู้ประกอบการจำแนกตามปีที่เปิดกิจการ..... 79
4-8 อันดับความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม..... 82
4-9 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงจำแนกตามเขตพื้นที่การทำงาน..... 84
4-10 ภาพรวมวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง..... 88
4-11 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 1..... 89
4-12 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 2..... 90
4-13 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 3..... 91
4-14 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 4..... 92
4-15 ภาพรวมปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง..... 93
4-16 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 1..... 94
4-17 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 2..... 95
4-18 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 3..... 96
4-19 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 4..... 97
4-20 ภาพรวมความต้องการของประชากรแฝง..... 99
4-21 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 1..... 100
4-22 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 2..... 101
4-23 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 3..... 102
4-24 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 4..... 103
4-25 ข้อเสนอแนะของประชากรแฝง..... 104
4-26 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเมืองพัทยาด้านจุดแข็ง..... 106
4-27 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเมืองพัทยาด้านจุดอ่อน..... 107
4-28 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเมืองพัทยาด้านโอกาส..... 108
4-29 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเมืองพัทยาด้านอุปสรรค..... 109
4-30 แนวทางการพัฒนาเชิงรุก (SO Development Guidelines)..... 110
4-31 แนวทางการพัฒนาเชิงแก้ไข (WO Development Guidelines)..... 111
4-32 แนวทางการพัฒนาเชิงป้องกัน (ST Development Guidelines)..... 111

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

1-1 แนวทางการวิจัย..... 4
2-1 ข้อมูลการย้ายถิ่นในสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2543..... 12
2-2 ระบบทะเบียนราษฎรโดยกรมการปกครอง..... 14
2-3 วิธีประมาณการประชากรแฝง..... 17
2-4 ช่วงการย้ายถิ่นแบบกำหนดจุดเวลาในอดีต..... 18
2-5 เปรียบเทียบการวิเคราะห์ถิ่นต้นทางร่วมกับระยะเวลาการอยู่อาศัย..... 22
2-6 กรอบแนวคิด SWOT Analysis..... 40
2-7 กรอบแนวคิด TOWS Matrix..... 43
3-1 ลำดับการดำเนินการวิจัย..... 60
3-2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา..... 61
3-3 ขอบเขตพื้นที่และเส้นทางเก็บข้อมูล..... 65
3-4 ขั้นตอนการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง..... 67
3-5 ขั้นตอนการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง. 70
4-1 กราฟแสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามเพศและระยะสำรวจ..... 73
4-2 กราฟแสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามช่วงอายุและระยะสำรวจ..... 74
4-3 กราฟแสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามอายุและระยะสำรวจ..... 75
4-4 กราฟแสดงจำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและระยะสำรวจ..... 76
4-5 ภาพแสดงจำนวนการกระจายตัวของสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง..... 80

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้บริการสาธารณะที่มีคุณภาพเพื่อให้ประชาชนผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจสูงสุด ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของหน่วยงานภาครัฐนับตั้งแต่มีการปฏิรูประบบราชการในปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา โดยในทุกรัฐบาลภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ได้เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดี ทั้งในด้านความสะดวก ความรวดเร็ว และความยุติธรรมในการให้บริการ โดยกิจกรรมการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่โดดเด่น อาทิ การลดขั้นตอนในการให้บริการ การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้รับความพึงพอใจจากการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐอย่างสูงสุด

อย่างไรก็ตามคุณภาพการให้บริการสาธารณะ โดยเฉพาะการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีปัจจัยสำคัญหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นจำนวนประชาชนผู้รับบริการ หรือจำนวนและคุณภาพของปัจจัยนำเข้าในการให้บริการ ทั้งในส่วนของงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารงาน ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้เมืองพัทยาซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ และมีภารกิจในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนจำนวนมากที่เข้ามาพักอาศัย ประกอบอาชีพ และท่องเที่ยวในพื้นที่แห่งนี้ มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการจัดบริการสาธารณะ ควบคู่ไปกับการดำเนินภารกิจตามอำนาจหน้าที่ และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งภารกิจสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ อาทิ การส่งเสริมการท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น ด้านสังคม อาทิ การจัดการศึกษา การสังคมสงเคราะห์ การสวัสดิการสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต อาชญากรรม การจัดระเบียบชุมชนและแรงงาน เป็นต้น ด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การบำบัดน้ำเสีย การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ด้านสาธารณสุข อาทิ การรักษาพยาบาล การโภชนาการ การส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การชีวอนามัย เป็นต้น ซึ่งการให้บริการสาธารณะและการดำเนินภารกิจดังกล่าวข้างต้น จะไม่สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ เนื่องจากเมืองพัทยาไม่สามารถกำหนดจำนวนประชากรในพื้นที่ที่แน่นอนได้ ทั้งนี้ นอกจากประชากรตามทะเบียนราษฎรที่มีมากถึง 116,918 คน (ฝ่ายทะเบียนและบัตรประชาชน สำนักปลัดเมืองพัทยา,

สิงหาคม 2564) ยังมีประชากรแฝงที่หลายหน่วยงานได้ประมาณการว่ามีจำนวนมากถึง 4 - 5 เท่าของจำนวนประชากร

ด้วยจำนวนผู้รับบริการที่มีค่อนข้างมาก อีกทั้งยังไม่สามารถกำหนดจำนวนได้แน่นอน ทำให้การกำหนดแผนพัฒนาเมืองพัทยาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข และ การให้บริการสาธารณะ ไม่สามารถกำหนดทิศทางได้อย่างแน่นอน ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากปัญหาการขาดข้อมูลจำนวนประชากรแฝงที่ได้จากการสำรวจด้วยวิธีการทางประชากรศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งในเรื่องการกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตพื้นที่ต่างๆ ของเมืองพัทยา ตลอดจนวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นเข้ามาของประชากรแฝง ทั้งนี้การได้มาของข้อมูลดังกล่าวจะทำให้เมืองพัทยาสามารถวางแผนพัฒนาเมือง การบริหารงานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยาในส่วนที่ต้องอาศัยข้อมูลของกลุ่มประชากรแฝงในการกำหนดทิศทางการบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เมืองพัทยาจึงได้ทำการสำรวจข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัว และวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นการของประชากรแฝง ในระยะที่ 1 ขึ้น แต่เนื่องจากในช่วงที่ได้ดำเนินการสำรวจได้มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้สถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานในส่วนที่เป็นประชากรแฝงได้ปิดกิจการลงเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จำนวนข้อมูลประชากรแฝงที่ได้จากการสำรวจในระยะที่ 1 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 25 ของทั้ง 4 เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา จึงมีจำนวนทั้งสิ้นเพียง 78,337 คน โดยในเขตที่มีประชากรแฝงมากที่สุดคือ เขตสำรวจที่ 4 มีจำนวน 28,750 คน รองลงมาคือ เขตสำรวจที่ 2 จำนวน 21,973 คน เขตสำรวจที่ 3 จำนวน 16,349 คน และเขตสำรวจที่ 1 จำนวน 11,265 คน ตามลำดับ นอกจากนี้ประชากรแฝงกลุ่มที่ได้ทำการสำรวจยังเป็นกลุ่มที่มีระยะเวลาในการอยู่อาศัย/ทำงาน ในพื้นที่เมืองพัทยาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนมากถึงร้อยละ 42.350 ของประชากรแฝงที่ทำการสำรวจ และมีแนวโน้มค่อนข้างสูงที่ประชากรแฝงในกลุ่มนี้จะย้ายถิ่นแบบถาวร ส่วนข้อมูลประชากรแฝงที่ได้จากการสำรวจในระยะที่ 2 ในสถานประกอบการ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจทั้งหมด 35,000 แห่ง พบว่า มีหน่วยงานที่มีประชากรแฝงทำงานอยู่จำนวนทั้งสิ้น 6,233 แห่ง หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 1 ใน 7 (ร้อยละ 17.810) ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งหมดในเขตเมืองพัทยา โดยประชากรแฝงมีการกระจายตัวอยู่มากที่สุดในพื้นที่เขตสำรวจที่ 2 รองลงไปคือ พื้นที่เขตสำรวจที่ 3 ทั้งนี้ เมื่อสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ จะมีประชากรแฝงที่ถูกคาดการณ์ว่าจะกลับเข้ามาทำงาน/ประกอบอาชีพในเขตเมืองพัทยา เป็นจำนวนเพิ่มขึ้นประมาณ 1 เท่าของจำนวนประชากรแฝงทั้งหมดในปัจจุบัน ซึ่งเขตสำรวจที่คาดว่าจะมีประชากรแฝงกลับเข้ามาทำงานมากที่สุด คือ เขตสำรวจที่ 2 โดยแนวโน้มคาดว่าประชากรแฝงที่จะกลับเข้ามาทำงาน/ประกอบอาชีพจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกเขตสำรวจ และยังมีแนวโน้มสูงที่ประชากรแฝงส่วนใหญ่จะมีการย้ายถิ่นแบบถาวร ส่วนในระยะที่ 3 ประชากรแฝง จำนวน 317,967 คน มีการกระจายตัวอยู่มากที่สุดในพื้นที่เขตสำรวจที่ 4 มีจำนวน

100,160 คน รองลงมาเขตสำรวจที่ 3 จำนวน 99,555 คน และ เขตสำรวจที่ 1 จำนวน 60,572 คน ตามลำดับ ซึ่งในระยะที่ 3 เป็นการสำรวจในช่วงระหว่างสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มมีผู้ติดเชื้อลดลงและประชากรแฝงเริ่มทยอยเข้ามาประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ ภายในเมืองพัทยาเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การบริการสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเสีย และปัญหามลพิษ ปัญหาทางด้านสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาผู้ไร้บ้าน และปัญหายาเสพติด และด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การจราจรติดขัด และอุบัติเหตุ เป็นต้น

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เมืองพัทยาจึงได้จัดทำโครงการสำรวจข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัว วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นการของประชากรแฝง ในระยะที่ 4 เนื่องจากจำนวนประชากรแฝงในช่วงการสำรวจระยะที่ 1 ถึง 3 นั้น ยังมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ยากต่อการกำหนดนโยบาย สำหรับจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยาให้ครอบคลุมการบริการสาธารณะต่อจำนวนประชากรแฝงที่ได้สำรวจ ซึ่งผลการสำรวจประชากรแฝงในระยะที่ 4 สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ดำเนินการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการจัดบริการสาธารณะให้ครอบคลุมทุกมิติตามอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา อันจะทำให้ประชาชนผู้รับบริการในทุก ๆ กลุ่มเกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา

2 วิเคราะห์วัตถุประสงค์การย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบ และความต้องการของประชากรแฝง

3 กำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง

แนวทางการวิจัย

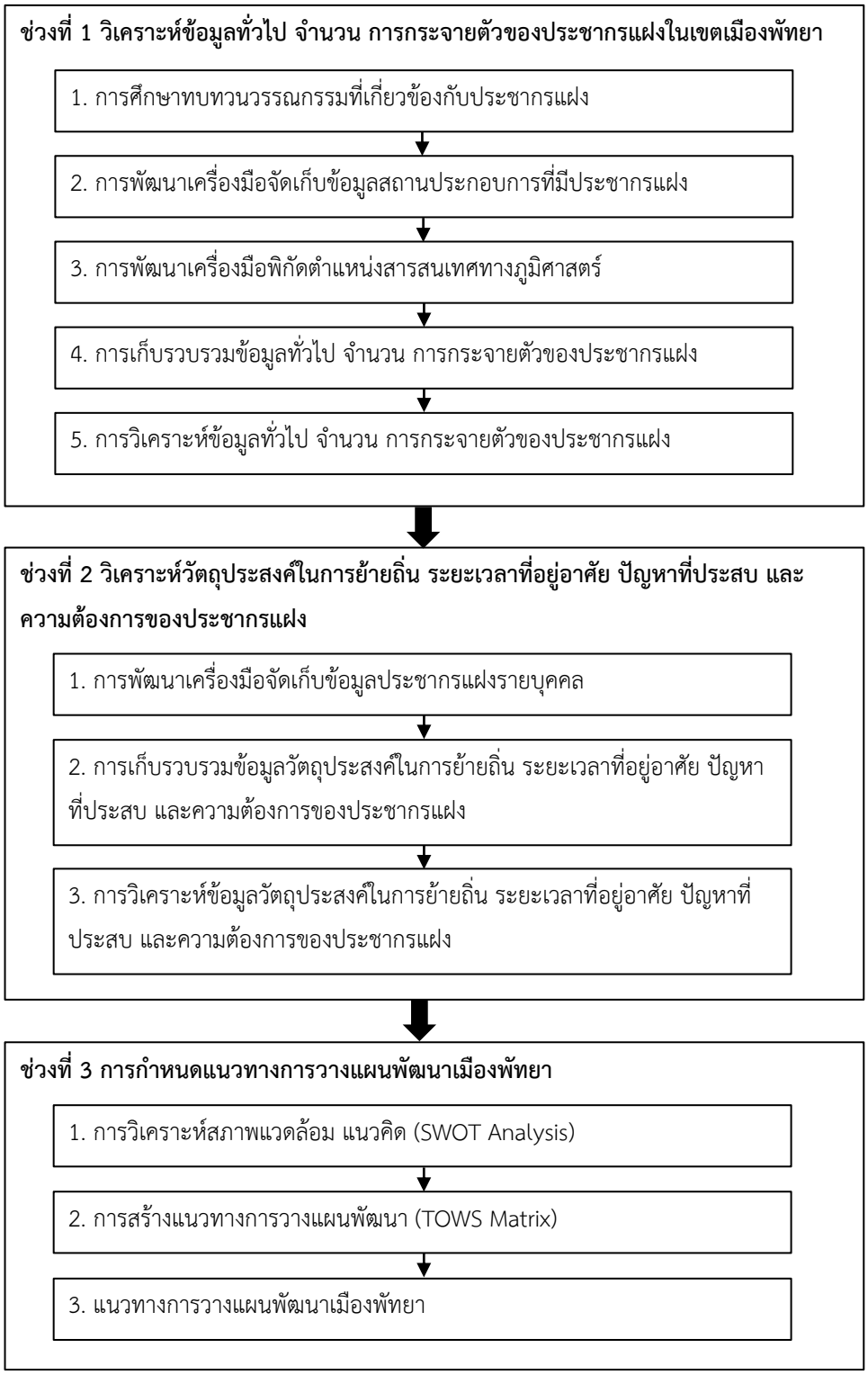

ภาพที่ 1-1 แนวทางการวิจัย

จากภาพที่ 1-1 กรอบแนวทางการวิจัยการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัว และวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4 แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ช่วงที่ 1 การศึกษาข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา ช่วงที่ 2 การศึกษาวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบ และความต้องการของประชากรแฝง และช่วงที่ 3 การกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย และจัดทำแผนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจำนวน และการกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา

2. ใช้ข้อมูลวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบ และความต้องการของประชากรแฝง สำหรับการวางแผนและประเมินนโยบายของเมืองพัทยาในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจ้างงาน เพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ การจัดบริการสาธารณะ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เป็นกระบวนการวิจัยที่เน้นการศึกษาและการวิเคราะห์เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่มีเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อเมืองพัทยา รวมถึงการปรับปรุงนโยบายที่มีอยู่แล้วหรือสร้างนโยบายใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาหรือเสริมสร้างสวัสดิการสาธารณะในทางที่ดียิ่งขึ้น แบ่งขอบเขตการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาประชากรแฝง ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝง

2) จำนวนของประชากรแฝงในเขตพื้นที่เมืองพัทยา

3) การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตพื้นที่เมืองพัทยา

4) วัตถุประสงค์ในการเข้ามาพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เมืองพัทยาของประชากรแฝง

1.2 การกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม

2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในเขตพื้นที่เมืองพัทยา แต่ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎร โดยมีระยะเวลาในการพักอาศัยต่อเนื่องตั้งแต่ 1 เดือนขึ้น เป็นผู้ประกอบการหรือผู้ใช้แรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งหน่วยงานราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ การสำรวจใช้วิธีสำมะโน (Census) แบ่งขนาดสถานประกอบการดังนี้

1) สถานประกอบการ/หน่วยงานขนาดเล็ก ที่มีจำนวนคนทำงานไม่เกิน 50 คน

2) สถานประกอบการ/หน่วยงานขนาดกลาง มีจำนวนคนทำงาน 50-200 คน เช่น กิจการค้าส่ง-ค้าปลีก โรงแรมขนาดกลาง และ หน่วยงานราชการ เป็นต้น

3) สถานประกอบการ/หน่วยงานขนาดใหญ่ มีจำนวนคนทำงานมากกว่า 200 คน เช่น ศูนย์การค้า และ โรงแรมขนาดใหญ่ เป็นต้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, มีนาคม 2564)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มย่อยของผู้ประกอบการและผู้ใช้แรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งหน่วยงานราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. ด้านพื้นที่สำรวจ

พื้นที่สำรวจของโครงการแบ่งออกเป็น 4 เขต ตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา (ราชกิจจานุเบกษา, 11 พฤษภาคม 2555) ดังนี้

เขต 1 เริ่มจากแยกกระทิงลายลึกเข้าไปจรดเขตเทศบาลตำบลหนองปลาไหล ไปจนถึงเขตเทศบาลตำบลบางละมุง ลงมาทางด้านทิศใต้ ส่วนทางทิศตะวันออกจะข้ามถนนสุขุมวิทไปฝั่งวัดหนองใหญ่

เขต 2 เริ่มจากถนนโพธิสารจนถึงพัทยากลาง และข้ามถนนสุขุมวิทมายังถนนหนองปรือบริเวณช่วงต้นถนนเนินพลับหวานลึกเข้าไปจรดเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ

เขต 3 เริ่มจากถนนพัทยาใต้ฝั่งวัดชัยมงคล ขึ้นไปทางด้านทิศตะวันออกจนถึงหมู่ที่ 13 ตำบล หนองปรือ ในซอยวัดธรรมสามัคคี รวมพื้นที่เกาะล้านทั้งหมด

เขต 4 เริ่มจากพื้นที่บางส่วนในซอยวัดสามัคคีธรรม พัทยาใต้ ต่อไปจนถึงหาดจอมเทียน และสิ้นสุดที่เขตติดต่อกับเทศบาลตำบลนาจอมเทียน

4. ด้านระยะเวลา

เดือนพฤษภาคม 2566 – เดือนกันยายน 2566 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 150 วัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประชากรแฝง หมายถึง ผู้ประกอบการ ผู้ใช้แรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งหน่วยงานราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในเขตพื้นที่เมืองพัทยา แต่ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่เมืองพัทยา โดยมีระยะเวลาในการพักอาศัยต่อเนื่องตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป

สถานประกอบการ หมายถึง สถานประกอบการที่อยู่ในขอบข่ายสำรวจประชากรแฝง ประกอบด้วย 1) การขายส่งและการขายปลีก 2) ร้านอาหาร 3) ที่พักแรม 4) ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ 5) กิจการด้านสุขภาพ (นวด สปา เสริมความงาม) 6) การบริหารราชการ 7) กิจการอสังหาริมทรัพย์ 8) การเงินและการประกันภัย 9) การซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์ 10) การก่อสร้าง 11) การประมง 12) การศึกษา 13) ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ 14 การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า 15) การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย 16) กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ ไม่สารมารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน และ 17) กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคลฯ ไม่สารมารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน

วันสำมะโน หมายถึง วันที่กำหนดขึ้นเพื่อบ่งชี้คาบเวลาที่ต้องการนับจำนวนประชากรแฝงและจำนวนสถานประกอบการที่อยู่ในข่ายสำมะโนที่มีอยู่ในวันนั้น คือวันที่ 1 มิถุนายน 2566 ถึง 31 สิงหาคม 2566

การสำรวจ หมายถึง การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับประชากรแฝงในสถานประกอบการ แล้วบันทึกรายละเอียดที่ได้นั้นลงในแบบสอบถาม

ขอบเขตของพื้นที่ปฏิบัติงาน หมายถึง อาณาบริเวณที่กำหนดขึ้นเพื่อมอบหมายให้นักวิจัยปฏิบัติงาน

การกระจายตัวของประชากรแฝง หมายถึง ตำแหน่งสถานที่ทำงานของประชากรแฝงในเขตพื้นที่เมืองพัทยา

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวและวัตถุประสงค์ในการย้ายของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4 นำเสนอแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับประชากรแฝง แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดประชากรแฝงและแหล่งข้อมูลประชากรแฝง

ตอนที่ 2 แนวคิดประมาณการจำนวนประชากรแฝง

ตอนที่ 3 แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วย SWOT Analysis

ตอนที่ 4 แนวคิดการสร้างยุทธศาสตร์ด้วย TOWS Matrix

ตอนที่ 5 พระราชบัญญัติกำหนดหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542

ตอนที่ 6 การทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดประชากรแฝงและแหล่งข้อมูลประชากรแฝง

1. แนวคิดประชากรแฝง

ประชากรแฝง (Floating Population) เป็นบุคคลที่ไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งอย่างถาวร (non-Permanent Residence) อีกทั้งการนิยามความหมายของประชากรแฝงในการศึกษา ยังมีความคลุมเครือและคุ้มรวมในกลุ่มประชากรที่แตกต่างกันไปโดยสิ้นเชิง ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้ศึกษาเป็นสำคัญ (Goodkind and West, 2002, p.2238)

การพิจารณาความหมายของประชากรแฝง ควรทำความเข้าใจการจำแนกประเภทของการย้ายถิ่น โดยเฉพาะกรอบแนวคิดในเชิงกฎหมายของการย้ายถิ่น (Legal Conceptualization of Migration) เชื่อมโยงกับระบบทะเบียนราษฎร (Chan and Zhang, 1999) กล่าวคือ การย้ายถิ่นสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การย้ายถิ่นถาวร (Permanent Migration) เป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรเดิมไปสู่ถิ่นที่อยู่ใหม่ ข้อมูลของผู้ย้ายถิ่นประเภทนี้ ในทะเบียนราษฎรจะมีข้อมูลทั้งถิ่นที่อยู่เดิมและถิ่นที่อยู่ใหม่ของผู้ย้ายถิ่นถาวร และ 2) การย้ายถิ่นชั่วคราว (Temporary Migration) หรือ ประชากรแฝง (Floating Population) เป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่เดินไม่สู่ถิ่นที่อยู่ใหม่ จะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดิมแต่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรในถิ่นใหม่ (Non-registered Population) ซึ่งสอดคล้องกับ (Bilsborrow, 2016, p, 113) ที่นิยามประชากร

แฝงผ่านการพิจารณาสถานะทางกฎหมายของการอยู่อาศัย (Legal Status of Residence) แบ่งสถานะทางกฎหมายของการอยู่อาศัยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) De Jure Resident เป็นบุคคลที่พักอาศัยอย่างถูกกฎหมายตามถิ่นที่อยู่ในทะเบียนราษฎร และ 2) De Facto Resident เป็นบุคคลที่เคลื่อนย้ายจากถิ่นที่อยู่ตามกฎหมาย ไปสู่ถิ่นที่อยู่อื่นที่ตนอาศัยและใช้ชีวิตอยู่จริง (Actual Place of Residence) คนกลุ่มนี้ถูกเรียกว่าประชากรแฝง

ระยะเวลาการอยู่อาศัย (Duration of Residence) เป็นปัจจัยสำคัญของการนิยามความหมายประชากรแฝง เป็นการพิจารณาถึงช่วงเวลาที่ผู้ย้ายถิ่นชั่วคราวออกจากถิ่นที่อยู่แต่มีชื่ออยู่ตามทะเบียนราษฎรในพื้นที่นั้น ๆ โดยกำหนดระยะเวลาการอยู่อาศัยที่สั้นมากเท่าไหร่ จำนวนประชากรแฝงจะมีจำนวนมากขึ้นตามมา (Goodkind and West, 2002, pp. 2238-2239) เช่น การนิยามความหมายของประชากรแฝงในงานวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อประมาณการจำนวนประชากรแฝงในระดับเมือง (City Surveys) จะกำหนดระยะเวลาการอยู่อาศัยที่สั้นมาก กล่าวคือ ผู้ย้ายถิ่นชั่วคราวที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยมากกว่า 24 ชั่วโมงขึ้นไป ซึ่งการนิยามประชากรแฝงเช่นนี้จะคุ้มรวมถึงผู้ที่มาเยี่ยมญาติ นักท่องเที่ยว และผู้ทำงานข้ามคืนที่เดินทางไป-กลับเป็นประจำ (Overnight Commuters) เป็นต้น ดังนั้น การกำหนดระยะเวลาการอยู่อาศัยที่สั้น เป็นการนิยามประชากรแฝงที่มุ่งคุ้มรวมถึงนักท่องเที่ยวและผู้ทำงานที่เดินทางไป-กลับเป็นประจำ ในทางตรงกันข้าม การกำหนดระยะเวลาอยู่อาศัยที่ยาวนานมากขึ้น การคุ้มรวมแรงงานที่เป็นผู้ย้ายถิ่นตามฤดูกาล (Seasonal Migrants) ที่เคลื่อนย้ายจากถิ่นที่อยู่ที่ตนเองมีชื่ออยู่ตามทะเบียนราษฎรในช่วงเวลาเป็นสัปดาห์หรือเดือน หรือประชากรบางกลุ่มมีการเคลื่อนย้ายจากถิ่นที่อยู่ที่ตนเองมีชื่ออยู่ตามทะเบียนราษฎรในช่วงเวลาเป็นปีหรือยาวนานมากกว่านั้น ผู้ย้ายถิ่นชั่วคราวเหล่านี้อาจจะไม่มีความประสงค์ที่จะกลับสู่ถิ่นที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรของตนเองอีกเลย อีกทั้งในคู่มือเล่มที่ 6 เรื่อง “Methods of Measuring Internal Migration” โดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1970, p.15) ได้ยกตัวอย่างระยะเวลาการอยู่อาศัยของผู้ย้ายถิ่น เช่น 1) น้อยกว่า 1 ปี 2) ระหว่าง 1 ปี แต่น้อยกว่า 5 ปี 3) 5 ปี แต่น้อยกว่า 10 ปี และ 4) 10 ปีขึ้นไป เป็นต้น ดังนั้น การกำหนดระยะเวลาการอยู่อาศัยจึงมีความเชื่อมโยงกับการคุ้มรวมชนิดของประชากรชากรแฝง เช่น นักท่องเที่ยว ผู้ทำงานไป-กลับเป็นประจำ แรงงานตามฤดูกาล ผู้ย้ายถิ่นที่ตั้งรกรากในถิ่นที่อยู่ซึ่งตนเองไม่มีชื่ออยู่ตามทะเบียนราษฎรในพื้นที่ เป็นต้น การศึกษาประชากรแฝงที่กำหนดระยะเวลาการอยู่อาศัยของประชากรแฝงที่สั้นมากเท่าไหร่ จำนวนประชากรแฝงจากการคาดประมาณจะมีจำนวนมากขึ้น

จากข้อจำกัดของแนวคิดประชากรแฝงข้างต้นทำให้เป็นอุปสรรคในการกำหนดความหมายของประชากรแฝง ก่อให้เกิดความคลุมเครือในการนิยามประชากรแฝงอย่างเลี่ยงไม่พ้น ทำให้การนิยามความหมายและประมาณการจำนวนประชากรแฝงขึ้นอยู่กับความสนใจและความจำเป็นของผู้ศึกษาวิจัยในเรื่องหนึ่ง ๆ เป็นสำคัญ อันก่อให้เกิดความแตกต่างในการประมาณการขนาดของ

ประชากรแฝง เนื่องจากการใช้หลักเกณฑ์การนิยามประชากรแฝงที่แตกต่างกัน (Goodkind and West, 2002, Liang and Song, 2016) อย่างไรก็ตามหากมีการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการนิยามประชากรแฝงให้ชัดเจน (Liang and Song, 2016, p. 287) ได้แก่ 1) สถานะทางกฎหมายของการอยู่อาศัย 2) ระยะเวลาการอยู่อาศัย และ 3) หน่วยทางภูมิศาสตร์ จะสามารถศึกษาประชากรแฝงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างการนิยามประชากรแฝงในงานศึกษาต่าง ๆ ในตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 ตัวอย่างการนิยามประชากรแฝงจากงานศึกษาต่าง ๆ จำแนกตามสถานการณ์อยู่อาศัย ระยะเวลาการอยู่อาศัย และหน่วยทางภูมิศาสตร์

ผู้แต่ง	สถานะการอยู่อาศัย	ระยะเวลาการอยู่อาศัย	หน่วยทางภูมิศาสตร์	ประเภทประชากรแฝง
Lee et al. (2017)	Transit Commuter	รายชั่วโมง	เขตการปกครอง 25 เขตในกรุงโซล	นักท่องเที่ยว (Traveler) และผู้เดินทางไป-กลับเป็นประจำ (Commuter)
สำนักงานสถิติ (2562)	Transit Commuter	ไม่ระบุ	จังหวัด ภาค และเขตเมือง-ชนบทของประเทศไทย	
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553)	non-Registered	นานกว่า 15 วัน	จังหวัดระยอง	ผู้อาศัยในถิ่นที่อยู่เป็นประจำแต่ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎร (De Facto Resident/Non-registered Resident)
Liang and Song (2016)	De Facto Resident	น้อยกว่า 6 เดือน	เขต/มณฑล (County) ในประเทศจีน	
ประกาย หร่ายลอย และ สมหมาย แจ่มกระจ่าง (2555)	non-Registered	ไม่ระบุ	กรุงเทพมหานคร	
สราวุธ กลิ่นกุสุม และ ไพบูลย์ ช่างเรียน (2559)	non-Registered	ไม่ระบุ	เทศบาลเมืองรังสิต	
สำนักงานสถิติ (2558)	non-Registered	ไม่ระบุ	จังหวัด ภาค และเขตเมือง-ชนบทของประเทศไทย	ผู้อาศัยในถิ่นที่อยู่เป็นประจำแต่ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎร (De Facto Resident/Non-registered Resident)
สำนักงานสถิติ (2562)	non-Registered	ไม่ระบุ	จังหวัด ภาค และเขตเมือง-ชนบทของประเทศไทย	

ที่มา: Liang and Song, 2016, p. 287

2. แหล่งข้อมูลประชากรแฝง

การขาดคำนิยามประชากรแฝงที่คงเส้นคงวา เนื่องจากความหลากหลายของเป้าหมายในการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้ประชากรแฝงถึงนิยามให้คุ้มรวมประชากรหลากหลายกลุ่มย่อยแตกต่างกันไป เช่น นักท่องเที่ยวผู้ทำงานไป-กลับเป็นประจำ แรงงานตามฤดูกาล ผู้ย้ายถิ่นที่ตั้งรกรากในถิ่นที่อยู่ซึ่งตนเองไม่มีชื่ออยู่ตามทะเบียนราษฎรในพื้นที่นั้น ๆ เป็นต้น ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงแหล่งข้อมูลสำคัญในการศึกษาประชากรแฝง โดยพิจารณาเรื่องวิธีการสร้างข้อมูลและรายละเอียดที่เกี่ยวกับการย้ายถิ่นของประชากรแฝง และข้อจำกัดของการวัด ประเมินการย้ายถิ่นและประชากรแฝงในแต่ละแหล่งข้อมูล (Goodking and West, 2002; United Nations, 1992; United Nations, 1970) โดยแหล่งข้อมูลสำคัญที่พิจารณา ได้แก่ สำมะโนประชากร ระบบทะเบียนราษฎร และการสำรวจ

สำหรับข้อมูลการย้ายถิ่นที่เหมาะสมกับประมาณการย้ายถิ่น อันรวมถึงประมาณการประชากรแฝง คือข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นที่พักอาศัยในช่วงเวลาที่กำหนดก่อนหน้านี้ (Place of Residence at a Fixed Prior Time) หากสำมะโนประชากรมิได้สอบถามคำถามข้อนี้ อาจจะต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นที่พักอาศัยในอดีต (Place of Previous Residence) และระยะเวลาการอยู่อาศัย (Duration of Residence) มาประมาณการย้ายถิ่นของประชากรแฝงแทน หากสำมะโนประชากรขาดข้อมูลเหล่านี้อีก การประมาณการย้ายถิ่นของประชากรแฝงจำเป็นต้องประมาณการผ่านการสำรวจขนาดใหญ่ (Large Scale Survey) หรือจากระบบทะเบียนราษฎร หรือระบบทะเบียนประชากรต่าง ๆ แทน (United Nations, 1992, p.3) แบ่งแหล่งข้อมูลออกเป็น 3 แหล่ง ดังนี้

1. สำมะโน (Census)

สำมะโน เป็นแหล่งข้อมูลที่สมบูรณ์แบบมากที่สุดในการนับจำนวนประชากรที่อาศัย ในที่อยู่ปัจจุบัน ณ วันสำมะโนประชากร การนิยามถิ่นที่พักอาศัย (Place of Residence) ในแบบสอบถามสำมะโนประชากรเป็นสิ่งสำคัญมากในการศึกษาการย้ายถิ่นของประชากรแฝง (United Nations, 1992, p.3) กล่าวคือ สำมะโนประชากร ใช้ถิ่นที่อยู่ตามกฎหมาย/ตามทะเบียนราษฎร (Legal/De Jure Residence) ทำให้ผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากที่ยังมิได้เปลี่ยนแปลงที่อยู่ตามกฎหมาย/ทะเบียนราษฎรไปสู่ถิ่นปลายทาง ผู้ย้ายถิ่นประเภทนี้จะไม่ถูกนับเป็นผู้ย้ายถิ่น ผู้ย้ายถิ่นประเภทนี้ก่อให้เกิดปัญหาประมาณการผู้ย้ายถิ่นของประชากรแฝงที่ต่ำกว่าความเป็นจริง (Underestimated) ในทางตรงกันข้าม หากสำมะโนใช้ถิ่นอาศัยที่อยู่จริง ณ ช่วงเวลาแจงนับ (De Facto Residence) จะทำให้นักท่องเที่ยว นักทัศนาจรจำนวนมากที่อยู่ในพื้นที่แจงนับหนึ่ง จะถูกนับรวมเป็นผู้ย้ายถิ่นก่อให้เกิดปัญหาการคาดประมาณผู้ย้ายถิ่นของประชากรแฝงที่เกินความเป็นจริง (Overestimated) ดังนั้น การจัดทำข้อมูลการย้ายถิ่นในหลายประเทศจึงนิยมใช้แนวคิด “ถิ่นที่อยู่ที่อาศัยเป็นประจำในการดำเนินชีวิตประจำวัน” (Usual Place of Residence) มี 2 ได้แก่ 1) ถิ่นที่อยู่ตามกฎหมาย/ตาม

ทะเบียนราษฎร (Legal/De Jure Residence) และ 2) ถิ่นที่อยู่อาศัยที่อยู่จริง ณ ช่วงเวลาแจงนับ (De Facto Residence)

สำหรับข้อมูลการย้ายถิ่น โดยเฉพาะถิ่นที่พักอาที่สำมะโนประชากรของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ (United Nations, 1992, p.3) ได้แก่ 1) ถิ่นที่เกิด (Place of Birth) 2) ถิ่นที่พักอาศัยในอดีต (Place of Previous Residence) 3) ถิ่นที่พักอาศัยในปัจจุบัน (Place on Residence) และ 4) ถิ่นที่พักอาศัย ในช่วงเวลาหนึ่งในอดีต (Place of Residence on a Particular Date) ข้อมูลถิ่นที่พักอาศัยในข้อ 4 ถือว่าเหมาะสมที่สุดในการคาดประมาณการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ สำหรับพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (United Nations, 1992, p.3) สำหรับสำมะโนประชากรของประเทศไทยได้สอบถามข้อมูลการย้ายถิ่นเกี่ยวกับถิ่นที่เกิด ถิ่นที่พักอาศัยในปัจจุบัน ระยะเวลาการอยู่อาศัย ถิ่นที่พักอาศัยในอดีต โดยกำหนดหลักเกณฑ์การแจงนับผู้ย้ายถิ่น คือ ผู้ที่มีถิ่นที่พักอาศัยเมื่อ 5 ปีที่แล้ว ก่อนวันสำมะโน วันแจงนับแตกต่างไปจากถิ่นที่พักอาศัย ณ วันสำมะโน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2503, 2513, 2523, 2533, 2543) แสดงดังภาพที่ 2-1

ถามทุกคน				
สถานที่เกิด	ระยะเวลาการอยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือเทศบาลติดต่อกัน	ลักษณะการย้ายถิ่น เฉพาะผู้ที่บันทึกรหัส "0 - 5" ในสดมภ์ L24		
		สถานที่อยู่สุดท้ายก่อนย้ายมาที่อยู่ปัจจุบัน	เฉพาะผู้ย้ายถิ่นภายในประเทศไทย	เหตุผลในการย้ายถิ่น
บันทึก จังหวัดที่เกิด ถ้าเกิดนอกประเทศไทย บันทึก ชื่อประเทศ	บันทึกรหัส ไม่ถึง 1 ปี..... 0 1 ปี..... 1 2 ปี..... 2 3 ปี..... 3 4 ปี..... 4 น้อยกว่า 5 ปี..... 5 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป..... 6 เด็กอายุ 0-4 ปี และอยู่ที่นี่ตั้งแต่เกิด..... 7	-ถ้าย้ายภายในจังหวัด บันทึกชื่ออำเภอ -ถ้าย้ายมาจากจังหวัดอื่น บันทึกชื่อจังหวัด -ถ้าย้ายมาจากต่างประเทศ บันทึกชื่อประเทศ	บันทึกรหัส ย้ายมาจาก หมู่บ้าน ..... 1 เทศบาล..... 2	บันทึกรหัส หางานทำ..... 1 หน้าที่การงาน..... 2 เพื่อการศึกษา..... 3 ติดตามบุคคลในครัวเรือน..... 4 กลับภูมิลำเนา..... 5 ย้ายที่อยู่อาศัย..... 6 ย้ายเข้าครัวเรือนสถาบัน..... 7 อื่นๆ..... 8
บันทึกรหัส ในสำนักงาน	ถ้าบันทึกรหัส"6-7" ยุติการสัมภาษณ์	บันทึกรหัส ในสำนักงาน		
L23	L24	L25	L26	L27

ภาพที่ 2-1 ข้อมูลการย้ายถิ่นในสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2543

ที่มา: United Nations, 2020b

2. ระบบทะเบียนราษฎรและงานทะเบียนต่าง

ระบบทะเบียนราษฎรที่สมบูรณ์เพียงพอสำหรับการวัดการย้ายถิ่น พบในบางประเทศส่วนน้อยเท่านั้น โดยเฉพาะประเทศในยุโรป ทั้งนี้ประเทศส่วนใหญ่มีความผิดพลาดในระบบทะเบียนราษฎร โดยเฉพาะความบกพร่องในประเด็นถิ่นที่อาศัยในปัจจุบัน (Current Residence) กล่าวคือ ทะเบียนราษฎรในประเทศต่าง ๆ ประสบปัญหาประชากรไม่ได้พักอาศัยตามถิ่นที่อยู่อาศัยตามระบบทะเบียนราษฎร หรือผู้ที่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรตามถิ่นที่อยู่อาศัย แต่มิได้พักอาศัยอยู่จริงในถิ่นที่อยู่นั้น ๆ ปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุจากความล่าช้าในการรายงานการเคลื่อนย้ายของประชากรในระบบทะเบียนราษฎร (United Nations, 1992, p.4) อันเนื่องจากนายทะเบียนจำเป็นต้องพิสูจน์ถึงความถูกต้องของการพักอาศัยตามกฎหมาย/ทะเบียนราษฎรเป็นสำคัญ หรือประชาชนยินยอมที่จะมีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรในถิ่นที่อยู่อื่น ซึ่งไม่ใช่แหล่งที่อยู่ซึ่งตนเองใช้ชีวิตประจำวัน เพราะต้องการรักษาสิทธิ์ทางการเมือง โดยเฉพาะการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในถิ่นที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร หรือประชากรที่ย้ายออกจากเมืองแต่ยังคงมีชื่อในระบบทะเบียนราษฎรในเมืองนั้น เพื่อรักษาสิทธิ์ในการเข้าเรียนของบุตรในโรงเรียนเขตเมือง หรือเพื่อรักษาสิทธิ์ในการครองทรัพย์สินในเขตเมือง หรือเหตุผลทางกฎหมายอื่น ๆ เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้ก่อให้เกิดความล้มเหลวของระบบทะเบียนราษฎร ที่ไม่สามารถให้ประชากรมีรายชื่อในทะเบียนราษฎรตามถิ่นที่อยู่ที่ตนอาศัยเป็นประจำในการดำเนินชีวิตประจำวัน (Place of Usual Residence) อีกทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนมีภารกิจที่สำคัญมากมายเกินกว่าที่จะมาตรวจสอบค้นหาประชากรที่ไม่แจ้งย้ายที่อยู่ อย่างไรก็ตาม ระบบทะเบียนราษฎรสามารถนำเสนอข้อมูลการย้ายถิ่นรายปีในทุกพื้นที่การปกครอง โดยสามารถจำแนกประชากรผู้ย้ายถิ่นตามอายุและเพศได้

นอกจากนี้ยังสามารถใช้ประโยชน์จากระบบทะเบียนอื่น ๆ เช่น ระบบประกันสังคม ระบบลงทะเบียนแรงงานต่างด้าว เป็นต้น เพื่อประมาณการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เพราะระบบทะเบียนเหล่านี้ผู้ประกันตนหรือแรงงานต่างด้าว จำเป็นต้องแสดงตนและปรับปรุงที่อยู่ของตนเองอยู่เสมอ เพื่อขึ้นทะเบียนทุกปีตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเพื่อรักษาสิทธิของตนเองในการรับประกันสังคมทั้งผู้ประกันตนและแรงงานต่างด้าว ด้วยเงื่อนไขข้างต้นทำให้ระบบฐานข้อมูลของระบบประกันสังคมและระบบลงทะเบียนแรงงานต่างด้าว สามารถประมวลข้อมูลการย้ายถิ่นจำนวนประชากรแฝงจำแนกตามพื้นที่ภูมิศาสตร์ อายุ และเพศ เป็นรายเดือน รายปี (ดัดแปลงจาก Wetrogan and Long, 1990) อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ไม่อยู่ในระบบประกันสังคม หรือแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย จะไม่สามารถรวมอยู่ในการระบบทะเบียนข้างต้น ส่งผลให้การคาดประมาณการย้ายถิ่นของประชากรแฝงมีแนวโน้มต่ำกว่าความเป็นจริง (Underestimated)

สำหรับประเทศไทยระบบสถิติทางการทะเบียน (Official Statistics Registration System) อยู่ภายใต้การบริหารจัดการโดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย จำนวน

ประชากรและบ้านจำนวนประชากรแยกรายอายุ จำนวนการเกิด จำนวนการตาย จำนวนการย้ายเข้า และจำนวนการย้ายออกจำแนกตามทั่วราชอาณาจักร จังหวัด อำเภอ ตำบล เทศบาล และเขตปกครองพิเศษ อาทิ เมืองพัทยา เป็นต้น โดยประมวลผลข้อมูลประชากรตามทะเบียนราษฎร แสดงดังภาพที่ 2-2

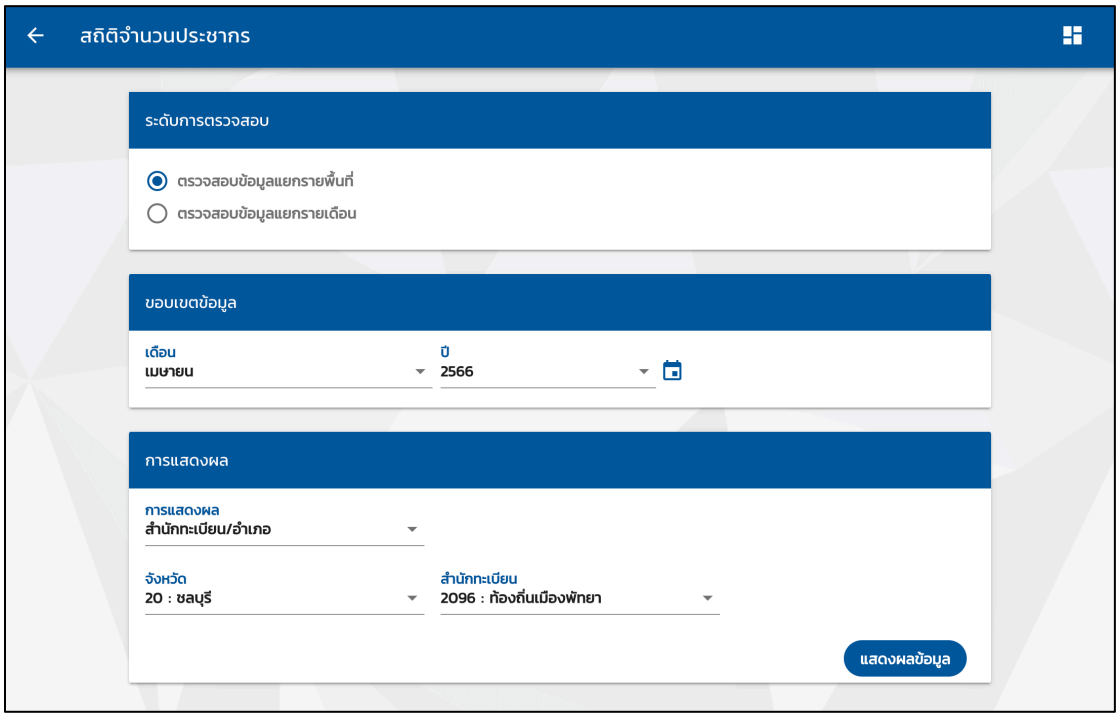

ภาพที่ 2-2 ระบบทะเบียนราษฎรโดยกรมการปกครอง
ที่มา: https://stat.bora.dopa.go.th

3. การสำรวจ

การสำรวจมีข้อได้เปรียบคือ สามารถถามข้อคำถามที่เจาะลึกได้หลายข้อเกี่ยวกับการย้ายถิ่น และลดต้นทุนในการดำเนินการศึกษาลงได้ ทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูล การลงรหัส การวิเคราะห์ประมวลผล และการเผยแพร่ผลการศึกษา อย่างไรก็ตามมีเพียงการสำรวจส่วนน้อยเท่านั้น ที่มีคุณสมบัติความเป็นตัวแทนของประชากรเชิงพื้นที่ (Geographical Representativeness) เพียงพอสำหรับการวัดระดับการย้ายถิ่นของประชากรแฝงทั้งในพื้นที่ต้นทาง (Place of Origin) และพื้นที่ปลายทาง (Place of Destination) (United Nations, 1992, p.4; Goodkind and West, 2002, p.2243)

สำหรับประเทศไทย การสำรวจประชากรแฝงดำเนินการสำรวจทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ควบคู่ไปกับการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร โดยการสำรวจทั้งสองโครงการนี้ คุ้มรวม (Population Coverage) คือ ครัวเรือนส่วนบุคคลและครัวเรือนกลุ่มบุคคล เช่น ครัวเรือนคนงาน เป็นต้น ทุกครัวเรือนที่อาศัยในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลทั่วประเทศ และทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยครัวเรือนที่เข้าข่ายการแจงนับ ได้แก่ ครัวเรือนส่วนบุคคล และครัวเรือนกลุ่มบุคคล ที่มีรายชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อครัวเรือนตัวอย่าง (Sample Sampling) ทั้งนี้บุคคลที่เข้าข่ายการแจงนับ ได้แก่ ผู้ที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนส่วนบุคคล ตัวอย่างและผู้ที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างในครัวเรือนกลุ่มบุคคล (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562ก, หน้า 3) ในขณะที่แผนแบบการเลือกตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบกลุ่ม 2 ชั้นภูมิ (Stratified Two Stage Sampling โดยมีจังหวัด และในเขตเทศบาล นอกเขตเทศบาล เป็นชั้นภูมิย่อย ในการเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง (Primary Sampling Stage) หน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง คือ เขตแจงนับ โดยกรอบตัวอย่างสำหรับการเลือกหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง ได้มาจากโครงการสำมะโนประชากร พ.ศ. 2553 ที่ได้มีการปรับปรุงให้มีความทันสมัย และจำนวนเขตแจงนับตัวอย่างทั้งสิ้น 5,970 เขตแจงนับ สำหรับการเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง (Secondary Sampling Stage) ครัวเรือนส่วนบุคคลและสมาชิกในครัวเรือนกลุ่มบุคคลประเภทคนงานเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง โดยกำหนดให้ 16 และ 12 ครัวเรือนตัวอย่างต่อเขตแจงนับตัวอย่างในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ตามลำดับ ในกรณีของครัวเรือนกลุ่มบุคคลจะเป็นการเลือกสมาชิกตัวอย่างจากครัวเรือนกลุ่มบุคคลทุกครัวเรือน ก่อนดำเนินการเลือกครัวเรือนตัวอย่างได้มีการสร้างกรอบครัวเรือนตัวอย่าง โดยทำการนับและจดครัวเรือน และอาคาร สิ่งปลูกสร้างทุกแห่งในแต่ละเขตแจงนับตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงมีการจัดเรียงรายชื่อครัวเรือนส่วนบุคคลใหม่ตามขนาดครัวเรือน ซึ่งวัดด้วยจำนวนสมาชิกในครัวเรือน แล้วจึงดำเนินการเลือกครัวเรือนตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Sampling) สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้และดำเนินการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิก ในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยพนักงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562ก, หน้า 4-5) ทั้งนี้ แหล่งข้อมูลในการประมาณการประชากรแฝงในประเทศไทย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562ข, หน้า ii) มาจากการเพิ่มข้อคำถามไปกับการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร คือ ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และสถานที่อาศัยอยู่จริง โดยจำแนกประชากรแฝงเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ประชากรแฝงกลางคืน (Non-registered Population) หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ประจำในจังหวัดหนึ่ง แต่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่อาศัยอยู่นั้น โดยอาจจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจังหวัดอื่น ในต่างประเทศ หรือไม่มีชื่อที่ใดเลย และ 2) ประชากรแฝงกลางวัน (Commuter Population) แยกเป็น 2.1) ประชากรแฝงกลางวันที่เข้ามาทำงาน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาทำงานในจังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่ และ 2.2) ประชากรแฝงกลางวันที่เข้ามาเรียนหนังสือ หมายถึง ผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาเรียนหนังสือในจังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่

ดังนั้น แหล่งข้อมูลในการประมาณการประชากรแฝงในประเทศไทย จึงมาจากข้อคำถามในแบบสอบถามการย้ายถิ่นของประชากร (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 แหล่งข้อมูลการประมาณการประชากรแฝงในประเทศไทยจากการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร

ประเภท	ความหมาย	คำสำคัญในความหมาย	ข้อคำถาม
ประชากรแฝงกลางคืน	ผู้ที่อาศัยอยู่ประจำในจังหวัดหนึ่ง แต่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่อาศัยอยู่นั้น โดยอาจจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจังหวัดอื่นในต่างประเทศ หรือไม่มีชื่อที่ใดเลย	- อาศัยอยู่ประจำในจังหวัดหนึ่ง	- CWT (ระบุจังหวัดที่อยู่ปัจจุบัน/ถูกแจงนับ)
		- ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่อาศัยอยู่นั้น	- F46 (ตอบ 3 หรือ 4 หรือ 5) - F47 (ระบุจังหวัดตามทะเบียนบ้าน) หรือ F48 (ระบุประเทศตามทะเบียนบ้าน)
ประชากรแฝงกลางวันที่เข้ามาทำงาน	ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาทำงานในจังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่	- อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	- F5 ≥ 15 ปี
		- เข้ามาทำงาน	- F11 ตอบ 1 หรือ - F12 ตอบ 1 หรือ - F13 ตอบ 1 และ F14 (ระบุระยะเวลาการหยุดงาน)
		- จังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่	- F58 ≠ CWT หรือ F59 (ระบุประเทศที่ทำงานในปัจจุบัน)
ประชากรแฝงกลางวันที่เข้ามาเรียนหนังสือ	ผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาเรียนหนังสือในจังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่	- อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	- F5 ≥ 15 ปี
		- เข้ามาเรียนหนังสือ	- F55 (ตอบ 1)
		- จังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ประจำ	- CWT (ระบุจังหวัดที่อยู่ปัจจุบัน/ถูกแจงนับ)
		- จังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่	- F56 ≠ CWT หรือ F57 (ระบุประเทศที่เรียนหนังสือในปัจจุบัน)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562ก

ตอนที่ 2 แนวคิดประมาณการจำนวนประชากรแฝง

การประมาณการจำนวนประชากรแฝง จำเป็นต้องดำเนินการผ่านประมาณการย้ายถิ่นเข้า (In-migration) และการย้ายถิ่นออก (Out-migration) ในแต่ละพื้นที่ ซึ่งผลรวมของจำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าและผู้ย้ายถิ่นออกรวมกัน เรียกว่า การย้ายถิ่นมวลรวม (Gross Migration) เป็นดัชนีบอกขนาดของการแฝงตัวของประชากรในพื้นที่นั้น (Scale of Floating) ขณะที่ความแตกต่างระหว่างจำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าและผู้ย้ายถิ่นออกรวมกัน เรียกว่า การย้ายถิ่นสุทธิ (Net Migration) เป็นดัชนีบอกทิศทางการย้ายถิ่นของประชากรในพื้นที่นั้น (Migration Direction) ซึ่งการย้ายถิ่นสุทธิอาจมีค่าเป็นบวกหรือลบก็ได้ (Shenghe et al., 2011)

ประมาณการประชากรแฝงการย้ายถิ่นในพื้นที่นั้น ๆ สามารถจำแนกออกเป็น 2 วิธี ได้แก่ 1) วิธีประมาณการทางตรง (Direct Methods) มีประมาณการ 2 วิธีย่อย ได้แก่ 1.1) วิธีการจัดการข้อมูลจากข้อคำถามของสำมะโนประชากร และ/หรือการสำรวจเกี่ยวกับ ที่อยู่ ณ เวลาในอดีต (Residence at a Fixed Prior Time) และ 1.2) วิธีการจัดการข้อมูลจากข้อคำถามของสำมะโนประชากรและ/หรือการสำรวจเกี่ยวกับ ที่อยู่สุดท้ายก่อนย้ายถิ่น (Place of Last Previous Residence) และ ระยะเวลาการอยู่อาศัย (Duration of Residence) ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ (Survey Research) จากทั้ง 2 วิธีย่อยข้างต้น จำเป็นต้องใช้วิธีการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนัก (Sampling Weight Computation) เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์จากค่าสถิติที่คำนวณได้จากกลุ่มตัวอย่าง 2) วิธีประมาณการทางอ้อม (Indirect Methods) มีประมาณการ 3 วิธีย่อย ได้แก่ 2.1) Vital Statistics Method 2.2) Survival Ratio Method และ 2.3) การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) แสดงดังภาพที่ 2-3

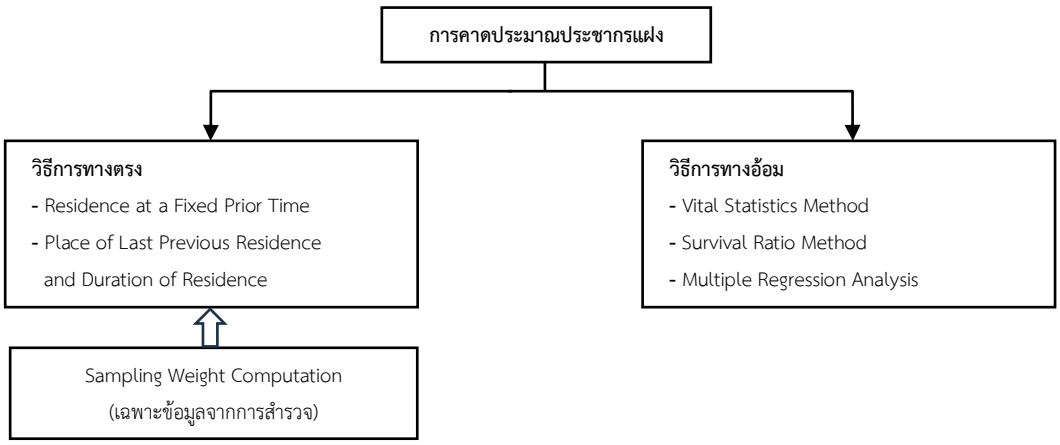

ภาพที่ 2-3 วิธีประมาณการประชากรแฝง
ที่มา: Shenghe et al., 2011

1. วิธีประมาณการประชากรแฝงทางตรง

1.1 วิธีการจัดการข้อมูลจากข้อคำถามของสำมะโนประชากร และ/หรือการสำรวจเกี่ยวกับ “ที่อยู่ ณ เวลาในอดีต” (Residence at a Fixed Prior Time) ข้อคำถามเกี่ยวกับที่อยู่ ณ เวลาในอดีต ทำให้ช่วงการย้ายถิ่น (Migration Interval) มีความชัดเจนผ่านการเปรียบเทียบที่อยู่ใน 2 จุดเวลา (Points of Time) คือ “ที่อยู่อาศัย ณ เวลาในอดีต” และ “ที่อยู่อาศัย ณ วันสำมะโนประชากร/การสำรวจ” โดยกำหนดให้ “ประชากรแฝง” หมายถึง ผู้มีที่อยู่อาศัยในวันแจงนับ/วันสำมะโนประชากรแตกต่างจากที่อยู่อาศัย ณ จัดเวลาในอดีต แสดงดังภาพที่ 2-4

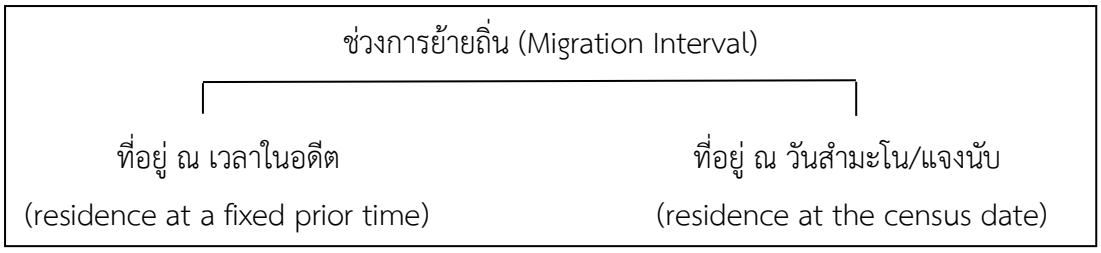

ภาพที่ 2-4 ช่วงการย้ายถิ่นแบบกำหนดจุดเวลาในอดีต
ที่มา: Goodkind and West, 2002, pp. 2238-2239; United Nations, 1970, p.19

ข้อสังเกตเกี่ยวกับช่วงการย้ายถิ่น คือ จำนวนประชากรแฝงของผู้ย้ายถิ่นจะผกผันและแตกต่างกันตามความยาวของการกำหนดช่วงการย้ายถิ่น (Length of the Migration Interval) กล่าวคือ หากกำหนดช่วงการย้ายถิ่นสั้น จำนวนประชากรแฝงของผู้ย้ายถิ่นย่อมมีจำนวนมากเกินความเป็นจริง (Over–estimating) ในทางตรงข้ามหากกำหนดช่วงการย้ายถิ่นที่ยาวนานมากเกินไป จำนวนประชากรแฝงอาจคุ้มรวมไปถึงผู้ย้ายถิ่นถาวร (Permanent Migrants) (Goodkind and West, 2002, pp. 2238-2239; United Nations, 1970, p.19) ดังนั้น จึงเป็นเรื่องยากในการกำหนดช่วงการย้ายถิ่นที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามมีความพยายามในการกำหนดช่วงการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในการศึกษาหลากหลายชิ้น เช่น ในแบบสำมะโนประชากรและเคหะของจีน กำหนดช่วงการย้ายถิ่นที่ 6 เดือน (PCO, 2001) ซึ่งตรงกับการศึกษาของ Liang (2001) และ Liang and Song (2016) ที่กำหนดช่วงการย้ายถิ่นไว้ที่ 6 เดือน เช่นเดียวกัน ในขณะที่การศึกษาของหน่วยงาน/นักวิชาการไทย เช่น เยาวลักษณ์ โชคถาวร (2543) กำหนดไว้ที่ 1 เดือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553) กำหนดไว้ 15 วัน ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 เป็นต้น

การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ของการอยู่อาศัยในอดีต ณ เวลาหนึ่ง และข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ของการอยู่อาศัย ณ เวลาแจงนับสำมะโนประชากรของการสำรวจ สามารถดำเนินการจัดทำในรูปแบบของตารางไขว้ (Crosstab) มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) กระแสการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในแต่ละพื้นที่ และ 2) การคาดประมาณการย้ายถิ่นเข้า (In-migration) และการย้ายถิ่นออก (Out-migration) ของพื้นที่ที่ศึกษา ดังแสดงในตัวอย่างตารางที่ 2-3 และ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรแฝง/ผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาค (interdivisional migrants) ที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปในสหรัฐอเมริกา จำแนกตามภาคที่อยู่อาศัยในปี ค.ศ. 1955 และภาคที่ถูกแจงนับในปี ค.ศ. 1960

(หน่วย: 1,000 คน)

ภาคที่อยู่อาศัยในปี 1955	**ภาคที่ถูกแจงนับในปี 1960**									**จำนวนผู้ย้ายถิ่นออกระหว่างปี 1955-1960**
	NE	MA	ENC	WNC	SA	ESC	WSC	MT	PAC	
NE	–	132.70	51.04	16.48	146.72	11.80	24.07	19.66	94.23	496.69
MA	181.61	–	219.41	41.53	508.74	43.78	62.87	60.85	224.55	1,343.33
ENC	57.64	173.77	–	223.87	434.15	188.04	135.77	150.95	410.10	1,774.29
WNC	20.32	40.88	236.87	–	97.88	35.63	145.21	189.86	332.15	1,098.79
SA	90.67	315.95	274.34	60.43	–	183.61	124.68	60.11	213.55	1,323.33
ESC	15.28	45.56	300.30	40.70	283.38	–	125.12	27.05	88.05	925.44
WSC	22.26	47.49	123.84	135.11	135.23	103.92	–	160.00	305.08	1,032.92
MT	13.33	24.62	55.60	78.63	45.31	16.23	103.72	–	322.94	660.36
PAC	38.95	71.61	120.13	111.00	139.28	39.28	150.90	239.51	–	910.67
จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าระหว่างปี 1955-1960	440.05	852.57	1,381.51	707.75	1,790.69	622.28	872.34	907.99	1,990.63	9,565.81

ที่มา: United Nations, 1970, p.20

ตารางที่ 2-4 การย้ายถิ่นเข้า การย้ายถิ่นออก การย้ายถิ่นสุทธิ และการย้ายถิ่นมวลรวมระหว่างภาค (interdivisional migrants) ของผู้ย้ายถิ่นที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ในสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ. 1955-1960

ภาค	จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้า	จำนวนผู้ย้ายถิ่นออก	จำนวนผู้ย้ายถิ่นสุทธิ *	จำนวนผู้ย้ายถิ่นมวลรวม
	(1)	(2)	(3) = (1) – (2)	(4) = (1) + (2)
NE	440,054	496,687	- 56,633	936,741
MA	852,568	1,343,328	- 490,760	2,195,896
ENC	1,381,514	1,774,288	- 392,774	3,155,802
WNC	707,751	1,098,786	- 391,035	1,806,537
SA	1,790,689	1,323,327	467,362	3,114,016
ESC	622,281	925,438	- 303,157	1,547,719
WSC	872,336	1,032,924	- 160,588	1,905,260
MT	907,988	660,362	247,626	1,568,350
PAC	1,990,629	910,670	1,079,959	2,901,299

หมายเหตุ: *จำนวนผู้ย้ายถิ่นสุทธิ เครื่องหมายเป็น + หมายถึง จำนวนผู้ย้ายถิ่นออกมากกว่าจำนวนเครื่องหมายเป็น – หมายถึง จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้ามากกว่าจำนวนผู้ย้ายถิ่นออกด้วยวิธีการนี้ ข้อมูลที่ได้จากการคาดประมาณประชากรแฝง ได้แก่ 1) จำนวนการย้ายถิ่นออก (Out-migration) 2) จำนวนการย้ายถิ่นเข้า (In-migration) 3) จำนวนการย้ายถิ่นสุทธิ (Net migration) และ 4) จำนวนการย้ายถิ่นมวลรวม (Cross migration) อีกทั้งการนิยามประชากรแฝง/ผู้ย้ายถิ่น สามารถกำหนดได้อย่างชัดเจน คือ ผู้ที่มีที่อยู่อาศัยในวันแจงนับสำมะโนประชากร แตกต่างไปจากที่อยู่อาศัย ณ เวลาในอดีต

ที่มา: คำนวณจากตารางที่ 2.3

1.2 วิธีการจัดการข้อมูลจากข้อคำถามของสำมะโนประชากรและ/หรือการสำรวจเกี่ยวกับระยะเวลาการอยู่อาศัย (Duration of Residence) และ สถานที่อยู่สุดท้าย (Place of Last Previous Residence) การคาดประมาณประชากรแฝง/ผู้ย้ายถิ่นอีกวิธีการหนึ่ง สามารถดำเนินการได้จากข้อคำถามในสำมะโนประชากรหรือการสำรวจ คือ “ท่านอยู่อาศัยในถิ่นที่อยู่นี้ (ถิ่นที่อยู่ ณ เวลาแจงนับ/สำรวจ) เป็นระยะเวลายาวนานเท่าไหร่?” โดยการจำแนกระหว่าง “ผู้ไม่ได้ย้ายถิ่น” และ “ผู้ย้ายถิ่น” กำหนดหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) บุคคลที่อยู่อาศัยในถิ่นที่อยู่ ณ เวลาแจงนับ/สำรวจ ตลอดระยะเวลาในการมีชีวิตของพวกเขา ถือเป็น “ผู้ไม่ได้ย้ายถิ่น” ทั้งนี้หากบุคคลใดได้เกิดในถิ่นที่มีการแจงนับ แต่ในระยะเวลาต่อมาบุคคลนั้นย้ายออกไปจากภูมิลำเนาของตน แต่ต่อมาภายหลังได้ย้ายกลับคืนสู่ภูมิลำเนาเดิมของตนเองอีกครั้ง ณ ช่วงเวลาแจงนับ/สำรวจ ในกรณีเช่นนี้ถือเป็น “ผู้ย้ายถิ่นเข้า” (หรือเรียกอย่าง

เฉพาะเจาะจงว่า “ผู้ย้ายถิ่นกลับ” (Return migrants) จากภูมิลำเนาถิ่นเกิด/มีรายชื่อในทะเบียนราษฎร (ถิ่น A) → ถิ่นที่อยู่อื่น (ถิ่น B) → ภูมิลำเนาถิ่นเกิดอีกครั้ง (ถิ่น A))

2) ผู้ย้ายถิ่น ตามความหมายของระยะเวลาการอยู่อาศัย ได้แก่ 2.1) เป็นบุคคลที่เกิดนอกพื้นที่ที่มีการแจงนับ/สำรวจ หรือไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรของพื้นที่ที่มีการแจงนับ/สำรวจ หรือ 2.2) เป็นบุคคลที่เกิดหรือมีรายชื่อในทะเบียนราษฎรของพื้นที่ที่มีการแจงนับ/สำรวจ แต่บางช่วงเวลาในชีวิตของบุคคลนั้นได้ออกไปอาศัยในถิ่นอื่น และกลับมาอยู่ภูมิลำเนาถิ่นเกิดของตนเองอีกครั้ง ณ ช่วง เวลาแจงนับ/สำรวจ

อย่างไรก็ตาม ข้อมูล “ระยะเวลาการอยู่อาศัย (ณ ถิ่นแจงนับ/สำรวจ)” เพียงข้อคำถามเดียวสามารถให้ข้อมูลเพียงการย้ายถิ่นเข้า (In-migration) ของพื้นที่ซึ่งดำเนินการแจงนับ/สำรวจเท่านั้น ไม่สามารถแสดงถึงถิ่นต้นทาง (Place of Origin) ของผู้ย้ายถิ่น ในการย้ายถิ่นเข้าสู่พื้นที่แจงนับ/สำรวจได้ ตลอดจนขาดข้อมูลการย้ายถิ่นออก (Out-migration) การย้ายถิ่นสุทธิ (Net Migration) และการย้ายถิ่นมวลรวม (Gross Migration) เมื่อขาดข้อมูลเหล่านี้ทำให้ข้อมูล “ระยะเวลาการอยู่” เพียงข้อคำถามเดียวไม่สามารถวิเคราะห์ถึงกระแสการย้ายถิ่น (Migration Streams) ได้ เนื่องจากขาดข้อมูลถิ่นต้นทางของผู้ย้ายถิ่น ดังนั้น ระยะเวลาการอยู่อาศัย จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นต้นทางของผู้ย้ายถิ่น ทำให้สามารถวิเคราะห์กระแสการย้ายถิ่น การย้ายถิ่นเข้า การย้ายถิ่นออก การย้ายถิ่นสุทธิ และการย้ายถิ่นมวลรวมได้

ข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นต้นทางของผู้ย้ายถิ่น สามารถเลือกประเภทข้อมูลได้ 2 ประเภท (United Nations, 1970) ได้แก่ 1) สถานที่เกิด (Place of Birth) และ 2) สถานที่อยู่สุดท้าย ก่อนย้ายมาอยู่ ณ ถิ่นแจงนับ/สำรวจ (Place of Last Previous Residence) อย่างไรก็ตามสถานที่เกิดมีข้อจำกัดสำคัญในการวิเคราะห์ คือ โดยปกติตลอดช่วงชีวิตของบุคคลหนึ่ง ๆ จะมีการย้ายถิ่นมากกว่า 1 ครั้ง ซึ่งหากเลือกใช้ถิ่นต้นทางของผู้ย้ายถิ่นตามสถานที่เกิดร่วมกับข้อมูล ระยะเวลาการอยู่อาศัย (ณ ถิ่นแจงนับ/สำรวจ) ดัชนีการย้ายถิ่นที่ได้ เรียกว่า การย้ายถิ่นตลอดชีวิต (Lifetime Migration) ซึ่งคุ้มรวมบุคคลที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ณ เวลาแจงนับ/สำรวจ แต่เกิดในสถานที่อื่น (ซึ่งไม่ใช่สถานที่ ณ เวลาแจงนับ/สำรวจ) ดังนั้น ดัชนีนี้จึงเป็นการเปรียบเทียบระหว่างถิ่นปลายทาง (Place of Destination) คือ สถานที่ ณ เวลาแจงนับ/สำรวจ และถิ่นต้นทาง คือ สถานที่เกิดข้อบกพร่องสำคัญของการย้ายถิ่นตลอดชีวิต คือ ละเลย/ไม่ให้ความสำคัญต่อการย้ายถิ่นที่เกิดระหว่างช่วงชีวิตของบุคคลหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะการย้ายถิ่นครั้งล่าสุดของชีวิต ดังนั้น ข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นต้นทางของผู้ย้ายถิ่นที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ร่วมกับระยะเวลาการอยู่อาศัย (ณ ถิ่นแจงนับ/สำรวจ) คือ สถานที่อยู่สุดท้าย (ก่อนย้ายมาอยู่ ณ ถิ่นแจงนับ/สำรวจ) (Place of Last Previous Residence) (United Nations, 1992, p.10) แสดงรายละเอียดดังภาพที่ 2-5

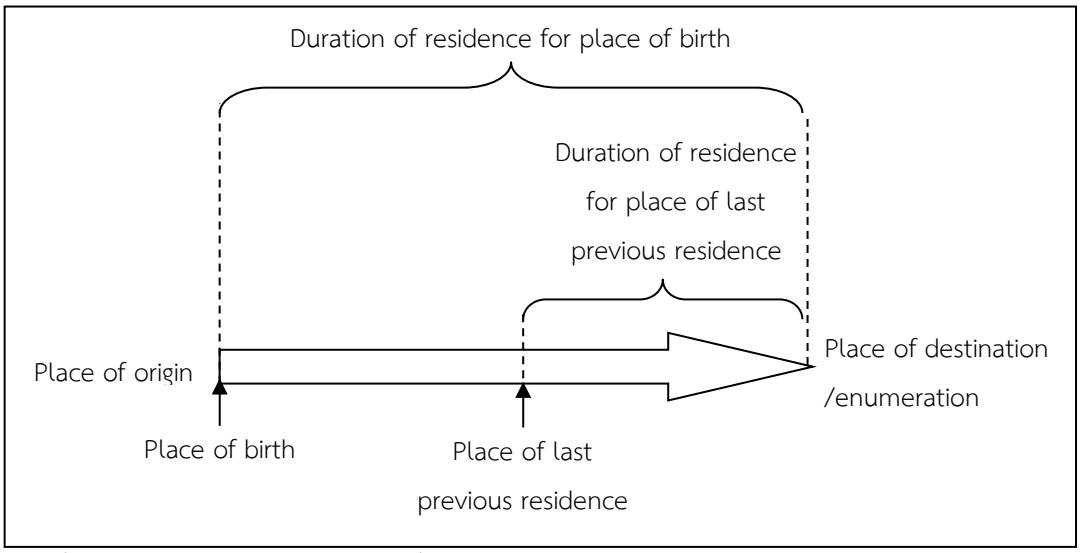

ภาพที่ 2-5 เปรียบเทียบการวิเคราะห์ถิ่นต้นทางร่วมกับระยะเวลาการอยู่อาศัย
ที่มา: United Nations, 1992, p.10

ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานที่อยู่สุดท้าย (ก่อนย้ายมาอยู่ ณ ถิ่นแจงนับ/สำรวจ) (Place of Last Previous Residence) เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับระยะเวลาการอยู่อาศัย (ณ ถิ่นแจงนับ/สำรวจ) สามารถให้สารสนเทศที่สำคัญเกี่ยวกับกระแสการย้ายถิ่น (Migration Streams) ซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับถิ่นต้นทาง ถิ่นปลายทาง จำนวนการย้ายถิ่นสุทธิ และจำนวนการย้ายถิ่นมวลรวมตามลำดับ และรุ่นของการย้ายถิ่น (Migration Cohort) ซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับช่วงปีปฏิทินของการย้ายถิ่น โดยยึดวัน-เดือน-ปี ของวันสำมะโนประชากร/การสำรวจเป็นพื้นฐาน (United Nations, 2008) เช่น หากกำหนดวันสำมะโนประชากร คือ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2563 ดังนั้น รุ่นของการย้ายถิ่นอาจสามารถจำแนกตามระยะเวลาการอยู่อาศัย ได้ดังนี้

ระยะเวลาการอยู่อาศัย (Duration of Residence)	**ช่วงรุ่นของการย้ายถิ่น** (Migration Cohort)
น้อยกว่า 1 ปี	หลังเมษายน พ.ศ. 2562
1 ปี ถึง น้อยกว่า 5 ปี	เมษายน พ.ศ. 2558 ถึง เมษายน พ.ศ. 2562
5 ปี ถึง น้อยกว่า 10 ปี	เมษายน พ.ศ. 2553 ถึง เมษายน พ.ศ. 2558
10 ปี และมากกว่า	ก่อนเมษายน พ.ศ. 2553

ดังนั้น เมื่อทำการวิเคราะห์ตารางไขว้ (Crosstab) ระหว่างสถานที่อยู่สุดท้ายกับระยะเวลาการอยู่อาศัย สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับ 1) จำนวนประชากรแฝง/ผู้ย้ายถิ่นจำแนกตาม สถานที่อยู่ปัจจุบัน (ณ เวลาแจงนับ/สำรวจ) สถานที่อยู่สุดท้าย (ก่อนย้ายมาอยู่ ณ ถิ่นแจงนับ) และระยะเวลา

การอาศัย แสดงตัวอย่างดังตารางที่ 2-5 และ 2) จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้า และจำนวนการย้ายถิ่นออกของแต่ละพื้นที่ศึกษา จำแนกตามระยะเวลาการอยู่อาศัย แสดงตัวอย่างดังตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2-5 การกระจายของร้อยละตามระยะเวลาการอยู่อาศัยของผู้ย้ายถิ่นเข้าสู่รัฐ Rondônia ในประเทศบราซิล จำแนกตามรัฐ ซึ่งเป็นสถานที่อยู่สุดท้ายก่อนย้ายเข้าสู่รัฐ Rondonia

State of last residence	All in-migrants	Reporting duration of residence								Median duration
		Number	Percent distribution by duration of residence							
			Less than 1 year	1 year	2 years	3 years	4 years	5 years	6 to 10 years	11 years and over	
Total	31,665	31,605	10.5	5.9	9.0	7.7	4.7	7.7	23.4	31.2	7.0
Acre	2,588	2,583	12.0	6.9	9.0	7.6	5.4	7.9	23.8	27.4	8.5
Amazonas	10,850	10,833	12.2	8.3	9.1	9.0	5.1	8.1	23.5	24.8	5.8
Roraima	218	217	4.6	2.8	6.5	11.1	2.8	11.5	49.8	11.1	7.1
Pará	3,776	3,764	8.3	3.6	6.8	6.2	3.4	9.1	31.0	31.6	8.0
Amapá	92	92	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maranhão	1,157	1,155	17.0	4.8	8.7	6.5	5.1	7.8	17.1	33.0	6.0
Piauí	437	436	5.0	2.8	6.7	11.5	5.7	7.1	28.0	33.3	8.0
Ceará	6,198	6,189	3.8	5.5	13.8	9.3	5.9	9.4	24.1	28.3	6.5
Rio Grande do Norte	859	859	0.9	1.6	7.9	4.9	6.6	4.0	26.9	47.1	10.5
Paraíba	714	714	1.8	2.7	9.9	7.1	1.5	4.8	25.1	47.1	10.4
Pernambuco	394	393	3.1	3.8	6.1	6.1	2.8	3.6	24.4	50.1	11.0
Alagoas	112	112	1.8	4.5	6.2	2.7	1.8	8.9	21.4	52.7	+11
Fernando de Noronha	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sergipe	95	95	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bahia	218	218	8.7	8.3	2.8	2.8	4.6	8.7	16.1	48.2	10.4
Minas Gerais	136	136	66.9	5.1	6.6	1.5	-	0.7	10.3	8.8	0.7
Serra dos Aimorés	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Espírito Santo	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rio de Janeiro	62	62	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Guanabara	173	173	32.4	12.7	9.8	3.5	-	3.5	17.3	20.8	2.5
São Paulo	350	350	82.9	2.9	3.7	0.9	1.1	1.7	4.3	2.6	0.6
Paraná	53	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Santa Catarina	23	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rio Grande do Sul	25	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mato Grosso	2,963	2,951	9.4	3.1	4.2	4.1	2.4	4.1	15.6	57.1	+11
Goiás	100	100	39.0	2.0	10.0	8.0	4.0	2.0	16.0	19.0	2.9
Distrito Federal	42	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ตารางนี้จะไม่แสดงข้อมูลในกรณีที่มีจำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้า (In-migrants) น้อยกว่า 100 คน
ที่มา: Shryock and Siegel, 1976, p.397

จากตารางที่ 2-5 เมื่อวิเคราะห์ระยะเวลาการอยู่อาศัยร่วมกับสถานที่อยู่สุดท้าย จะสามารถแสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับ 1) ถิ่นปลายทาง (Place of Destination) คือ รัฐ Rondônia ในประเทศบราซิล 2) ถิ่นต้นทาง คือ รัฐต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่อยู่สุดท้ายก่อนย้ายถิ่นเข้าสู่รัฐ Rondônia ในคอลัมภ์แรกซ้าย และ 3) ระยะเวลาการอยู่อาศัยในรัฐ Rondônia ของผู้ย้ายถิ่นเข้า ซึ่งแสดงในร้อยละตามช่วงของระยะเวลาการอยู่อาศัย ได้แก่ น้อยกว่า 1 ปี, 1 ปี, 2 ปี, 3 ปี, 4 ปี, 5 ปี, 6-10 ปี, และ 11 ปีและมากกว่า ตามลำดับ พร้อมทั้งแสดงค่ากลางของระยะเวลาการอยู่อาศัยในรูปของค่ามัธยฐาน เป็นต้น

ตารางที่ 2-6 จำนวนผู้ย้ายถิ่นของประเทศยูโกสลาเวียในปี ค.ศ. 1961 จำแนกตามประเภทการย้ายถิ่น สถานที่อยู่ก่อนย้าย และช่วงเวลาการย้ายถิ่น

การย้ายถิ่น	จำนวนผู้ย้ายถิ่น	ช่วงเวลา/ช่วงรุ่นของการย้ายถิ่น					
		1940 และก่อนปี1940	1941-1945	1945-1952	1953-1957	1958-1961	ไม่ทราบ
ประเภทการย้ายถิ่น							
รวม	**6,884**	**1,747**	**536**	**1,430**	**1,438**	**1,556**	**178**
ภายในประเทศ	6,731	1,687	518	1,406	1,428	1,549	144
- ภายในจังหวัดเดียวกัน	2,111	719	139	392	392	426	43
- ระหว่างจังหวัด	3,297	773	236	704	738	781	65
- ระหว่างภาค	1,323	195	143	310	298	342	36
ระหว่างประเทศ	112	57	16	22	8	5	4
ไม่ทราบ	41	3	1	2	2	3	30
สถานที่อยู่สุดท้ายก่อนย้าย							
รวม	**6,884**	**1,747**	**536**	**1,430**	**1,438**	**1,556**	**178**
ภายในประเทศ	6,712	1,681	518	1,402	1,425	1,544	142
- เขตชนบท	4,854	1,352	357	998	986	1,067	94
- เขตกึ่งชนบทกึ่งเมือง	472	102	38	97	110	116	9
- เขตเมือง	1,386	227	123	307	329	361	39
ระหว่างประเทศ	112	57	16	22	8	5	4
ไม่ทราบ	60	9	2	6	6	7	31

ที่มา: United Nations, 1970, p.18

จากตารางที่ 2-6 เมื่อวิเคราะห์ระยะเวลาการอยู่อาศัยร่วมกับสถานที่อยู่สุดท้าย จะสามารถแสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับ 1) จำนวนผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามประเภทการย้ายถิ่น ได้แก่ ระหว่างประเทศ และภายในประเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น การย้ายถิ่นภายในจังหวัด การย้ายถิ่นระหว่างจังหวัด และการย้ายถิ่นระหว่างภาค 2) จำนวนผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามสถานที่อยู่สุดท้ายก่อนย้ายมาสู่พื้นที่แจงนับ/สำรวจ ได้แก่ ระหว่างประเทศ และภายในประเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น เขตชนบท เขตกึ่งชนบทกึ่งเมือง และเขตเมือง และ 3) จำนวนผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามรุ่นปีของการย้ายถิ่น หรือช่วงเวลาการย้ายถิ่น ได้แก่ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1940 ลงมา, ปี ค.ศ. 1941-1945, ปี ค.ศ. 1946-1952, ปี ค.ศ. 1953-1957, และปี ค.ศ. 1958-1961 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ระยะเวลาการอยู่อาศัยร่วมกับสถานที่อยู่สุดท้าย เพื่อคาดประมาณประชากรแฝงหรือจำนวนผู้ย้ายถิ่น มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการย้ายถิ่นกลับ (Return Migration) ซึ่งเป็นบุคคลที่ย้ายถิ่นออกจากภูมิลำเนาเดิมของตนเองในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิต ต่อมาบุคคลผู้นั้นได้ย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมของตนเองหรือถิ่นที่ตนเองมีรายชื่อในทะเบียนราษฎรอีกครั้ง ณ เวลาแจงนับ/สำรวจ ยกตัวอย่างเช่น หากมีผู้ย้ายถิ่นออกจากภูมิลำเนา 100 คน และ 50คน เป็นผู้ย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมของตนเอง ในการสำรวจ/สำมะโนประชากรแสดงจำนวนผู้ย้ายถิ่นเพียง 50 คนเท่านั้น ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วมีผู้ย้ายถิ่นกลับมากถึงครึ่งหนึ่ง ดังนั้น จำนวนผู้ย้ายถิ่นกลับจึง

กระทบต่อจำนวนผู้ย้ายถิ่น โดยเฉพาะการคาดประมาณประชากรแฝง (United Nations, 1992, p.12)

Speare (1975, cited in United Nations, 1992) ได้นำเสนอวิธีการปรับข้อมูลการย้ายถิ่น/ประชากรแฝง จากปัญหาการย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนา (Return Migration) โดยใช้ข้อมูลสถานที่เกิด (Place of Birth) เพื่อคาดประมาณร้อยละของการย้ายถิ่นกลับในแต่ละจังหวัด สำหรับปรับจำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าที่คาดประมาณจากข้อมูลสถานที่อยู่สุดท้ายก่อนย้าย แสดงดังตารางที่ 2-7 และ 2-8

ตารางที่ 2-7 การคาดประมาณการย้ายถิ่นกลับ จำแนกรายจังหวัดและภาคของประเทศอินโดนีเซียในปี ค.ศ. 1971

จังหวัดและภาค	จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้า*	จำนวนผู้ที่เกิดในจังหวัดอื่น	จำนวนผู้ย้ายถิ่นกลับ/2	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นเข้าซึ่งเป็นผู้ย้ายถิ่นกลับ
(1)	(2)	(3)	(4) = (2) – (3)	(5) = (4)/(2)
Sumatra	**2,762.2**	**2,402.1**	**360.1**	**13.0**
Aceh	89.8	61.0	28.8	32.1
North Sumatra	586.9	530.0	56.9	9.7
West Sumatra	262.5	87.9	174.6	66.5
Riau	424.6	220.9	203.7	17.8
Jambi	165.1	115.9	49.2	29.8
South Sumatra	373.9	327.3	46.6	12.5
Bengkulu	44.3	36.1	8.2	18.5
Lampung	1,018.8	1,000.2	18.6	1.8
Java/Bali	**3,709.0**	**2,811.8**	**897.2**	**24.2**
Jakarta	1,837.6	1,791.6	46.0	2.5
West Java	680.6	371.5	309.1	45.4
Central Java	594.9	253.5	341.4	57.4
Yogyakrata	144.2	99.8	44.4	30.8
East Java	406.5	273.3	133.2	32.8
Bali	45.2	22.1	23.1	51.1
Kalimantan	**222.9**	**176.6**	**46.3**	**20.8**
West Kalimantan	26.6	20.8	5.8	21.8
Central Kalimantan	58.4	50.1	8.3	14.2
South Kalimantan	95.4	66.1	29.3	30.7
East Kalimantan	42.5	39.6	2.9	6.8
Sulawesi	**363.9**	**192.6**	**171.3**	**47.1**
North Sulawesi	119.4	48.7	70.7	59.2
Central Sulawesi	62.9	51.0	11.9	18.9
South Sulawesi	143.0	67.0	76.0	53.1
Southeast Sulawesi	38.6	25.9	12.7	32.9

ตารางที่ 2-7 การคาดประมาณการย้ายถิ่นกลับ จำแนกรายจังหวัดและภาคของประเทศอินโดนีเซียในปี ค.ศ. 1971 (ต่อ)

จังหวัดและภาค	จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้า*	จำนวนผู้ที่เกิดในจังหวัดอื่น	จำนวนผู้ย้ายถิ่นกลับ**	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นเข้าซึ่งเป็นผู้ย้ายถิ่นกลับ
(1)	(2)	(3)	(4) = (2) – (3)	(5) = (4)/(2)
Other	**161.6**	**119.6**	**42.0**	**26.0**
West Nusa Tenggara	44.6	33.6	11.0	24.7
East Nusa Tenggara	25.1	10.3	14.8	59.0
Maluku	55.2	42.2	13.0	23.6
West Irian	36.7	33.5	3.2	8.7
All provinces	**7,219.6**	**5,702.7**	**1,516.9**	**21.0**

หมายเหตุ: * จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าคาดประมาณจากสถานที่อยู่ครั้งสุดท้ายก่อนย้าย (Place of Last Previous Residence)

** จำนวนผู้ย้ายถิ่นกลับ ถูกกำหนดให้เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น คือ จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าของจังหวัด A = จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าที่ไม่ได้เกิด/ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรของจังหวัด A + จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าที่เกิด/มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรของจังหวัด A

ที่มา: United Nations, 1992, p.13

จากตารางที่ 2-7 แสดงวิธีการคาดประมาณการย้ายถิ่นกลับ (Return Migration) จากข้อมูลจำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าคาดประมาณจากสถานที่อยู่ครั้งสุดท้ายก่อนย้าย (Place of Last Previous Residence) ในคอลัมภ์ที่ 1 และสถานที่เกิด (Place of Birth) ในคอลัมภ์ที่ 2 สามารถคาดประมาณจำนวนผู้ย้ายถิ่นกลับในคอลัมภ์ที่ 3 ซึ่งเป็นส่วนต่างระหว่างจำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้าในจังหวัดหนึ่ง ๆ และจำนวนผู้ที่เกิดในจังหวัดอื่น และสามารถคำนวณเป็นร้อยละของผู้ย้ายถิ่นเข้าซึ่งเป็นผู้ย้ายถิ่นกลับในคอลัมภ์ที่ 4 ตามลำดับ

2. วิธีการคาดประมาณประชากรแฝงทางอ้อม

2.1 Vital Statistics Method วิธีการคาดประมาณประชากรแฝงทางอ้อม ผ่านการคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิ (Net Migration) โดยมีกระบวนการวิเคราะห์จำนวนประชากรหรือองค์ประกอบของประชากร โดยเฉพาะเพศและอายุ ตามแหล่งข้อมูลสำมะโนประชากร 2 ช่วงเวลาประกอบกับแหล่งข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ เช่น สถิติสาธารณสุข โดยเฉพาะจำนวนการเกิด จำนวนการตาย เป็นต้น การคาดประมาณประชากรแฝงผ่านการคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิอยู่บนฐานคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางประชากรตาม สมการสมดุลทางประชากร (Balancing Equations) ซึ่งแสดงถึงองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงทางประชากร (Shryock and Siegel, 1976, p.4) ดังนี้

$P_1 - P_0 = B - D + I - O$ .....(1)

เมื่อ P_1 คือ จำนวนประชากร ณ ปลายช่วงเวลา

P_0 คือ จำนวนประชากร ณ ต้นช่วงเวลา

B คือ จำนวนการเกิด

D คือ จำนวนการตาย

I คือ การย้ายถิ่นเข้า

O คือ การย้ายถิ่นออก

ดังนั้น จากสมการ (1) สามารถคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิ ดังแสดงในสมการ (2.1)

$I - O = P1 - P0 - (B - D)$ .....(2)

Net migration = P1 – P0 – (B – D.....(2.1)

จากสมการ (2.1) สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับข้อมูลจำนวนประชากรจากสำมะโนประชากร/การสำรวจ และสถิติสาธารณสุข แสดงตัวอย่างดังตารางที่ 2-8

ตารางที่ 2-8 การคาดประมาณประชากรแฝงผ่านการย้ายถิ่นสุทธิของเมือง Madras ประเทศอินเดีย โดยวิธี Vital Statistics Method ระหว่างปี ค.ศ. 1951-1961

แถวที่	องค์ประกอบการเปลี่ยนแปลงของประชากร	สูตรการคำนวณ	จำนวนประชากร (คน)
(1)	จำนวนประชากรของเมือง Madras ในปี ค.ศ. 1951 (P_0)	(1)	1,416,056
(2)	จำนวนประชากรของเมือง Madras ในปี ค.ศ. 1961 (P_1)	(2)	1,729,141
(3)	การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรระหว่างปี ค.ศ. 1951-1961	(2) – (1)	313,085
(4)	จำนวนการเกิดในเมือง Madras ระหว่างปี ค.ศ. 1951-1961 (B)	(4)	653,190
(5)	จำนวนการตายในเมือง Madras ระหว่างปี ค.ศ. 1951-1961 (D)	(5)	371,286
(6)	การเพิ่มตามธรรมชาติในเมือง Madras ระหว่างปี ค.ศ. 1951-1961	(4) – (5)	281,904
(7)	**การย้ายถิ่นสุทธิของเมือง Madras ระหว่างปี ค.ศ. 1951-1961**	**(3) – (6)**	**+31,181**

ที่มา: United Nation, 1970, p.24

อย่างไรก็ตาม ปัญหาอุปสรรคของวิธี Vital Statistics Method คือ ข้อมูลการเกิด การตาย ของพื้นที่ศึกษามีการบันทึกไว้ (Available) หรือไม่? หากมีการบันทึกไว้ คุณภาพของข้อมูลเหล่านี้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) หรือไม่? โดยเฉพาะความคลาดเคลื่อนจากการตกจด/แจงนับข้อมูลขาดความทันสมัย ซึ่งสาเหตุเหล่านี้มีผลต่อความถูกต้องในการคาดประมาณประชากรแฝงจากการย้ายถิ่นสุทธิ (Accuracy of Estimation) ทั้งนี้ ประเทศกำลังพัฒนามักจะมีสถิติทางสาธารณสุขที่

มีคุณภาพต่ำ ซึ่งจะมีผลต่อการคาดประมาณประชากรแฝงจากการย้ายถิ่นสุทธิเป็นอย่างมาก นอกจากนี้แล้วเทคนิค Vital Statistics Method ยังมิได้พิจารณาองค์ประกอบการเปลี่ยนแปลงทางประชากรที่เกิดจากการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (International Migration) อีกด้วย ดังนั้น เทคนิคนี้จึงพิจารณาจำเพาะการย้ายถิ่นภายในประเทศ (Internal Migration) เท่านั้น

2.2 Survival Ratio Method ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการคาดประมาณประชากรแฝงผ่านการวิเคราะห์ ที่อยู่อาศัย ณ เวลาในอดีต หรือ ที่อยู่อาศัยสุดท้ายก่อนย้ายถิ่น และ ระยะเวลาการอยู่อาศัย ซึ่งเป็นวิธีการคาดประมาณประชากรแฝงทางตรงได้ เราสามารถใช้ข้อมูลจำนวนประชากรจากสำมะโนประชากร/การสำรวจ 2 คาบเวลามาประมาณการประชากรแฝงผ่านการย้ายถิ่นสุทธิด้วยเทคนิคที่เรียกว่า Survival Ratio Method

หลักการของวิธีการใช้อัตราอยู่รอด (Survival Ratio Method) คือ การใช้ความน่าจะเป็นของการอยู่รอด (Survivorship Probabilities) โดยอาศัยข้อมูลดิบในการคำนวณ 2 ประเภท ได้แก่ 1) จำนวนประชากรจากการแจงนับสำมะโนประชากร/สำรวจ จำแนกตามเพศและอายุใน 2 คาบเวลา เช่น จำนวนประชากรจำแนกเพศและอายุจากสำมะโนประชากร ปี พ.ศ. 2543 และปี พ.ศ. 2553 เป็นต้น และ 2) อัตราการอยู่รอด จำแนกตามอายุและเพศ เมื่อได้ข้อมูลดิบทั้ง 2 ประเภท สามารถคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิ โดยการนำอัตราการอยู่รอดไปคูณกับจำนวนประชากรจากการแจงนับในคาบเวลาแรก ผลลัพธ์ที่ได้ คือ จำนวนประชากรที่คาดว่าจะมีชีวิตรอดในคาบเวลาที่ 2 ดังนั้น ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรจากการแจงนับในคาบเวลาที่ 2 และจำนวนประชากรที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่รอดในคาบเวลาที่ 2 ก็คือ จำนวนการย้ายถิ่นสุทธิ (Net Migration) มีสูตรการคำนวณ (United Nations, 1970, p.25) ดังนี้

$$M'(x) = p_{x+n,\, t+n} - S^* p_{x,\, t} \quad \text{.....(3)}$$

เมื่อ M’ (x) คือ จำนวนการย้ายถิ่นสุทธิ

$p_{x,\, t}$ คือ จำนวนประชากรที่มีอายุ x ปี จากการแจงนับจากสำมะโนประชากร/สำรวจปีที่ t

$p_{x+n,\, t+n}$ คือ จำนวนประชากรที่มีอายุ x + n ปี จากการแจงนับจากสำมะโนประชากร/สำรวจปีที่ t + n; และ S คือ อัตราการอยู่รอด

วิธีการใช้อัตราการอยู่รอดข้างต้น เรียกว่า Forward Survival Ratio เป็นการคาดประมาณจำนวนประชากรที่คาดว่าจะอยู่รอดในสำมะโนประชากร/สำรวจปีที่ t + n (คาบเวลาที่ 2) ในทางตรงข้ามหากมีการคาดประมาณจำนวนประชากรที่คาดว่าจะอยู่รอดในสำมะโนประชากร/สำรวจ ปีที่ t (คาบเวลาที่ 1) จากจำนวนประชากรจากการแจงนับสำมะโนประชากร/สำรวจปีที่ t +

n (คาบเวลาที่ 2) เรียกวิธีนี้ว่า Reverse Survival Ratio มีสูตรการคำนวณ (United Nations, 1970, p.25) ดังนี้

$$M''(x) = \frac{1}{S} p_{x+n,\, t+n} - p_{x,\, t} \quad \text{.....(4)}$$

ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธี Forward Survival Ratio (M') และ Reverse Survival Ratio (M") สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคทั้ง 2 วิธีข้างต้น (United Nations, 1970, p.25) ในสมการที่ (5)

$$M''(x) = \frac{1}{S} M' \quad \text{.....(5)}$$

นอกเหนือจากวิธี Forward Survival Ratio (M') และ Reverse Survival Ratio (M") ข้างต้นแล้ว Survival Ratio ยังสามารถคำนวณในรูปแบบที่ 3 เรียกว่า Average Survival Ratio ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการหาค่าเฉลี่ยระหว่าง Forward Survival Ratio (M') และ Reverse Survival Ratio (M") มีการคำนวณในสมการที่ (6)

$$\bar{M} = \frac{(M' + M'')}{2} \quad \text{.....(6)}$$

ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธี Average Survival Ratio ($\bar{M}$) และ Forward Survival Ratio (M') สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง 2 วิธีข้างต้น (United Nations, 1970, p.26) ในสมการที่ (7)

$$\bar{M} = \frac{1+S}{2S} M' \quad \text{.....(7)}$$

เมื่อเข้าใจหลักการของวิธี Survival Ratio Methods ข้างต้น หากพิจารณาแหล่งข้อมูลของอัตราการอยู่รอด (Survival Ratio) สามารถจำแนกออกเป็น 2 แหล่งข้อมูล ได้แก่

1) อัตรารอดชีพจากแบบจำลองตารางชีพ (Life Table Survival Ratio: LTSR) ซึ่งแหล่งอ้างอิงหลักของแบบจำลองตารางชีพที่นิยมใช้ในสาขาประชากรศาสตร์ คือ แบบตารางชีพของ Ansley J. Coale, Pual Demmy, and Barbara Vaughan (1983) และตัวแบบตารางชีพขององค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1982) ซึ่งทั้งสองแบบจำลองตารางชีพข้างต้นสร้างโดยใช้ข้อมูลแบบแผนการตายที่กำหนดขึ้นเพื่อนำไปประยุกต์กับประชากรที่สมมติว่า มีระดับหรือแบบ

แผนการตายตามที่กำหนดไว้ในพื้นที่ศึกษาต่าง ๆ ตัวอย่างการใช้แบบจำลองตารางชีพเพื่อการคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิ ดังแสดงในตารางที่ 2-9

สามารถเลือกแบบจำลองตารางชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่ศึกษาได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนข้อมูลจำนวนประชากรจำแนกตามอายุปราศจากความผิดพลาด เมื่อนั้นเทคนิค LTSR ข้างต้นจะสามารถคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงผ่านการย้ายถิ่นสุทธิได้อย่างแม่นยำ (United Nations, 1970, p.25)

ตารางที่ 2-9 การคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิจำแนกตามอายุของประชากรเพศหญิง ในอำเภอบางละมุงของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553 โดยใช้วิธี Forward Life Table Survival Ratio Method

สำมะโนประชากรปี 2543		อัตรารอดชีพจากแบบจำลองตารางชีพ*	สำมะโนประชากรปี 2553		จำนวนประชากรที่คาดว่ารอดชีพในปี 2543	จำนวนการย้ายถิ่นสุทธิระหว่างปี 2543-2553
กลุ่มอายุ	จำนวนประชากร		กลุ่มอายุ	จำนวนประชากร		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (2) * (3)	(7) = (5) – (6)
0-4	5,641	.99589	10-14	10,207	5,618	+ 4,589
5-9	5,845	.99812	15-19	8,767	5,834	+ 2,933
10-14	5,485	.99763	20-24	13,887	5,472	+ 8,415
15-19	6,960	.99646	25-29	23,528	6,935	+ 16,593
20-24	9,247	.99536	30-34	23,818	9,204	+ 14,614
25-29	10,951	.99422	35-39	22,099	10,888	+ 11,211
30-34	10,585	.99250	40-44	18,907	10,506	+ 8,401
35-39	8,685	.98960	45-49	13,184	8,595	+ 4,589
40-44	6,734	.98453	50-54	9,470	6,630	+ 2,840
45-49	4,381	.97647	55-59	5,850	4,278	+ 1,572
50-54	3,396	.96426	60-64	4,941	3,275	+ 1,666
55-59	2,124	.94431	65-69	2,885	2,006	+ 879
60-64	1,899	.90948	70-74	2,067	1,727	+ 340
65-69	1,367	.85041	75-79	1,127	1,163	- 36
70-74	1,020	.75306	80-84	732	768	- 36
75-79	467	.62832	85-89	224	293	- 69
80-84	309	.46569	90-94	99	144	- 45
85+	251	.24926	95+	61	63	- 2
รวม	**85,347**		**รวม**	**161,853**	**83,397**	**+ 78,456**

หมายเหตุ: * Survival ratio จากแบบจำลองตารางชีพของ Coale, Demmy, and Vaughan (1983) โดยเลือกแบบ West Model ระดับที่ 22 ซึ่งกำหนดอายุขัยเฉลี่ยแรกเกิด (e_0 = 72.5)

ที่มา: United Nations, 1970, p.25

2) อัตรารอดชีพจากสำมะโนประชากร (Census Survival Ratio: CSR) ในกรณีที่ขาดตารางชีพที่เหมาะสม อัตรารอดชีพสามารถคำนวณได้จากการกระจายตัวของอายุประชากรจากข้อมูลสำมะโน/สำรวจ เพื่อทดแทนอัตรารอดชีพจากตารางชีพ ในการคาดประมาณจำนวนประชากรที่คาดว่ารอดชีพ กล่าวคือ อัตรารอดชีพจากสำมะโนประชากร เป็นอัตราส่วนระหว่างจำนวนประชากรที่มีอายุ x + n ปี ณ วันแจงนับของสำมะโนประชากรในคาบเวลาที่ 2 และจำนวนประชากรที่มีอายุ x ปี ณ วันแจงนับของสำมะโนประชากรในคาบเวลาที่ 1 โดยระยะเวลาระหว่างคาบเวลาที่ 1 และ 2 เท่ากับ n ปี เมื่อได้อัตรารอดชีพแล้วนำไปคูณกับจำนวนประชากรจากการแจงนับที่มีอายุ x ปี ของคาบเวลาที่ 1 ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ คือ จำนวนประชากรที่คาดว่าจะรอดชีพ โดยนำจำนวนประชากรที่คาดว่าจะรอดชีพไปลบออกจากจำนวนประชากรจากการแจงนับในคาบเวลาที่ 2 ผลลัพธ์สุดท้ายที่ได้ คือ จำนวนการย้ายถิ่นสุทธิ (United Nations, 1970, p.27) แสดงดังสมการที่ (8)

$$M_i(x) = p_{i,\, x+n,\, t+n} - \frac{P_{x+n,t+n}}{P_{x,t}} * p_{i,\, x,\, t} \quad \text{.....(8)}$$

เมื่อ $p_{i,\, x,\, t}$ คือ จำนวนประชากรในพื้นที่ i ที่มีอายุ x ปี ณ สำมะโนประชากร/สำรวจครั้งที่ 1 (เวลา t)

$p_{i,\, x+n,\, t+n}$ คือ จำนวนประชากรในพื้นที่ i ที่มีอายุ x + n ปี ณ สำมะโนประชากร/สำรวจครั้งที่ 2 (เวลา t + n)

$P_{x,\, t}$ และ $P_{x+n,\, t+n}$ คือ จำนวนประชากรทั่วประเทศที่มีอายุ x ปี ณ สำมะโนประชากร/สำรวจครั้งที่ 1 (เวลา t) และอายุ x + n ปี ณ สำมะโนประชากร/สำรวจครั้งที่ 2 (เวลา t + n) ตามลำดับ

วิธีนี้ได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้น (United Nations, 1992, p.14) ดังนี้

1) กำหนดให้พรมแดนทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ศึกษามีลักษณะเหมือนกันทั้ง 2 คาบเวลาในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคนี้

2) อัตราการอยู่รอดจำแนกตามอายุและเพศมีค่าเท่ากันในทุกพื้นที่ของประเทศ

3) ความคลาดเคลื่อนทั้งการแจงนับและการรายงานอายุมีค่าเท่ากันในทุกพื้นที่ของประเทศ

4) ประชากรมีลักษณะปิด (Closed Population) ดังนั้น จึงไม่ได้รับอิทธิพลจากการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ

การคาดประมาณประชากรแฝงผ่านการย้ายถิ่นสุทธิ สามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอนดังนี้

1) คำนวณอัตรารอดชีพจากจำนวนประชากรจำแนกตามอายุ และเพศของสำมะโนประชากร/การสำรวจทั้ง 2 คาบเวลา

2) อัตรารอดชีพที่คำนวณได้สามารถนำไปคาดประมาณประชากรแฝงผ่านการย้ายถิ่นสุทธิในลำดับต่อไป

3) นอกเหนือจาก 2 ขั้นตอนข้างต้นแล้ว จำเป็นต้องคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิในกลุ่มประชากรช่วงอายุ 0-10 ปี เพิ่มเติม เนื่องจากอัตรารอดชีพที่คำนวณได้จากสำมะโนประชากร/การสำรวจไม่สามารถคำนวณการเกิดของทารกระหว่างสำมะโนประชากร/การสำรวจทั้ง 2 คาบได้ ดังนั้น จำเป็นต้องมีสูตรการคำนวณการย้ายถิ่นสุทธิสำหรับประชากรกลุ่มอายุ 0-4 ปี และ 5-9 ปี (Shryock and Siegel, 1976, p.381) ดังแสดงในสมการที่ (9) และ (10) ตามลำดับ ดังนี้

$$ {}_5M_{i,0} = \frac{1}{4} * CWR_0 * {}_{30}M^f_{i,15} \quad \text{.....(9)} $$

$$ {}_5M_{i,5} = 3/4 * CWR_5 * {}_{30}M^f_{i,20} \quad \text{.....(10)} $$

เมื่อ CWR_0 คือ อัตราส่วนระหว่างเด็กอายุ 0-4 ปี และผู้หญิงอายุ 15-44 ปี ณ สำมะโนประชากร/การสำรวจในคาบที่ 2

CWR_5 คือ อัตราส่วนระหว่างเด็กอายุ 5-9 ปี และผู้หญิงอายุ 20-49 ปี ณ สำมะโนประชากร/การสำรวจในคาบที่ 2

${}_{30}M^f_{i,x}$ คือ การย้ายถิ่นสุทธิของผู้หญิงอายุระหว่าง x ปี ถึง x+30 ปี

ตัวอย่างประมาณการย้ายถิ่นสุทธิด้วยวิธี CSR แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2-10

ตารางที่ 2-10 การคาดประมาณการย้ายถิ่นสุทธิของประชากรเพศหญิงของกรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ระหว่าง ค.ศ. 1960-1970

กลุ่มอายุ	จำนวนประชากรปี 1960		กลุ่มอายุ	จำนวนประชากรปี 1970		อัตรารอดชีพจาก	จำนวนประชากร	การย้ายถิ่น
	ฟิลิปปินส์	มะนิลา		ฟิลิปปินส์	มะนิลา	สำมะโนประชากร	รอดชีพในปี 1970	สุทธิ
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7) = (5)/(2)	(8) = (3)*(7)	(9) = (6)-(8)
0-4	2,218,377	80,275	10-14	2,478,426	79,489	1.1172	89,685	-10,196
5-9	2,114,832	70,875	15-19	2,096,954	101,410	0.9915	70,276	31,134
10-14	1,669,435	63,250	20-24	1,624,113	90,410	0.9729	61,533	28,877
15-19	1,429,547	85,618	25-29	1,271,238	56,055	0.8893	76,137	-20,082
20-24	1,264,441	75,793	30-34	1,063,783	44,648	0.8413	63,765	-19,117
25-29	1,000,981	60,037	35-39	958,013	36,963	0.9571	57,460	-20,497
30-34	791,473	34,813	40-44	752,922	28,873	0.9513	33,117	-4,244
35-39	725,906	31,927	45-49	656,332	23,678	0.9042	28,867	-5,189
40-44	552,585	24,297	50-54	513,635	19,063	0.9295	22,584	-3,521
45-49	508,045	20,207	55-59	404,713	14,484	0.7966	16,097	-1,613
50-54	344,745	13,714	60-64	302,336	10,205	0.8770	12,027	-1,822
55-59	235,536	9,366	65-69	196,716	6,405	0.8352	7,822	-1,417
60-64	199,118	7,921	70-74	141,689	3,746	0.7116	5,636	-1,890
65-69	369,795	11,114	75+	207,990	4,779	0.5624	6,251	-1,472
รวม	**13,424,816**	**589,207**	**รวม**	**12,668,860**	**520,208**		**551,258**	**-31,050**

ที่มา: United Nations, 1992, p.14

2.3 วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ในงานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553) ที่ได้ดำเนินการคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงของจังหวัดระยองในอดีตระหว่างปี พ.ศ. 2547-2552 และแนวโน้มในอนาคตระหว่างปี พ.ศ. 2553-2560 โดยใช้การคาดประมาณ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ช่วงปี พ.ศ. 2547-2552 คาดประมาณจำนวนประชากรแฝงจากจำนวนประชากรที่มีอยู่จริง ซึ่งคาดประมาณจากปริมาณการใช้ไฟฟ้า หักด้วยจำนวนประชากรที่ปรากฏในทะเบียนราษฎร์ ดังแสดงในสมการที่ (11) – (14)

ปริมาณการใช้ไฟฟ้ารวม = ปริมาณการใช้ต่อคน x จำนวนประชากรทั้งหมด.....(11)

$$\text{ดังนั้น จำนวนประชากรทั้งหมด} = \frac{\text{ปริมาณการใช้ไฟฟ้ารวม}}{\text{ปริมาณการใช้ต่อคน}} \quad \text{.....(12)}$$

จากจำนวนประชากรแฝง = จำนวนประชากรทั้งหมด - จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์...(13)

$$= \left[\frac{\text{ปริมาณการใช้ไฟฟ้ารวม}}{\text{ปริมาณการใช้ต่อคน}}\right] - \text{จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์} \quad \text{.....(14)}$$

เมื่อคำนวณจำนวนประชากรแฝงจากสมการ (14) ได้แล้ว ดำเนินการปรับตัวเลขจำนวนประชากรแฝงที่คำนวณได้ให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรแฝงจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น จำนวนประชากรแฝง ปี พ.ศ. 2552 ที่สำรวจโดยจังหวัดระยอง จำนวนประชากรแฝงจากสำมะโนประชากร จำนวนประชากรแฝงจากการสำรวจการย้ายถิ่น เป็นต้น

จากนั้นวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนประชากรแฝงที่คำนวณได้กับจำนวนประชากรที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสถิติแห่งชาติประมาณการ พบว่า มีความสัมพันธ์แบบไม่เป็นเส้นตรง (non-Linear Regression) แสดงดังสมการที่ 15

$$Y_t = b_1 X_t^2 + b_2 X_t^3 \quad \text{.....(15)}$$

เมื่อ Y_t คือ จำนวนประชากรแฝงที่ประมาณการจากสมการที่ (14) ณ เวลา t

b_1, b_2 คือ ค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอย

X_t คือ จำนวนประชากรที่ประมาณการโดย สศช. และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ เวลา t

ข้อมูลเชิงประจักษ์ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2552 สามารถสร้างสมการถดถอยแบบ non-Linear Regression ดังนี้

$$Y_t = (-9.4 \times 10^{-6}) X_t^2 + (1.78 \times 10^{-11}) X_t^3; \mathbf{R^2} = 0.967; \mathbf{F} = 670.26, \mathbf{Sig} = .000 \quad \text{.....(16)}$$

ส่วนที่ 2 การคาดประมาณประชากรแฝงในอนาคตระหว่างปี พ.ศ. 2553-2560 ใช้จำนวนประชากรทั้งหมดระหว่างปี พ.ศ. 2553-2560 ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประมาณการไว้ ไปประมาณจำนวนประชากรแฝงจากสมการ (16)

นอกจากนี้ยังมีงานศึกษาของ Lee et al. (2015) ได้ศึกษาการประมาณการประชากรแฝง ที่เป็นนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 3 แหล่ง ได้แก่ Deacheon Beach, Gyeongpo Beach และ Haeunde Beach จากสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยมีขั้นตอนการสร้างสมการถดถอยเชิงพหุ (Lee et al., 2015, pp.120-121) ดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างสมการถดถอยเชิงพหุ เช่น จำนวนประชากรแฝง สภาพภูมิอากาศ ข้อมูลการพยากรณ์อากาศ เป็นต้น

2) ดำเนินการคัดเลือกตัวแปรต่าง ๆ ในสมการถดถอยเชิงพหุ โดยวิธีการแบบ Backward Stepwise

3) นำข้อมูล outlier ออก พร้อมปรับสมการถดถอยเชิงพหุให้เหมาะสม

4) ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสมการถดถอยเชิงพหุ ได้แก่ ข้อตกลงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ข้อตกลงเกี่ยวกับการแจกแจงของประชากร (Normality) ข้อตกลงเกี่ยวกับความคงเส้นคงวาของค่าความคลาดเคลื่อน (Homoscedasticity)

ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ครั้งนี้คือ สมการถดถอยเชิงพหุของสถานที่ท่องเที่ยว 3 แหล่ง ดังนี้

2.3.1 สมการถดถอยเชิงพหุสำหรับ Deacheon Beach

Floating population = $e^{f(x_1,x_2,x_3,x_4,x_5,x_6,x_7)}$ .....(17)

เมื่อ f (x1, x2, x3, x4, x5, x6, x7) = 5.37705 + 0.17594 X_1
- 0.2093 X_2 - 0.3339 X_3
- 0.26067 X_4 - 0.24903 X_5
- 0.02049 X_6 + 0.51584 X_7;

R^2 = 0.6851.....(18)

กำหนดให้ X_1 คือ อุณหภูมิเฉลี่ยใน Deacheon Beach

X_2 คือ ตัวแปรหุ่นวันจันทร์

X_3 คือ ตัวแปรหุ่นวันอังคาร

X_4 คือ ตัวแปรหุ่นวันพุธ

X_5 คือ ตัวแปรหุ่นวันพฤหัสบดี

X_6 คือ ตัวแปรหุ่นวันศุกร์

X_7 คือ ตัวแปรหุ่นวันเสาร์

2.3.2 สมการถดถอยเชิงพหุสำหรับ Gyeongpo Beach

Floating population = $e^{f(x_1,x_2,x_3,x_4,x_5,x_6,x_7,x_8,x_9)}$ .....(19)

เมื่อ f (x1, x2, x3, x4, x5, x6, x7, x8, x9) = 1.871651 + 0.234954 X_1
+ 0.009882 X_2 - 0.073992 X_3
- 0.225262 X_4 - 0.144289 X_5
- 0.103266 X_6 – 0.107629 X_7
+ 0.017542 X_8 + 0.319474 X_9;
R^2 = 0.7057 .....(20)

กำหนดให้ X_1 คือ อุณหภูมิเฉลี่ยในกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้
X_2 คือ ความชื้นสูงสุดในกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้
X_3 คือ ความเร็วลมเฉลี่ยในกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้
X_4 คือ ตัวแปรหุ่นวันจันทร์
X_5 คือ ตัวแปรหุ่นวันอังคาร
X_6 คือ ตัวแปรหุ่นวันพุธ
X_7 คือ ตัวแปรหุ่นวันพฤหัสบดี
X_8 คือ ตัวแปรหุ่นวันศุกร์
X_9 คือ ตัวแปรหุ่นวันเสาร์

2.3.3 สมการถดถอยเชิงพหุสำหรับ Haeunde Beach

Floating Population = -9.492 - 149.276 X_1 + 503.567 X_2
- 489.493 X_3 - 42.654 X_4 + 421.174 X_5
+ 192.116 X_6 + 0218.986 X_7 - 83.666 X_8
+ 577.908 X_9 – 372.38 X_{10};
R^2 = 0.7057.....(21)

กำหนดให้ X_1 คือ การพยากรณ์สภาพท้องฟ้าใน Haeunde Beach ในช่วงเวลา 1 วันที่ผ่านมา

X_2 คือ การพยากรณ์อุณหภูมิสูงสุดใน Haeunde Beach ในช่วงเวลา 2 วันที่ผ่านมา

X_3 คือ การพยากรณ์อุณหภูมิต่ำสุดใน Haeunde Beach ในช่วงเวลา 2 วันที่ผ่านมา

X_4 คือ การพยากรณ์สภาพท้องฟ้าใน Haeunde Beach ในช่วงเวลา 2 วันที่ผ่านมา

X_5 คือ ตัวแปรหุ่นวันจันทร์

X_6 คือ ตัวแปรหุ่นวันอังคาร

X_7 คือ ตัวแปรหุ่นวันพุธ

X_8 คือ ตัวแปรหุ่นวันพฤหัสบดี

X_9 คือ ตัวแปรหุ่นวันศุกร์

X_{10} คือ ตัวแปรหุ่นวันเสาร์

กล่าวโดยสรุป วิธีประมาณการประชากรแฝงทั้งวิธีทางตรงและวิธีทางอ้อม มีเงื่อนไขการคาดประมาณประชากรแฝงที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ ส่วนของวิธีทางตรงการนิยามการย้ายถิ่นของประชากรแฝงมีความแตกต่างกัน 1) สถานที่อยู่อาศัย ณ เวลาในอดีต (Residence at a Fixed Prior Time) นิยามประชากรแฝง คือ ผู้ย้ายถิ่นที่ซึ่งที่อยู่ ณ เวลาแจงนับ (Place of Enumeration) แตกต่างจากที่อยู่ ณ เวลาต้นช่วงของการย้ายถิ่น (Migration Interval) 2) ในขณะที่ระยะเวลาการอยู่อาศัย (Duration of Residence) และสถานที่อยู่สุดท้ายก่อนย้าย (Place of Last Residence) นิยามประชากรแฝง คือ ผู้ย้ายถิ่นที่เปลี่ยนที่อยู่อาศัยของตนเองอย่างน้อย 1 ครั้ง

ตอนที่ 3 แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วย SWOT Analysis

ช่วงปี 1960 ถึง 1970 ในโครงการวิจัยที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด Albert Humphrey ได้พัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์เพื่อประเมินแผนกลยุทธ์ และค้นหาสาเหตุที่การวางแผนขององค์กรในยุคนั้นมักจะล้มเหลว โดยเขาได้บัญญัติเทคนิคการวิเคราะห์ที่ชื่อว่า SOFT มีความหมายดังนี้

S = Stood หมายถึง การยืนหยัดในสิ่งที่พอใจในปัจจุบัน

O = Opportunities หมายถึง โอกาสในการไขว่คว้าสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต

F = Faults หมายถึง ความผิดพลาดในปัจจุบัน

T = Threats หมายถึง ภัยคุกคามที่มีโอกาสเกิดขึ้น

ปี ค.ศ. 1964 มีการกล่าวถึงคำว่า SWOT ครั้งแรกในงานสัมมนาที่ชื่อว่า Long Range Planning จัดขึ้นที่เมืองซูริก ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในงานนั้น Urick and Orr ได้เสนอแนวคิดการวิเคราะห์ SWOT ซึ่งได้มาจาก SOFT โดยมีการปรับเปลี่ยน แทนที่ F ที่มาจากความผิดพลาด เป็น Weaknesses: W ที่หมายถึงจุดอ่อน หลังการโปรโมทครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ แนวคิดนี้ก็ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว

ช่วงปี 1982 ได้พัฒนาการที่สำคัญของประวัติศาสตร์การวิเคราะห์ SWOT คือการพัฒนาเมทริกซ์โดยบุคคลที่ชื่อว่า Dr.Heinz Weihrich ได้เสนอให้ใช้เมทริกซ์ 2×2 ในการวิเคราะห์ SWOT โดยเมทริกซ์นี้ได้รับความนิยมในตอนแรกว่า TOWS Matrix

ช่วงหลังทศวรรษ 1980 SWOT ได้รับความสนใจจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการและเป็นส่วนสำคัญของกลไกลการวางแผนเชิงกลยุทธ์ หากศึกษาประวัติของเครื่องมือหรือแนวคิดการจัดการจะมีแนวคิดที่คล้ายกันอยู่เป็นจำนวนมากในงานวิจัยต่าง ๆ แต่มีเพียงไม่กี่เครื่องมือที่เหลือรอดมาจนถึงปัจจุบัน จากประวัติศาสตร์จึงเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่า SWOT Analysis เป็นหนึ่งในเครื่องมือวางแผนกลยุทธ์ที่ดีที่สุดและใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด

1. ความหมายของ SWOT Analysis

SWOT Analysis คือ ตัวอักษร 4 ตัวที่มาจากภาษาอังกฤษ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 สิ่งที่อยู่ภายในองค์กร เป็นสิ่งที่สามารถควบคุมเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ทรัพยากรบุคคลที่อยู่ในทีม จำนวนสิทธิบัตร จำนวนเทคโนโลยี หรือทรัพย์สินทางปัญญา ใช้ตัวอักษร Strengths: S หมายถึง จุดแข็ง กับ Weaknesses: W หมายถึง จุดอ่อน และส่วนที่ 2 สิ่งที่อยู่ภายนอกองค์กร สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสและป้องกันตัวจากภัยคุกคามได้ แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น นโยบายภาครัฐ คู่แข่ง ราคาวัตถุดิบ และแนวโน้มการจับจ่ายของลูกค้า ใช้ตัวอักษร Opportunities: O หมายถึง โอกาส กับ Threats: T หมายถึง อุปสรรคหรือภัยคุกคาม

2. ประโยชน์ของ SWOT Analysis

ประโยชน์ของ SWOT Analysis คือ ไม่มีต้นทุนในการใช้งาน หรือถ้ามีเป็นเพียงเล็กน้อย ใครก็ตามที่เข้าใจกระบวนการขององค์กร สามารถทำการวิเคราะห์ SWOT ได้ และยังสามารถนำ SWOT ไปใช้วิเคราะห์คู่แข่งเพื่อประเมินความเป็นไปได้ของการดำเนินงาน ข้อดีของ SWOT คือการมุ่งเน้นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อองค์กร ดังนี้

1) เข้าใจภาพรวมขององค์กรดีขึ้น

2) สามารถเข้าใจจุดอ่อน แล้วแก้ไขจุดอ่อนได้ทันเวลา

3) สามารถยับยั้งภัยคุกคามหรือป้องกันล่วงหน้าได้

4) รับรู้และใช้ประโยชน์จากจุดแข็ง เพื่อเสริมสร้างโอกาสได้มากขึ้น

5) นำสิ่งที่วิเคราะห์จาก SWOT ไปพัฒนากลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อจำกัดของ SWOT Analysis

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ SWOT เป็นเพียงหนึ่งในขั้นตอนของการวิเคราะห์แผนขององค์กรเท่านั้น สำหรับปัญหาที่ซับซ้อน ต้องทำการวิจัยและวิเคราะห์ในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น สำหรับข้อจำกัดของ SWOT Analysis คือความครอบคลุมเฉพาะประเด็นที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรือภัยคุกคามเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องยากที่จัดการกับปัจจัยที่มีความคลุมเครือหรือเป็นทั้งสองปัจจัยในเรื่องเดียวกัน เช่น ปัจจัยที่เป็นทั้งจุดแข็งพร้อม ๆ กับจุดอ่อน และนี่คือข้อจำกัดของการวิเคราะห์ด้วย SWOT ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ไม่มีทางแก้ปัญหาหรือเสนอทางเลือกในการตัดสินใจ อาจสร้างแนวคิดได้มากเกินไป แต่ไม่ได้ช่วยให้เลือกแนวคิดที่ดีที่สุด สามารถสร้างข้อมูลได้มาก แต่อาจจะใช้ประโยชน์ไม่ได้ทั้งหมด

4. เมื่อไหร่ควรใช้ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT อย่างละเอียดช่วยให้สามารถระบุปัจจัยทั้งภายในและภายนอก แผนภาพและผลการวิเคราะห์จะมีประโยชน์มากขึ้นเมื่อนำสิ่งที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง ก่อนที่จะเริ่มควรมีคำถามที่ชัดเจน การถามคำถามอย่างชัดเจนตรงไปตรงมาและอิงกับสถานการณ์ปัจจุบัน จะช่วยให้ค้นพบจุดอ่อนในแผนงาน แผนงบประมาณ หรือเป้าหมาย อาจจะใช้เครื่องมืออย่าง “5 Whys” เพื่อช่วยในการหาปัญหาที่แท้จริงและเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น SWOT Analysis จะมีประโยชน์มากในช่วงเริ่มต้นของโครงการหรือเมื่อทีมของประสบปัญหา

5. การสร้าง SWOT Analysis

แผนภาพ SWOT มีความตรงไปตรงมา แต่ขั้นตอนการกรอกข้อมูลอาจจะไม่ง่ายนัก เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดจากเมทตริกซ์ การวิเคราะห์ให้มองถึงความเป็นไปได้ และระบุทุกรายละเอียดตามความเป็นจริง ไม่วิเคราะห์เข้าข้างตัวเองมากเกินไป การวิเคราะห์ SWOT เป็นแค่แนวทาง อย่านำมา

เป็นกฎชี้เป็นชี้ตาย เพราะแต่ละปัจจัยสามารถถกเถียงกันได้ไม่รู้จบ ที่สำคัญคือการทำให้ทีมงานมีความเป็นปึกแผ่น และวิเคราะห์เพื่อให้องค์กรเดินไปข้างหน้าอย่างมีจุดหมายด้วยกัน

6. คำแนะนำก่อนเริ่มวิเคราะห์ SWOT

1. รวบรวมคนที่เหมาะสม ควรรวบรวมคนจากส่วนต่าง ๆ ในองค์กร และตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีตัวแทนจากทุกแผนกที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะไม่เกี่ยวข้องโดยตรง จะช่วยให้ได้มุมมองที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ SWOT ให้ประสบความสำเร็จ

2. โยนความคิดของออกไป การวิเคราะห์ SWOT คล้ายกับการประชุมระดมความคิด หนึ่งในวิธีที่แนะนำคือ ให้แต่ละคนใช้กระดาษโน๊ตหรือ Post it เขียนไอเดียของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องระบุว่ากระดาษแผ่นนั้นเป็นของใคร ซึ่งจะป้องกันการรวมกลุ่มคิด ป้องกันการกลัวที่จะคิดผิดของพนักงานที่ตำแหน่งต่ำกว่า จะทำให้เห็นถึงเสียงทั้งหมดอย่างแท้จริง หลังจากทุกคนคิดและเขียนไอเดียของตนเองเสร็จแล้วอาจใช้เวลา 5 ถึง 10 นาที รวบรวมกระดาษโน๊ตทั้งหมดมาติดไว้ที่ผนังและจัดกลุ่มของความคิดที่คล้ายกันเข้าด้วยกัน

3. จัดลำดับความคิด เมื่อรวมกลุ่มของความคิดทั้งหมดเสร็จแล้ว ให้จัดลำดับความคิด วิธีการอาจจะทำโดยการให้ทุกคนมีคะแนนของตนเอง และลงคะแนนโหวตกับหัวข้อที่ตนเองคิดว่ามีความสำคัญจากประเด็นต่าง ๆ หลังจากการโหวตจะมีรายการแนวคิดที่ถูกจัดลำดับความสำคัญ เพื่อนำไปถกเถียงและสร้างกลยุทธ์ทางธุรกิจต่อไป

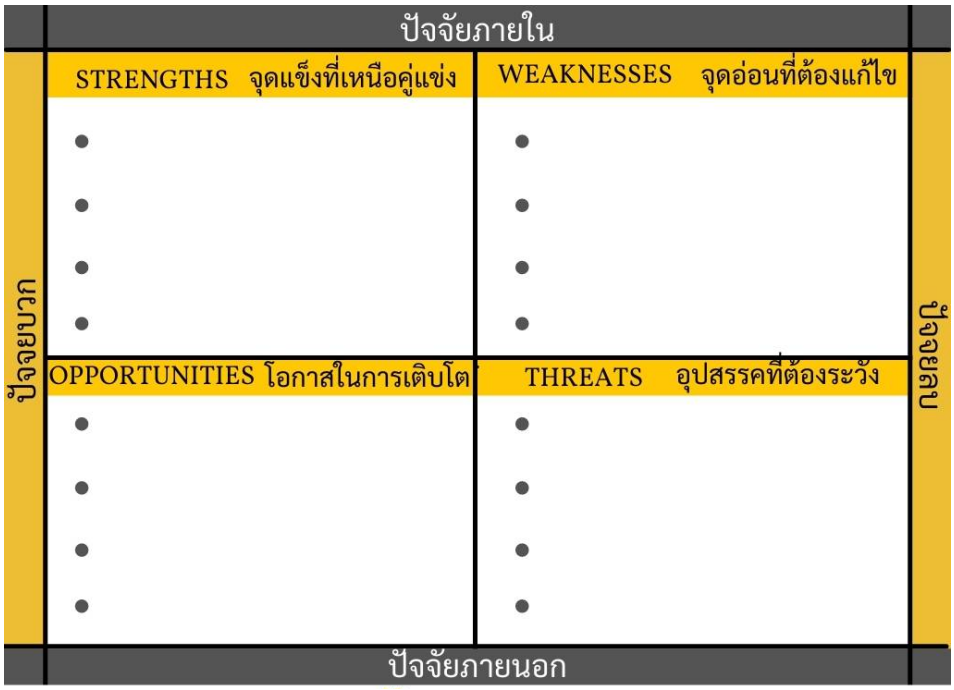

ภาพที่ 2-6 กรอบแนวคิด SWOT Analysis

ที่มา: https://www.goodmaterial.co/swot-analysis/

7. ขั้นตอนการวิเคราะห์ SWOT

ขั้นตอนที่ 1 การวาดเมทริกซ์สำหรับการวิเคราะห์ SWOT ตารางขนาด 2×2 จะแบ่งออกมา 4 ช่อง หนึ่งช่องสำหรับแต่ละด้านของ SWOT เขียนระบุลงไปให้ครบทั้ง 4 ด้าน หลังจากนั้นเริ่มลงรายละเอียดแต่ละปัจจัย ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths: S) จุดแข็งคือสิ่งที่องค์กรทำได้ดีเป็นพิเศษหรือข้อได้เปรียบที่ทำให้แตกต่าง นึกถึงข้อดีที่องค์กรมีเหนือกว่าองค์กรอื่น สิ่งเหล่านี้อาจเป็นเทคโนโลยี แรงจูงใจในการทำงานของพนักงาน ข้อได้เปรียบในการเข้าถึงวัสดุบางอย่าง หรือกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ เพิ่มส่วนของข้อดีข้อได้เปรียบที่คิดได้ลงในส่วนของจุดแข็ง

จุดอ่อน (Weaknesses: W) การพิจารณาจุดอ่อนขององค์กรอย่างซื่อสัตย์ การวิเคราะห์ SWOT จะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ต้องการ ดังนี้จงเผชิญหน้ากับความเป็นจริงที่ไม่พึงประสงค์โดยเร็วที่สุด การพิจารณาจุดอ่อนมีลักษณะเช่นเดียวกับจุดแข็ง คือเป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกองค์กร ควรมุ่งเน้นไปที่ระบบทรัพยากรบุคคล ระบบการทำงาน และประสิทธิภาพของเครื่องจักร คิดถึงสิ่งที่สามารถปรับปรุงได้ และแนวทางปฏิบัติที่ควรหลีกเลี่ยง

โอกาส (Opportunities: O) โอกาสคือช่องว่างบางอย่างที่เกิดขึ้นและสามารถส่งผลเชิงบวกกับองค์กร แต่ถึงอย่างไรก็ตามต้องเป็นผู้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของโอกาสนั้นด้วยตนเอง โอกาสมักจะเกิดขึ้นจากสถานการณ์ภายนอกองค์กร ซึ่งจะต้องคอยจับตาสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งในโซเชียลมีเดียและเทรนด์แนวโน้มของอนาคต ในมุมของโซเชียลมีเดียอาจจะเป็นกระแสบางอย่างหรือคลิปไวรัลของเหล่าอินฟลูเอ็นเซอร์ที่ช่วยนำเสนอแบรนด์ของออกไป มุมของโอกาสในอนาคตเกิดจากการพัฒนาตลาดที่ให้บริการหรือในเทคโนโลยีที่ใช้ หรือเทคโนโลยีที่สามารถผลิตได้ ความสามารถในการมองเห็นและใช้ประโยชน์จากโอกาส สามารถสร้างความแตกต่างกับการแข่งขันและช่วยให้เป็นผู้นำในตลาด

อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats: T) ภัยคุกคามคือปัจจัยจากภายนอกที่ไม่สามารถกำหนดหรือควบคุมได้ รวมถึงสิ่งที่อาจจะส่งผลเสียต่อองค์กร เช่น ปัญหาซัพพลายเชน การเปลี่ยนแปลงความต้องการของตลาด หรือ การขาดแคลนพนักงาน สิ่งที่สำคัญคือ จะต้องคาดการณ์สิ่งที่จะเป็นภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และดำเนินการป้องกันก่อนที่จะตกเป็นเหยื่อของสิ่งเหล่านั้นซึ่งจะส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจ ภัยคุกคามที่น่ากลัวคือพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปจากการใช้ผลิตภัณฑ์ที่คุ้นเคย จะต้องติดตามอย่างใกล้ชิดและปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันต่อกระแสโลก

ตอนที่ 4 แนวคิดการสร้างยุทธศาสตร์ด้วย TOWS Matrix

TOWS Matrix เป็นเครื่องมือทางธุรกิจที่ได้จากต่อยอดกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในขององค์กรที่ได้มาจากการวิเคราะห์สวอท (SWOT Analysis) แล้วมาทำการจับคู่เข้าด้วยกันเพื่อใช้หาความสัมพันธ์กันเพื่อทำสร้างกลยุทธ์ (Strategy) ที่เหมาะกับสถานการณ์นั้นเพื่อมาใช้ในองค์กร โดย TOWS Matrix ถูกคิดค้นโดยศาสตราจารย์ชาวอเมริกัน Heinz Weirich ในปี 1982 โดย TOWS Matrix ตัวอักษรของคำว่า TOWS มาจากการกลับด้านตัวอักษรของ SWOT จากหลังไปหน้า

1. กลยุทธ์เชิงรุก (Strengths and Opportunities: SO Strategies) เป็นกลยุทธ์แรกและสำคัญที่สุด คือ การใช้จุดแข็งภายในขององค์กร และใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดจากโอกาสภายนอกที่มี เช่น องค์กรของเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี AI ที่เข้ามาเป็นเจ้าแรก และตลาดมีแนวโน้มที่จะเติบโตประกอบกับภาครัฐประกาศนโยบายประเทศไทย 4.0 จึงเป็นโอกาสในการรุกธุรกิจอย่างเต็มอัตรา

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Weaknesses and Opportunities: WO Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่สอง คือ การใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีเพื่อลดจุดอ่อนในองค์กร เช่น หากองค์กรไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญที่สุดในด้านใด ๆ แต่เห็นโอกาสในการเป็นพันธมิตรกับองค์กรอื่นจึงจับมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Strengths and Threats: ST Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่สาม คือ การใช้ประโยชน์จากจุดแข็งภายในทั้งหมดเพื่อเอาชนะภัยคุกคามหรืออุปสรรค ที่อาจเกิดขึ้นซึ่งจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น องค์กรกำลังเผชิญหน้ากับการแข่งขันจากคู่แข่งรายใหม่ ที่เสนอผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมที่มีความคล้ายคลึงกับของ ฉะนั้นควรเสนอจุดแข็งภายในที่มี เช่น เอาความเป็นเจ้าแรกที่มีประสบการณ์ที่มากกว่า และมีรางวัลการันตีมาใช้เพื่อเอาชนะอุปสรรคที่เกิดขึ้น

4. กลยุทธ์เชิงรับ (Weaknesses and Threats: WT Strategies) เป็นกลยุทธ์สุดท้ายที่ดึงดูดความสนใจได้น้อยที่สุดซึ่งจำเป็นต้องลดจุดอ่อน เพื่อเอาชนะหรือหลีกเลี่ยงภัยคุกคามหรืออุปสรรคภายนอกที่กระทบต่อองค์กร

แสดงกรอบแนวคิดดังภาพที่ 2-7

ปัจจัยภายใน / ปัจจัยภายนอก (Flashideas.co)	จุดแข็ง (Strengths) 1. 2. 3.	จุดอ่อน (Weakness) 1. 2. 3.
โอกาส (Opportunities) 1. 2. 3.	**SO** ใช้จุดแข็งผลักดันโอกาส **กลยุทธ์เชิงรุก**	**WO** ใช้โอกาสลดจุดอ่อน **กลยุทธ์เชิงแก้ไข**
อุปสรรค (Treats) 1. 2. 3.	**ST** ใช้จุดแข็งลดอุปสรรค **กลยุทธ์เชิงป้องกัน**	**WT** จัดการกับจุดอ่อนและอุปสรรค **กลยุทธ์เชิงรับ**

ภาพที่ 2-7 กรอบแนวคิด TOWS Matrix

ที่มา: https://flashideas.co/2020/09/18/tows-matrix/

ตอนที่ 5 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542

เมืองพัทยาเป็นองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อย การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม การควบคุมการก่อสร้าง การจัดการจราจร การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยประชาชนมีส่วนร่วม

ตามพระราชบัญญัติกำหนดหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4) การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5) การสาธารณูปการ
6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9) การจัดการศึกษา
10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14) การส่งเสริมกีฬา
15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

20) การจัดให้มีและควบคุมสุสารและฌาปนสถาน

21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

22) การจัดให้มีและคุมการฆ่าสัตว์

23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพและสาธารณสถานอื่น ๆ

24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

25) การผังเมือง

26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

27) การดูและรักษาที่สาธารณะ

28) การควบคุมอาคาร

29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยคของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

และหมวด 4 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 30 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการดังนี้

1) ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(ก) ภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อนระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(ข) ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

2) กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน โดยในระยะแรกอาจกำหนดภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แตกต่างกันได้ โดยให้เป็นไปตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งต้องพิจารณาจากรายได้ และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตลอดจนคุณภาพในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาสิบปี

3) กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้รัฐทำหน้าที่ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

4) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจ และหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2544 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ และในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2549 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า ทั้งนี้ โดยการเพิ่มสัดส่วนตามระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง และโดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความเป็นจริงและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

จากพระราชบัญญัติกำหนดหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542 ให้เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตของเมืองพัทยาเรื่องดังต่อไปนี้

1) การรักษาความสงบเรียบร้อย

2) การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

3) การคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

4) การวางแผนผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง

5) การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

6) การจัดการจราจร

7) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

8) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย

9) การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

10) การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ

11) การควบคุมอนามัยและความปลอดภัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพและสถานบริการอื่น

12) การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

13) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

14) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา

ตอนที่ 6 การทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570 ครั้งที่ 1/2566

วิสัยทัศน์

"เมืองแห่งโอกาส เศรษฐกิจสมดุล คุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับทุกคน"

เป้าประสงค์

1. ประชาชนทุกคนในเมืองพัทยา สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม เคารพความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (Resilience) พึ่งพาตนเองได้และเป็นประโยชน์ต่อเมืองอื่นโดยรอบ

2. การพัฒนานวัตกรรมทางเศรษฐกิจของเมืองพัทยาให้เกิดสมดุล ๓ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกื้อหนุนให้ประชาชนมีโอกาสพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมกับการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

3. ประชาชนในเมืองพัทยามีสุขภาวะที่ดี มีการศึกษา มีชีวิตการงานและรายได้ที่ดี มีสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยที่ดี ชุมชนมีความปลอดภัย มีการคมนาคมที่สะดวกปลอดภัย เป็นเมืองที่น่าอยู่และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองและสังคม

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1. ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำเพื่อการประกันคุณภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) เพิ่มขึ้น

3. ผ่านเกณฑ์การประเมินการออกแบบเมืองอัจฉริยะ 7 ด้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีและความปลอดภัยสำหรับทุกคน

เป้าประสงค์

1. ประชาชนในเขตเมืองพัทยาทุกคน มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1. ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำเพื่อการประกันคุณภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านสาธารณสุข บริการทางสังคม และคุณภาพชีวิต

1.2 ด้านการศึกษา

1.3 ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความปลอดภัย

1.4 ด้านการส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญหาชาวบ้าน และโบราณสถาน

2. ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) เพิ่มขึ้น 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านสุขภาพ

2.2 ด้านการศึกษา

2.3 ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน

3. ผ่านเกณฑ์การประเมินการออกแบบเมืองอัจฉริยะ 2 ด้าน

3.1 ด้านการดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living)

3.2 ด้านพลเมืองอัจฉริยะ (Smart People)

กลยุทธ์

1. การส่งเสริมการพัฒนาเมืองแห่งการศึกษาที่ทันสมัย มีมาตรฐานระดับสากล

2. การปรับปรุงและพัฒนาระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน นักท่องเที่ยวและนักลงทุนในเมืองพัทยา ให้เป็นเมืองน่าอยู่และมีความปลอดภัยสูง

3. การยกระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม เช่น ด้านสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคติดต่อ และการดูแลกลุ่มเปราะบาง ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูง

4. การจัดระเบียบสังคมเพื่อความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของสังคม เช่น หาบเร่แผงลอย กลุ่มค้ามนุษย์ กลุ่มค้าสิ่งเสพติด กลุ่มคนเร่ร่อน ประชากรแฝง และอาชญากรข้ามชาติ เป็นต้น

จุดยืนทางยุทธศาสตร์

มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขให้กับประชาชนทุกคน ได้แก่ การมีสุขภาพแข็งแรง มีที่อยู่อาศัย ครอบครัวที่อบอุ่น สภาพแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการศึกษา มีสวัสดิการสังคม เคารพความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม เป็นต้น ส่วนประกอบดังกล่าวจำเป็นต้องสร้างระบบให้สมดุลและดำรงอยู่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความเปลี่ยนแปลงจากภัยธรรมชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโรคอุบัติใหม่ ทั้งนี้ คุณภาพชีวิตที่ดีสามารถทำให้ประชาชนมีความสุขและส่งผลทำให้สังคมดีมีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐาน รองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

เป้าประสงค์

1. การยกระดับระบบขนส่งมวลชนเมืองพัทยาให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพสูง

2. การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อบริการประชาชน

3. การยกระดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานเมืองพัทยาให้มีมาตรฐานสูง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1. ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำเพื่อการประกันคุณภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1.2 ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบปลอดภัย

1.3 ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน อาชีพ การท่องเที่ยวและการลงทุน

2. ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) เพิ่มขึ้น 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

2.2 ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร

3. ผ่านเกณฑ์การประเมินการออกแบบเมืองอัจฉริยะ 4 ด้าน

3.1 ด้านพลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy)

3.2 ด้านการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility)

3.3 ด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment)

3.4 ด้านการดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living)

กลยุทธ์

1. การสร้างและพัฒนาระบบขนส่งมวลชนเมืองพัทยา เพื่อเชื่อมต่อการขนส่ง ทางบก ทางราง และทางทะเล ให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพ เช่น รถไฟฟ้ารางเบา รถขนส่งสาธารณะที่ทันสมัย เพื่อรองรับการขยายตัวเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

2. การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง แพลตฟอร์มกลาง และระบบสารสนเทศด้านบริหารและบริการ เพื่อรองรับการพัฒนานวัตกรรมทางเศรษฐกิจสมดุล

3. การยกระดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานเมืองพัทยา ให้มีมาตรฐานสูง เช่น ทางเดินเท้า ศาลาที่พัก จุดจอดรถ สะพาน และไฟทางเดิน เป็นต้น โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

4. การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเดิมของเมืองพัทยาให้มีความทันสมัยมีความปลอดภัย และรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิม

5) การยกระดับพื้นที่อยู่อาศัย เพื่อรองรับจำนวนประชากรจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

จุดยืนทางยุทธศาสตร์

มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐานสากล เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการให้บริการประชาชน อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม พร้อมทั้งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ รองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมนวัตกรรมทางเศรษฐกิจและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์

1. การเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพที่ทันสมัยแห่งภาคตะวันออก

2. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและการท่องเที่ยวสีเขียว

3. การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1. ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำเพื่อการประกันคุณภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านสาธารณสุข บริการทางสังคม และคุณภาพชีวิต

1.2 ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน อาชีพ การท่องเที่ยว และการลงทุน

1.3 ด้านการส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญหาชาวบ้าน และโบราณสถาน

2. ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) เพิ่มขึ้น 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านชีวิตการงาน

2.2 ด้านรายได้

3. ผ่านเกณฑ์การประเมินการออกแบบเมืองอัจฉริยะ 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านเศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy)

3.2 ด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment)

3.3 ด้านพลเมืองอัจฉริยะ (Smart People)

กลยุทธ์

1. การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ เช่น บุคลากร โรงพยาบาล อุปกรณ์ทางการแพทย์ และระบบสารสนเทศสาธารณสุขและสุขภาพ เพื่อให้เมืองพัทยาเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพที่ทันสมัยแห่งภาคตะวันออก และมุ่งไปสู่การพัฒนาระบบการแพทย์ระดับนานาชาติ

2. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ที่มีศักยภาพในการเติบโตสูง

3. การส่งเสริมการท่องเที่ยวสีเขียวใน 2 มิติ ได้แก่ 1) มิติด้านสิ่งแวดล้อม และ 2) มิติด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและพหุวัฒนธรรม

4. การยกระดับอุตสาหกรรมไมซ์ (Meetings, Incentives, Conventions, Exhibitions: MICE)

5. การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน การประกอบอาชีพ การสร้างรายได้ ที่สามารถพึ่งตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. การส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

จุดยืนทางยุทธศาสตร์

มุ่งเน้นการส่งเสริมนวัตกรรมทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว เมืองพัทยาเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการเชื่อมโยงความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการฝ่าทุกวิกฤตยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจที่มีโอกาสการจ้างงาน และสร้างรายได้ให้กับภาคประชาชนอย่างทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

1. การยกระดับการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
2. การเฝ้าระวังและป้องกันปราบปรามการเกิดปัญหามลพิษ
3. การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ
4. การจัดการขยะและของเสียอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1. ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำเพื่อการประกันคุณภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) เพิ่มขึ้น 1 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

3. ผ่านเกณฑ์การประเมินการออกแบบเมืองอัจฉริยะ 1 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment)

กลยุทธ์

1. การยกระดับการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำ เช่น การแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค และการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

2. การเฝ้าระวังและป้องกันปราบปรามการเกิดปัญหามลพิษทางบก ทางน้ำ ทางอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ เช่น แนวชายหาด แนวปะการัง สวนสาธารณะ หมู่เกาะ และป่าชายเลน

4. การจัดการขยะและของเสียอย่างเป็นระบบ เพื่อลดการตกค้างขยะในชุมชน

จุดยืนทางยุทธศาสตร์

มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกหลักอนุรักษ์วิทยา ได้แก่ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู เฝ้าระวัง ป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อลดอัตราการสูญเสียทรัพยากรและการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิเป็นศูนย์ อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การยกระดับการบริหารเมืองพัทยาเป็นองค์กรที่ทันสมัยและมีสมรรถนะสูง

เป้าประสงค์

1. การเป็นองค์กรที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง

2. การปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1. ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำเพื่อการประกันคุณภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดระเบียบชุมชน และการรักษาความสงบปลอดภัย

2. ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) เพิ่มขึ้น 1 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วม

3. ผ่านเกณฑ์การประเมินการออกแบบเมืองอัจฉริยะ 1 ด้าน ดังนี้

3.1 การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance)

กลยุทธ์

1. การพัฒนาและยกระดับการบริหารและการปฏิบัติงานของเมืองพัทยาที่มีความทันสมัยและการเป็นองค์กรดิจิทัลสมรรถนะสูง

2. การยกระดับการบริการสาธารณะของเมืองพัทยาให้ประชาชนสามารถเข้าถึงอย่างสะดวก และโปร่งใส

3. การปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับเมืองพัทยา

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

จุดยืนทางยุทธศาสตร์

มุ่งเน้นส่งเสริมเมืองพัทยาเป็นองค์กรดิจิทัลสมรรถนะสูงมุ่งสู่เมืองอัจฉริยะ ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ 2) เศรษฐกิจอัจฉริยะ 3) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ 4) พลังงานอัจฉริยะ 5) พลเมืองอัจฉริยะ 6) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ และ 7) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ และสอดรับต่อการเป็นรัฐบาลดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจประชากร

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2561) ได้รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ประจำปี 2561 (ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ และสระแก้ว) ซึ่งสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลางในด้านประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยอยู่ มาเรียน มาทำงานในจังหวัดนั้น ๆ โดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามา ประกอบด้วย 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ประชากรแฝงกลางวัน (Commuter Population) และ 2) ประชากรแฝงกลางคืน (Non-registered Population) หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ประจำในจังหวัดหนึ่ง โดยไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่อาศัยอยู่ประจำนั้น แต่อาจมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจังหวัดอื่นในต่างประเทศ หรือไม่มีชื่อที่ใดเลย ประเทศไทยมีประชากรแฝงจำนวนทั้งสิ้น 8.47 ล้านคน โดยแบ่งเป็นประชากรแฝงกลางวัน จำนวน 1.28 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 1.90 ของประชากรทั้งประเทศ (67.29 ล้านคน) เป็นประชากรแฝงกลางวันที่เข้ามาเรียนหนังสือ จำนวน 1.48 แสนคน ส่วนประชากรแฝงกลางวันที่เข้ามาทำงานมีจำนวนทั้งหมด 1.03 ล้านคน จังหวัดที่มีจำนวนประชากรแฝงกลางวันมากใน 10 อันดับแรก คือ กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 4.79 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.60 ของประชากรแฝงที่เข้ามาทำงาน สำหรับจังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนประชากรแฝงกลางวันอยู่ในลำดับที่ 5 เป็นจำนวน 3.85 หมื่นคน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.74 ของประชากรแฝงกลางวันที่เข้ามาทำงาน จำนวนประชากรแฝงกลางคืนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 6.08 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.04 ของประชากรทั้งประเทศ เป็นผู้ที่มีงานทำ 5.07 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 83.4 ของประชากรแฝงกลางคืนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาตามประเภทอุตสาหกรรมของผู้มีงานทำ พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานนอกภาคเกษตร โดยทำงานในสาขาการผลิตมากที่สุด 2.07 ล้านคน (คิดเป็นร้อยละ 38.3) จังหวัดในภาคกลางตอนกลางที่มีประชากรแฝงกลางคืนมากที่สุดคือ จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนประชากรแฝงกลางคืนทั้งสิ้น 6.13 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.50 รองจากกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศ คิดเป็นร้อยละ 33.00 ส่วนจังหวัดชลบุรีมีจำนวนประชากรแฝงกลางคืนทั้งสิ้น 533,671 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.40

รัชนี ประดับ (2563) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาข้อเสนอและขับเคลื่อนการเข้าถึงสิทธิสาธารณสุขของกลุ่มประชากรแฝงในเขตเมือง มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อสำรวจข้อมูลปัญหาสุขภาพและการเข้าถึงสิทธิสาธารณสุขของกลุ่มประชากรแฝงในเขตเมือง และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการขับเคลื่อนการเข้าถึงสิทธิสาธารณสุขของกลุ่มประชากรแฝงในเขตเมือง โดยนิยามประชากรแฝงเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรงงานนอกระบบ กลุ่มประชากรเคลื่อนย้าย และกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะ โดยการจัดเวทีสาธารณะระดมสมองเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการเข้าถึงบริการ

สาธารณสุขของกลุ่มประชากรแฝง ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลด้านสุขภาพของกลุ่มประชากรแฝงนั้นมีน้อยมาก และสถิติข้อมูลจำนวนประชากรแฝงยังมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากการเคลื่อนย้ายของแรงงานที่รุนแรง การขาดมาตรการชัดเจนในการติดตามและประเมินประชากรแฝงกลุ่มดังกล่าว โดยเฉพาะปัญหาสุขภาพของประชากรแฝง พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ทั้งฝุ่นละออง ควันพิษ โดยเฉพาะแรงงานในเขตก่อสร้าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าวตามแคมป์งานต่าง ๆ รวมทั้งพบปัญหาด้านการบริโภคอาหาร ปัญหาด้านพฤติกรรมการไม่ดูแลสุขภาพ และปัญหาสำคัญที่สุดคือ การไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาด้านสุขภาพ เมื่อเจ็บป่วยมักจะซื้อยากินเองหรือใช้บริการคลินิกเอกชน อีกทั้งปัญหาการเข้ารับบริการสาธารณสุขของประชากรแฝง พบว่า ประชากรแฝงไม่ค่อยไปใช้สิทธิที่ตนเองมี ทั้งจากความไม่สะดวกที่ต้องสูญเสียรายได้จากการทำงาน การขาดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสิทธิหรือสถานบริการที่รองรับ ซึ่งกรณีนี้กลับพบว่า กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ถือสิทธิประกันสุขภาพคนต่างด้าวจะรู้ข้อมูลว่าตนเองได้รับสิทธิอะไรบ้าง ต้องใช้บริการที่ใด ต่างจากกลุ่มประชากรแฝงคนไทยที่มีสิทธิบัตรทอง กลายเป็นกลุ่มที่ไม่รู้หรือไม่มั่นใจว่าสิทธิที่มีเป็นอย่างไรบ้าง อย่างไรก็ตามการกระจายตัวของหน่วยบริการสุขภาพในเขตเมืองมีไม่ครอบคลุม

อธิภัทร สินทรโก, อัตติยาพร ไชยฤทธิ์ และนพพร ขุนค้า (2563, น. 119-127) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหาประชากรแฝงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์การวิจัยประกอบด้วย 1) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของปัญหาประชากรแฝงที่มีต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของปัญหาประชากรแฝงที่มีต่อการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขผลกระทบจากปัญหาประชากรแฝงของเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล หัวหน้างานนโยบายและแผน ผู้นำชุมชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา รวมทั้งสิ้น 15 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของประชากรแฝงที่มีต่อประชาชน 1) ด้านเศรษฐกิจ มีผลกระทบทางบวก เนื่องจากช่วยให้เศรษฐกิจในพื้นที่ดีขึ้น 2) ผลกระทบด้านสังคม พบว่า โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป มีประชากรจำนวนมากขึ้น และก่อให้เกิดปัญหาขยะในเขตเทศบาลตำบลเทพราชที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นตามมา 3) ด้านวัฒนธรรม พบว่าปัญหาประชากรแฝงไม่ได้ส่งผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม และ 4) ด้านความมั่นคงปลอดภัย พบว่า ประชาชนได้รับผลกระทบจากปัญหาประชากรแฝง คือ ปัญหาอาชญากรรม ในขณะที่ผลกระทบของประชากรแฝงที่มีต่อการจัดทำบริการสาธารณะ พบว่า มีผลกระทบด้านปัญหาการจัดการขยะ และการให้บริการด้านการศึกษา โดยแนวทางการแก้ไข

ปัญหาต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน รวมถึงการปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

กิจฐเชต ไกรวาส, จักรชัย สื่อประเสริฐสิทธิ์, ธาริกานต์ ธนัญชยะกุล, จุฬาลักษณ์ พันธังและอาภาภรณ์ สุขหอม (2563) ได้ดำเนินโครงการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัว และวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน และการกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา 2) วิเคราะห์วัตถุประสงค์การย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยาที่มีผลต่อการจัดบริการสาธารณะของเมืองพัทยา และ 3) กำหนดแนวทางวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา และมาตรการบริหารงานของเมืองพัทยาที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข และด้านบริการสาธารณะ ฯลฯ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ในการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานในเขตพื้นที่เมืองพัทยา ด้วยวิธีการสำมะโนประชากร (Census) การสำรวจข้อมูลในระยะที่ 1 ได้ดำเนินงานในช่วงปีงบประมาณ 2563 โดยแบ่งเขตการสำรวจออกเป็น 4 เขต ตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา (ราชกิจจานุเบกษา, 11 พฤษภาคม 2555) ผลการสำรวจพบว่า ประชากรแฝงจากการสำรวจในระยะที่ 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-40 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และต่ำกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,000 - 15,000 บาท สภาพปัญหาและผลกระทบด้านการจราจรจากการเดินทางของประชากรแฝง 1) จุดหมายปลายทางในการเดินทางเข้ามาทำงานของประชากรแฝง 2) ลักษณะการเดินทางของประชากรแฝง และ 3) ทิศทาง และเส้นทางที่มีสภาพการจราจรหนาแน่นจนถึงติดขัด วัตถุประสงค์การย้ายถิ่นของประชากรแฝง ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นเพื่อมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยมีจำนวนอยู่ในระดับมาก ปัญหาที่ประชากรแฝงในเขตพื้นที่เมืองพัทยาประสบประชากรแฝงประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ความต้องการของประชากรแฝงในเขตพื้นที่เมืองพัทยาประชากรแฝง ส่วนใหญ่มีความต้องการด้านเศรษฐกิจ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565) ได้ดำเนินการสำรวจประชากรแฝงในประเทศไทย พ.ศ. 2564 โดยได้ดำเนินการไปพร้อมกับการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2564 โดยได้เพิ่มข้อคำถามเกี่ยวกับการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และสถานที่อยู่อาศัยจริง การสำรวจได้ดำเนินการทั้งในกลุ่มประชากรแฝงกลางคืน (Non-registered Population) ซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ประจำในจังหวัดหนึ่งโดยไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่อาศัยอยู่ประจำนั้น แต่อาจมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจังหวัดอื่น ในต่างประเทศ หรือไม่มีชื่อที่ใดเลย และประชากรแฝงกลางวัน (Commuter Population) ซึ่งเป็นผู้ที่มาทำงานที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาทำงานในจังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่ หรือผู้ที่มาเรียนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาเรียนในจังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่ ผลการสำรวจพบว่า ในปี พ.ศ.

2564 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรแฝงทั้งหมด 8.30 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.2 ของประชากรทั้งประเทศ (68.26 ล้านคน) โดยจำแนกเป็นประชากรแฝงกลางคืน 7.11 ล้านคน และประชากรแฝงกลางวัน 1.19 ล้านคน เมื่อพิจารณาการกระจายตัวของประชากรแฝงกลางคืน พบว่าประชากรแฝงกลางคืนมีการกระจายตัวอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครมากที่สุด (ร้อยละ 32.7) รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรปราการ (ร้อยละ 10.2) และจังหวัดชลบุรี (ร้อยละ 6.8) ตามลำดับ

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกำหนดแนวทางการพัฒนา

สุพิตา ไพบูลย์วงศสกุล และ นรินทร์ สังข์รักษา (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาชมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 419 คน และจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้เชี่ยวชาญตลาดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 21 คน และวิธีการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) จำนวน 17 คน รวมทั้งการจัดประชุมสัมมนาสร้างสรรค์ทางปัญญา จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) และการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติความถี่ค่าร้อย ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเข้าใจการเตรียมพร้อมความสามารถทางการแข่งขันและสภาพแวดล้อมภายในที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระดับปานกลางแต่มีปัญหาและอุปสรรคทางการแข่งขันอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนายุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบข้อเสนอประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ 12 กลยุทธ์ 45 ทิศทางดำเนินการ 3) ผลการนำเสนอยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กนกวรรณ อู่ทองทรัพย์ และ ทัชชกร บัวล้อม (2561) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ศักยภาพและพัฒนากลยุทธ์การตลาดสำหรับอุตสาหกรรมไมซ์ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือนักท่องเที่ยว จำนวน 409 ราย กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้ในการวิจัยเชิงภาพคือผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว จำนวน 18 ราย ผลการวิจัย พบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพสูงมาในการรองรับอุตสาหกรรมไมซ์ โดยมีจุดแข็ง 1) มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก 2) มีวัฒนธรรมที่โดดเด่น จุดอ่อน 1) ขาดระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ 2) การขาดแคลงบุคลากร

ที่เกี่ยวข้องกับกิจไมซ์ โอกาส 1) นโยบายของรัฐส่งเสริมให้เชียงใหม่เป็นเมืองไมซ์ 2) กระแสความนิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ อุปสรรค 1) ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจโลก 2) ปัญหาความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทย นอกจากนี้ได้ใช้การวิเคราะห์แบบแมคทริกซ์ อุปสรรค-โอกาส-จุดแข็ง-จุดอ่อน พบว่า จังหวัดเชียงใหม่ควรเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่โดยเฉาพะในการจัดประชุมองค์กรและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล สำหรับการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด พบว่า จังหวัดเชียงใหม่ควรใช้กลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างโดยเน้นการส่งเสริมอัตลักษณ์ล้านนาและใช้การสื่อสารการตลาดแบบครบวงจรผ่านการตลาดออนไลน์

กาญจนา ทองบุคนาค และ ปรารถนา มินเสน (2562) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนต่อการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 21 คน จาก 7 ชุมชน ในจังหวัดเชียงใหม่ และสมัครใจเข้าร่วมอบรม เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำผลการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน ด้วยวิธีการ SWOT และผลการประเมินการสร้างแผนกลยุทธ์ของชุมชน มาสร้างเป็นแบบวิเคราะห์ประเมินศักยภาพชุมชนตนเองต่อการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ แบ่งเป็น 13 ประเด็น และทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลักการวิเคราะห์ประเมินศักยภาพชุมชนตนเองต่อการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนฯ หลักการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนเฉลี่ยประเด็นความรู้ความเข้าใจในแผนยุทธศาสตร์ของชุมชนด้านอาเซียนของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มมากที่สุด ส่วนประเด็นการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนด้านความสามารถของผู้สูงอายุและผู้พิการในชุมชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของทุกองค์กรปกครองท้องถิ่น มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มน้อยที่สุด

7.3 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปว่า การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวและวัตถุประสงค์ในการย้ายของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4 ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) มีแนวทางการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา ใช้วิธีการสำรวจแบบสำมะโน 2) การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และ 3) การกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง ใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis เป็นการนำปัจจัยภายใน จุดแข็ง จุดอ่อน และปัจจัยภายนอก โอกาส อุปสรรค มาพิจารณาและวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเมือง

พัทยา ใช้แนวคิด TOWS Matrix โดยการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่ได้จาก SWOT Analysis แล้ววิเคราะห์เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาเมืองพัทยาใหม่ขึ้นมา

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา 2) ศึกษาวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบ และความต้องการของประชากรแฝง และ 3) กำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง การวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ช่วงที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา

ช่วงที่ 2 การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง

ช่วงที่ 3 การกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง

ลำดับการดำเนินการวิจัย แสดงดังภาพที่ 3-1

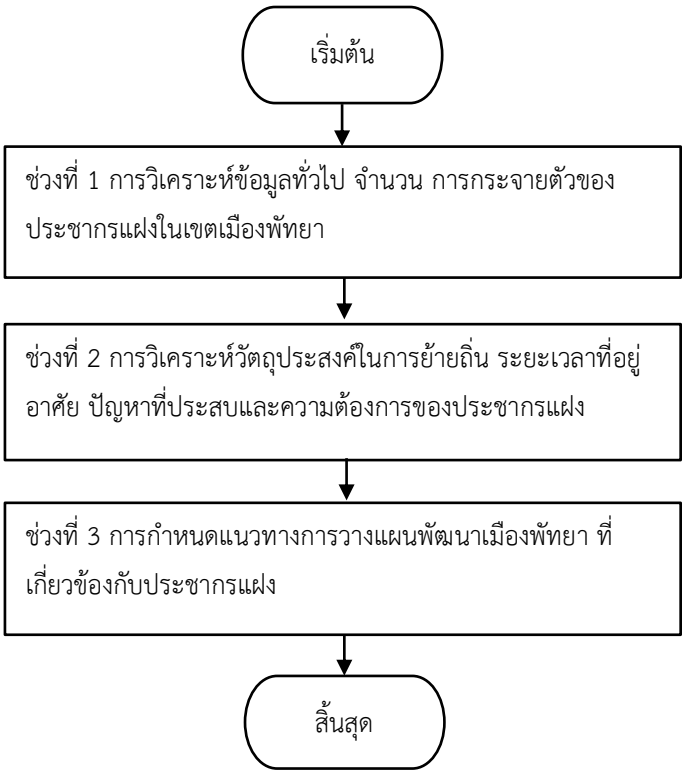

ภาพที่ 3-1 ลำดับการดำเนินการวิจัย

ช่วงที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา

การศึกษาข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง 2) การพัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง 3) การพัฒนาเครื่องมือพิกัดตำแหน่งสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ 4) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝง และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝง ขั้นตอนในการศึกษา แสดงดังภาพที่ 3-2

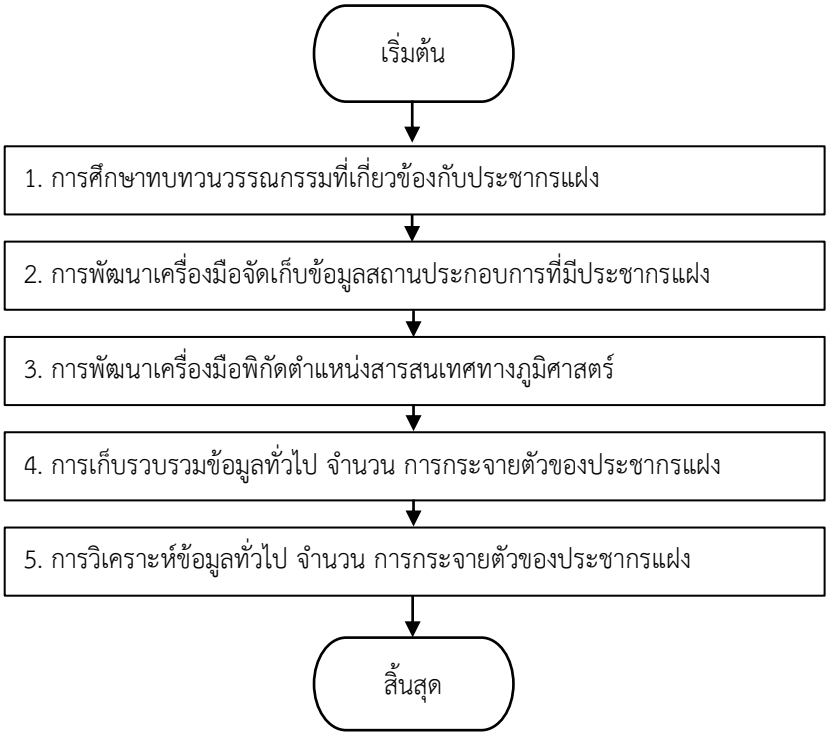

ภาพที่ 3-2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง

เป็นขั้นตอนการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ 1) แนวคิดประชากรแฝงและแหล่งข้อมูลประชากรแฝง 2) แนวคิดประมาณการจำนวนประชากรแฝง 3) แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วย SWOT Analysis 4) แนวคิดการสร้างยุทธศาสตร์ด้วย TOWS Matrix และ 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ประเด็นสำหรับนำมาใช้ในการสร้างคำถาม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง

นำผลการศึกษามาพัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง มีขั้นตอนย่อย ดังนี้

1) สร้างแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝง สำหรับสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง

2) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (Item Objective Congruence Index: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้

2.1) รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

2.2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรัตน์ อนันทนาธร อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ เครือนวน อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3) ปรับปรุงแบบสอบถามสถานประกอบการที่มีประชากรแฝงตามประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะการนำคำถามที่ผ่านการหาค่า IOC ที่น้อยกว่า 0.5

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือพิกัดตำแหน่งสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

นำข้อคำถามในขั้นตอนที่ 2 มาพัฒนาเครื่องมือพิกัดตำแหน่งสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ใช้เครื่องมือ Google Form พัฒนาซอสโค้ด (Source Code) ด้วยภาษา JavaScript เพื่อให้เป็น Geolocation สามารถระบุพิกัด Latitude และ Longitude ได้อัตโนมัติเมื่อทำการสำรวจ

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝง

ก่อนการลงพื้นที่ ทีมวิจัยจัดประชุมเตรียมความพร้อมเพื่อทำความเข้าใจตรงกัน แหล่งข้อมูลสำมะโน วิธีการสำรวจ มีกระบวนการ ดังนี้

1) ประชากรวิจัย

เป็นผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในเขตพื้นที่เมืองพัทยา แต่ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎร โดยมีระยะเวลาในการพักอาศัยต่อเนื่องตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป

2) กลุ่มประชากรแฝงที่สำรวจ

เป็นผู้ประกอบการหรือผู้ใช้แรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งหน่วยงานราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ แต่ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่เมืองพัทยา โดยมีระยะเวลาในการพักอาศัยต่อเนื่องตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป มี

สถานประกอบการที่อยู่ในขอบข่ายการสำรวจประชากรแฝง ได้แก่ 1) การขายส่งและการขายปลีก 2) ร้านอาหาร 3) ที่พักแรม 4) ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ 5) กิจการด้านสุขภาพ (นวด สปา เสริมความงาม) 6) การบริหารราชการ 7) กิจการอสังหาริมทรัพย์ 8) การเงินและการประกันภัย 9) การซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์ 10) การก่อสร้าง 11) การประมง 12) การศึกษา 13) ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ 14 การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า 15) การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย 16) กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ ไม่สามารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน และ 17) กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคลฯ ไม่สามารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน

2) การแนะนำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์ ตลอดจนความปลอดภัยทุกขั้นตอนการเมื่อลงพื้นที่

3) อธิบายการใช้เครื่องมือสำรวจสถานประกอบการที่มีประชากรแฝงผ่านสมาร์ทโฟน มีข้อคำถามที่เป็นแบบปลายปิด (Closed-ended Questions) ข้อคำถามที่เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) และข้อคำถามแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด (Semi-closed ended Questions) ทั้งหมด 8 ข้อ มีรายละเอียดข้อคำถาม ดังนี้

3.1) เขตพื้นที่ ข้อคำถามแบบปิด

3.2) ประเภทธุรกิจของผู้ประกอบการ ข้อคำถามแบบปิด

3.3) จำนวนปีที่เปิดกิจการ ข้อคำถามแบบปิด

3.4) ช่วงเวลาที่เปิด ข้อคำถามแบบปิด

3.5) จำนวนพนักงานที่มีทะเบียนบ้านนอกเขตพื้นที่เมืองพัทยา (เพศชาย/เพศหญิง) ข้อคำถามแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด

3.6) ช่วงอายุพนักงานที่มีทะเบียนบ้านนอกเขตพื้นที่เมืองพัทยา ข้อคำถามแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด

3.7) ช่วงรายได้พนักงานที่มีทะเบียนบ้านนอกเขตพื้นที่เมืองพัทยา ข้อคำถามแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด

3.8) อยากให้เมืองพัทยาทำอะไรเพื่อส่งเสริมธุรกิจของเมืองพัทยา ข้อคำถามแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด

4) ขอบเขตของพื้นที่ปฏิบัติงาน (Geographic Coverage)

พื้นที่สำรวจของโครงการแบ่งออกเป็น 4 เขต ตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา (ราชกิจจานุเบกษา, 11 พฤษภาคม 2555) ดังนี้

เขต 1 เริ่มจากแยกกระทิงลายลึกเข้าไปจรดเขตเทศบาลตำบลหนองปลาไหล ไปจนถึงเขตเทศบาลตำบลบางละมุง ลงมาทางด้านทิศใต้ ส่วนทางทิศตะวันออกจะข้ามถนนสุขุมวิทไปฝั่งวัดหนองใหญ่

เขต 2 เริ่มจากถนนโพธิสารจนถึงพัทยากลาง และข้ามถนนสุขุมวิทมายังถนนหนองปรือบริเวณช่วงต้นถนนเนินพลับหวานลึกเข้าไปจรดเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ

เขต 3 เริ่มจากถนนพัทยาใต้ฝั่งวัดชัยมงคล ขึ้นไปทางด้านทิศตะวันออกจนถึงหมู่ที่ 13 ตำบล หนองปรือ ในซอยวัดธรรมสามัคคี รวมพื้นที่เกาะล้านทั้งหมด

เขต 4 เริ่มจากพื้นที่บางส่วนในซอยวัดสามัคคีธรรม พัทยาใต้ ต่อไปจนถึงหาดจอมเทียนและสิ้นสุดที่เขตติดต่อกับเทศบาลตำบลนาจอมเทียน

แสดงขอบเขตพื้นที่ลงเก็บข้อมูล ดังภาพที่ 3-3

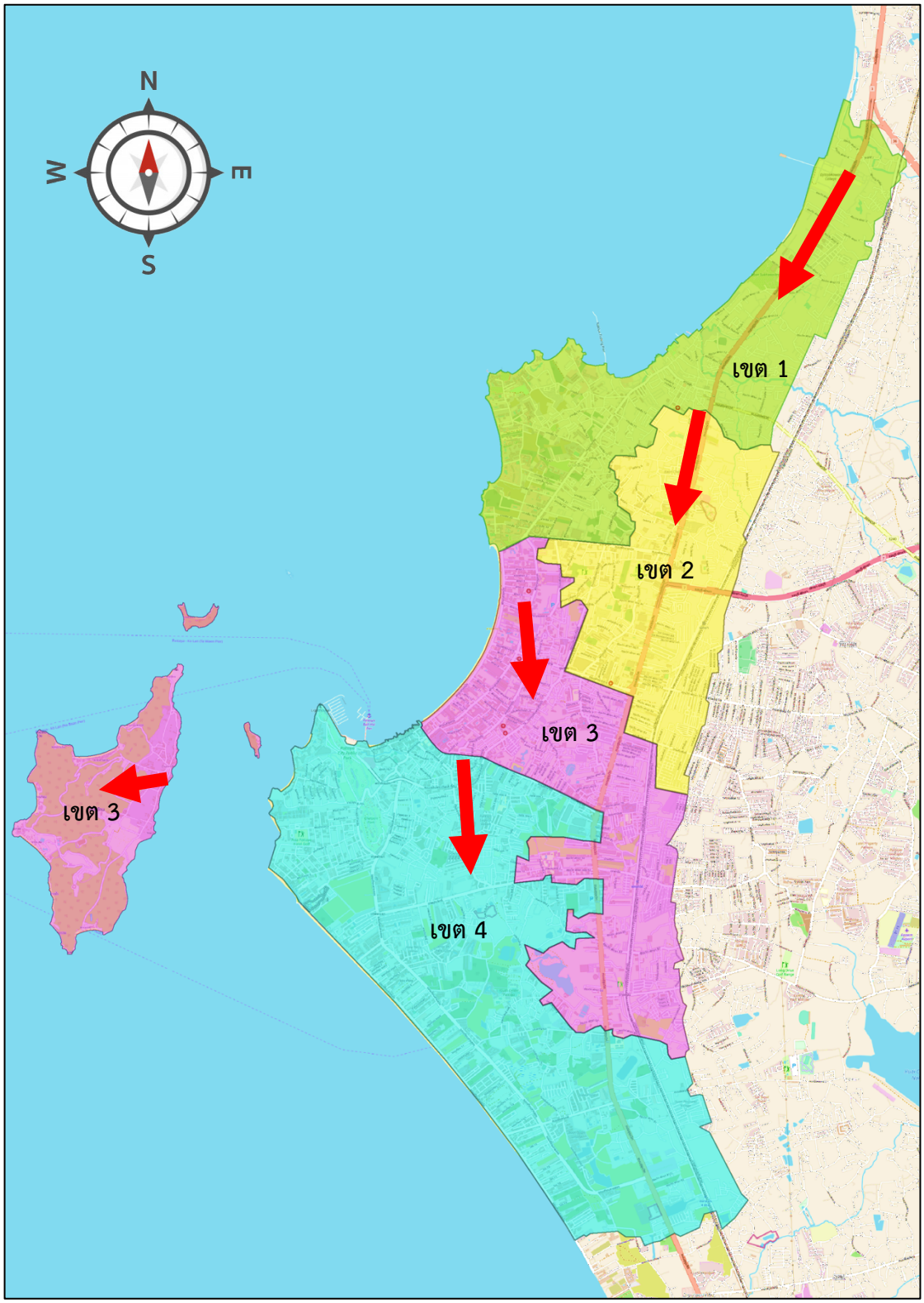

ภาพที่ 3-3 ขอบเขตพื้นที่และเส้นทางเก็บข้อมูล

ที่มา: คณะวิจัย

จากภาพที่ 3-3 ขอบเขตพื้นที่และเส้นทางเก็บข้อมูล นักวิจัยลงเก็บข้อมูลที่ละเขตเริ่มจากเขต 1 เดินตามลูกศรสีแดง ตามด้วยเขต 2 เขต 3 และเขต 4 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝง

จากจำนวนสถานประกอบการ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ในเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาทั้ง 4 เขต การเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 4 นักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลสถานประกอบการได้จำนวน 16,000 แห่งหรือจุด เฉลี่ยสถานประกอบการเขตละ 4,000 แห่งหรือจุด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleansing) ได้แก่ กระบวนการตรวจสอบ สะสาง แก้ไขหรือจัดรูปแบบข้อมูลให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานที่สุด รวมถึงคัดกรองข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่จำเป็นออกไปจากชุดข้อมูลที่จะใช้วิเคราะห์หรือประมวลผล เพื่อให้ชุดข้อมูลที่จะใช้มีความสมบูรณ์ มีคุณภาพ พร้อมนำไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ เหลือจำนวนข้อมูลสถานประกอบการที่มีประชากรแฝงจำนวน 7,744 แห่งหรือจุด เฉลี่ยสถานประกอบการเขตละ 1,936 แห่งหรือจุด นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝง ใช้สถิติ การแจกแจงค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ช่วงที่ 2 การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง

การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง แบ่งการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การพัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลประชากรแฝงรายบุคคล 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง และ 3) การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง

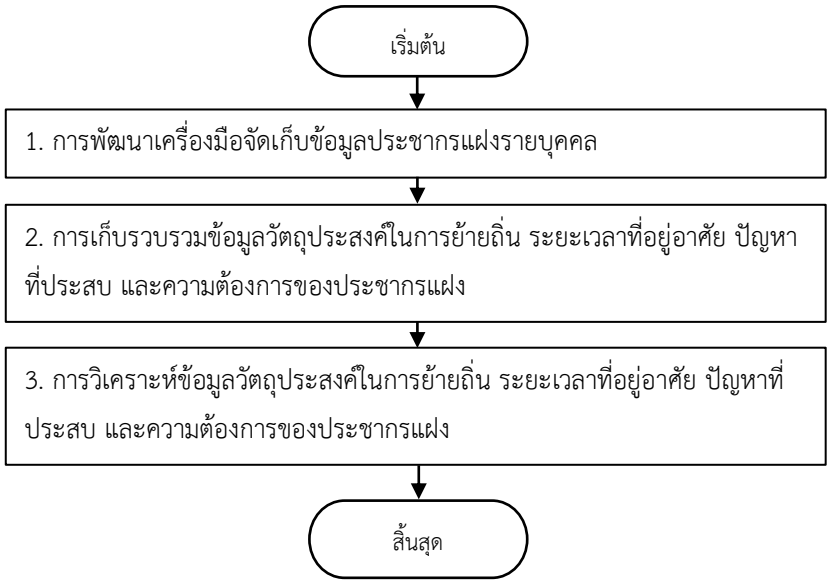

ภาพที่ 3-4 ขั้นตอนการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลประชากรแฝงรายบุคคล

เป็นขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝง มีขั้นตอนย่อย ดังนี้

1) สร้างแบบสอบถามวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง โดยการนำข้อมูลที่ได้ศึกษาจากช่วงที่ 1 มาสร้างแบบสอบถาม

2) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม IOC จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้

2.1) รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

2.2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรัตน์ อนันทนาธร อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ เครือนวน อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3) ปรับปรุงแบบแบบสอบถามประชากรแฝงตามประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะการนำคำถามที่ผ่านการหาค่า IOC ที่น้อยกว่า 0.5

4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงไปทดสอบกลุ่มตัวอย่างเสมือน (Try Out) จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นประชากรแฝง อ.พานทอง จ.ชลบุรี

5) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อความคงที่ในการวัด ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟ่า นำแบบสอบถามที่ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเสมือน จำนวน 30 ชุด มาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาได้ 0.871 เครื่องมือแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้

6) นำข้อคำถามทั้งฉบับที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นมาพัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลประชากรแฝงรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือ Google Form

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบ และความต้องการของประชากรแฝง มีกระบวนการ ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างประชากรแฝง

เป็นผู้ประกอบการ ผู้ใช้แรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งหน่วยงานราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในเขตพื้นที่เมืองพัทยา แต่ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่เมืองพัทยา โดยมีระยะเวลาในการพักอาศัยต่อเนื่องตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2) การส่งลิงค์แบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝง ผ่านสมาร์ทโฟน มีข้อคำถามที่เป็นแบบปลายปิด ข้อคำถามที่เป็นแบบปลายเปิด และข้อคำถามแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด จำนวน 13 ข้อ มีรายละเอียดข้อคำถาม ดังนี้

2.1) เขตพื้นที่ทำงาน ข้อคำถามแบบปิด

2.2) เพศ ข้อคำถามแบบปิด

2.3) ช่วงอายุ ข้อคำถามแบบปิด

2.4) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ข้อคำถามแบบปิด

2.5) ระดับการศึกษา ข้อคำถามแบบปิด

2.6) ช่วงเวลาทำงาน ข้อคำถามแบบปิด

2.7) อาชีพ ข้อคำถามแบบปิด

2.8) ความต้องการย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่เมืองพัทยา ข้อคำถามแบบปิด

2.9) พักอาศัยในปัจจุบัน ข้อคำถามแบบปิด

2.10) ระยะเวลาอยู่อาศัย

2.11) วัตถุประสงค์ในการเข้ามาทำงานในเขตพื้นที่เมืองพัทยา ข้อคำถามแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด

2.12) ปัญหาที่ประสบในเขตพื้นที่เมืองพัทยา ข้อคำถามแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด

2.13) ความต้องการในเขตพื้นที่เมืองพัทยา ข้อคำถามแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด

2.14) อยากให้เมืองพัทยาทำหรือไม่ทำอะไร ข้อคำถามแบบเปิด

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบ และความต้องการของประชากรแฝง

การเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงระยะที่ 4 จากจำนวนประชากรแฝงในช่วงที่ 1 นำมาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ (Yamane) มีจำนวนประชากรแฝง 391,539 คน ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน แต่กลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงที่ทำแบบสอบถามมีจำนวน 11,500 คนหรือชุด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำความสะอาดข้อมูล ได้แก่ กระบวนการตรวจสอบ สะสาง แก้ไข หรือจัดรูปแบบข้อมูลให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานที่สุด รวมถึงคัดกรองข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่จำเป็นออกไปจากชุดข้อมูลที่จะใช้วิเคราะห์หรือประมวลผล เพื่อให้ชุดข้อมูลที่จะใช้มีความสมบูรณ์ มีคุณภาพ พร้อมนำไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ เหลือจำนวนแบบสอบถาม 11,207 ชุด นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบ และความต้องการของประชากรแฝง ใช้สถิติ การแจกแจงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 3 การกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง

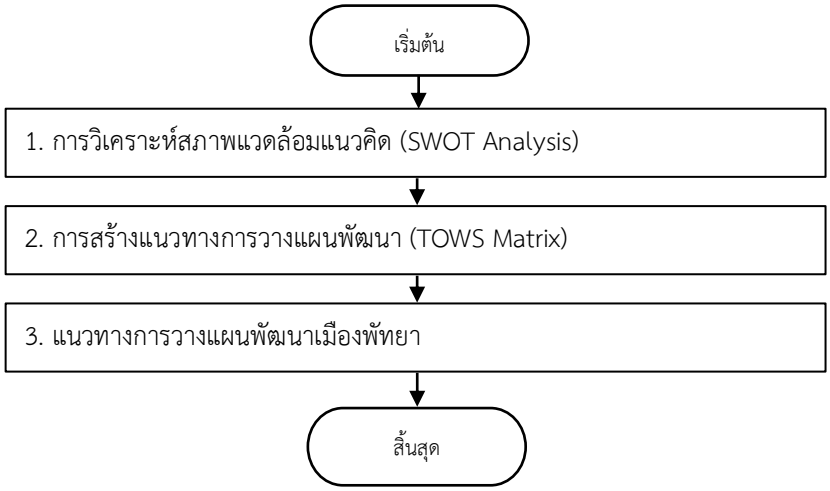

ภาพที่ 3-5 ขั้นตอนการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม แนวคิด (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT จะครอบคลุมขอบเขตช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2 พร้อมทั้งนำการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 และนโยบาย Better Pattaya มาร่วมการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ทำให้มีข้อมูลในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาบนจุดแข็งของเมืองพัทยา และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อมและสามารถกำหนดแนวทางที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนของเมืองพัทยาให้น้อยที่สุด ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกผ่านจากมุมมองของผู้ประกอบการและกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกการประเมินสภาพแวดล้อม ดังนี้

1) การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน

- จุดแข็ง (Strengths: S) เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นของเมืองพัทยาที่ควรนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนา และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข็มแข็งของเมืองพัทยา
- จุดอ่อน (Weakness: W) เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบของเมืองพัทยาที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนา

2) การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

- โอกาส (Opportunity: O) เป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการของเมืองพัทยาในระดับมหาภาค และสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้เข็มแข็งได้อย่างไร

- อุปสรรค (Threats: T) เป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลกระทบเมืองพัทยาในระดับมหาภาคในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบได้

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแนวทางการวางแผนพัฒนา (TOWS Matrix)

การกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง ใช้กรอบแนวคิด TOWS Matrix เครื่องมือสำหรับสร้างแนวทางการพัฒนาใหม่ ตามสภาพแวดล้อมปัจจุบันของเมืองพัทยา เป็นการบูรณาการความคาดหวังของผู้ประกอบการ ประชากรแฝง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่วนราชการในเมืองพัทยา ประกอบกับความสัมพันธ์ระหว่างลพระราชบัญญัติกำหนดหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติระเบียบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542 การทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 นโยบาย Better Pattaya และ ทิศทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวปี 2567 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อได้ภาพของแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ให้สอดคล้องกับการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านสาธารณะสุข 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4) ด้านเศรษฐกิจ และ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม โดยการวิเคราะห์เป็นการจับคู่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มาจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis แล้ววิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันใน 4 รูปแบบ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาเชิงรุก (SO Development Guidelines) ได้จากการจับคู่ของจุดแข็งกับโอกาส เน้นการใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาสเพื่อทำให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

แนวทางการพัฒนาเชิงแก้ไข (WO Development Guidelines) ได้จากการจับคู่ของจุดอ่อนกับโอกาส เน้นการใช้โอกาสมาแก้ไขหรือกลบจุดอ่อน

แนวทางการพัฒนาเชิงรับ (ST Development Guidelines) ได้จากการจับคู่ของจุดแข็งกับอุปสรรค เน้นการใช้จุดแข็งเพื่อแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้น

แนวทางการพัฒนาเชิงป้องกัน (WT Development Guidelines) ได้จากการจับคู่ของจุดอ่อนกับอุปสรรค เน้นการตั้งรับ เพราะทำอะไรไม่ได้กับจุดอ่อนและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 แนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา

นำผลแนวทางการพัฒนาในขั้นตอนที่ 2 การกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านสาธารณะสุข ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวและวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4 แบ่งผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง

ส่วนที่ 3 ผลการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา เป็นการสำรวจผู้ประกอบการ ผู้ใช้แรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งหน่วยงานราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในเขตพื้นที่เมืองพัทยา แต่ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่เมืองพัทยา โดยมีระยะเวลาในการพักอาศัยต่อเนื่องตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป จำนวน 7,744 แห่ง แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการหรือผู้ใช้แรงงาน จำแนกตาม เพศ ช่วงอายุ รายได้เฉลี่ย และเขตพื้นที่ 2) จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝง จำแนกตามเขต สถานประกอบการ เวลาเปิดทำการ เวลาทำงาน และปีที่เปิดกิจการ และ 3) ความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการหรือผู้ใช้แรงงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการหรือผู้ใช้แรงงาน ระยะที่ 4 แสดงดังตารางที่ 4-1 ถึง 4-3

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามเพศและระยะสำรวจ

ข้อมูลทั่วไปด้านเพศ	ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563)		ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2564)		ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2565)		ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2566)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	41,597	47.530	70,081	44.163	147,982	46.540	184,758	47.188
หญิง	45,921	52.470	88,605	55.837	169,985	53.460	206,781	52.812
รวม	**87,518**	**100**	**158,686**	**100**	**317,967**	**100**	**391,539**	**100**

ที่มา: คณะวิจัย

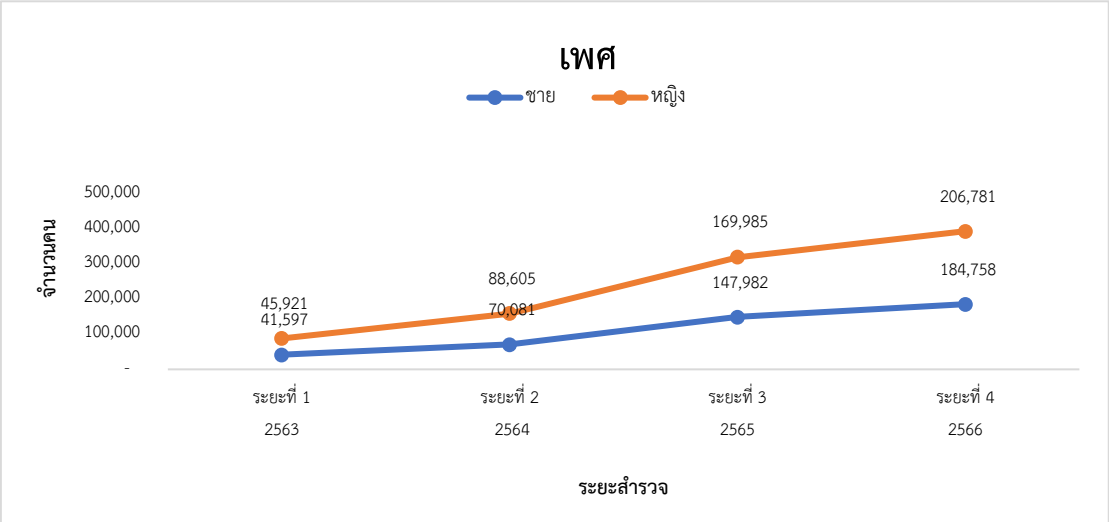

ภาพที่ 4-1 กราฟแสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามเพศและระยะสำรวจ

จากตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามเพศและระยะสำรวจ จากการวิจัยระยะที่ 4 พบว่า เพศของประชากรแฝงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 206,781 คน คิดเป็นร้อยละ 52.812 และเพศชาย จำนวน 184,758 คน คิดเป็นร้อยละ 47.188 จากภาพที่ 3-1 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนประชากรแฝงระยะที่ 4 กับระยะที่ 3 พบว่า เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.138 จำแนกเป็นเพศหญิงเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.572 และเพศชายมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.566

ตารางที่ 4-2 ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามช่วงอายุและระยะสำรวจ

ข้อมูลทั่วไปด้านช่วงอายุ	ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563)		ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2564)		ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2565)		ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2566)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21 ปี	4,507	5.150	10,522	6.631	20,985	6.600	35,785	9.140
21-30 ปี	22,956	26.230	38,000	23.947	84,208	26.483	109,721	28.023
31-40 ปี	26,658	30.460	47,086	29.672	103,339	32.500	127,915	32.670
41-50 ปี	19,525	22.310	37,989	23.940	80,496	25.316	81,961	20.933
51-60 ปี	8,008	9.150	13,903	8.761	17,686	5.562	23,952	6.117
61 ปีขึ้นไป	5,864	6.700	11,186	7.049	11,253	3.539	12,205	3.117
รวม	**87,518**	**100**	**158,686**	**100**	**317,967**	**100**	**391,539**	**100**

ที่มา: คณะวิจัย

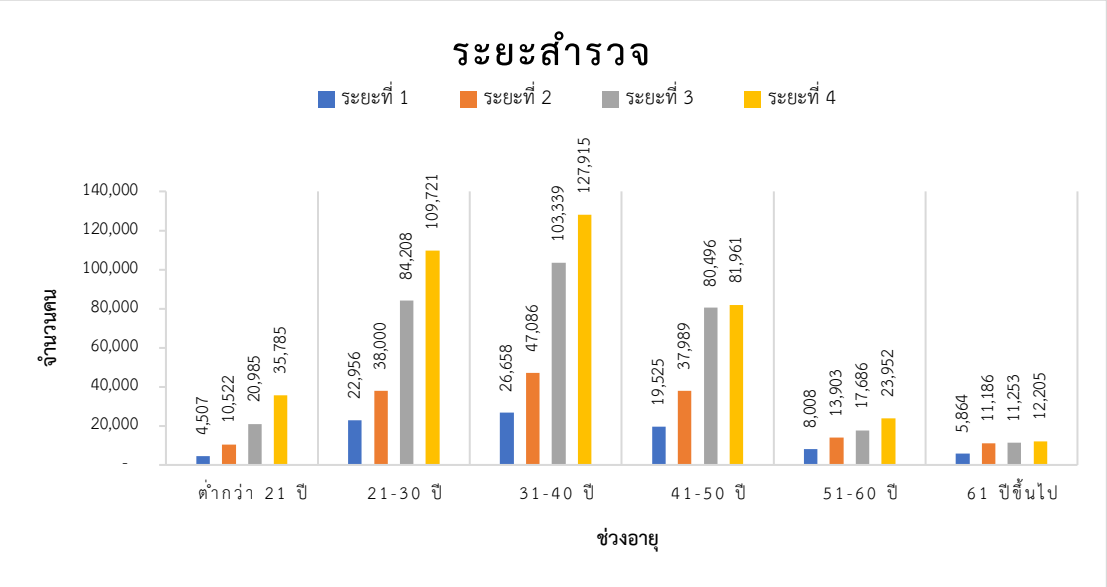

ภาพที่ 4-2 กราฟแสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามช่วงอายุและระยะสำรวจ

จากตารางที่ 4-2 ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามช่วงอายุและระยะสำรวจ จากการวิจัยระยะที่ 4 พบว่า อายุของประชากรแฝงส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 32.670 รองลงมาช่วงอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 28.023 และ ช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 20.933 ตามลำดับ เมื่อเทียบจำนวนประชากรแฝงระหว่างระยะที่ 4 กับระยะที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ประชากรแฝงของเมืองพัทยามีแนวโน้มที่สูงขึ้นทุกช่วงอายุ

ตารางที่ 4-3 ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามรายได้เฉลี่ยและระยะสำรวจ

ข้อมูลทั่วไปด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563)		ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2564)		ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2565)		ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2566)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000	13,171	15.049	18,366	11.618	42,766	13.450	48,748	12.450
10,000-15,000	36,934	42.202	39,162	24.773	79,491	25.000	100,176	25.585
15,001-20,000	18,457	21.089	41,305	26.128	86,423	27.180	119,211	30.447
20,001-30,000	11,246	12.850	36,102	22.837	68,749	21.621	73,873	18.867
30,001-40,000	4,402	5.030	19,843	12.552	36,566	11.500	41,087	10.494
40,001-50,000	2,529	2.890	2,529	1.600	2,100	0.660	5,490	1.402
มากกว่า 50,001	779	0.890	779	0.493	1,872	0.589	2,954	0.754
รวม	**87,518**	**100**	**158,086**	**100**	**317,967**	**100**	**391,539**	**100**

ที่มา: คณะวิจัย

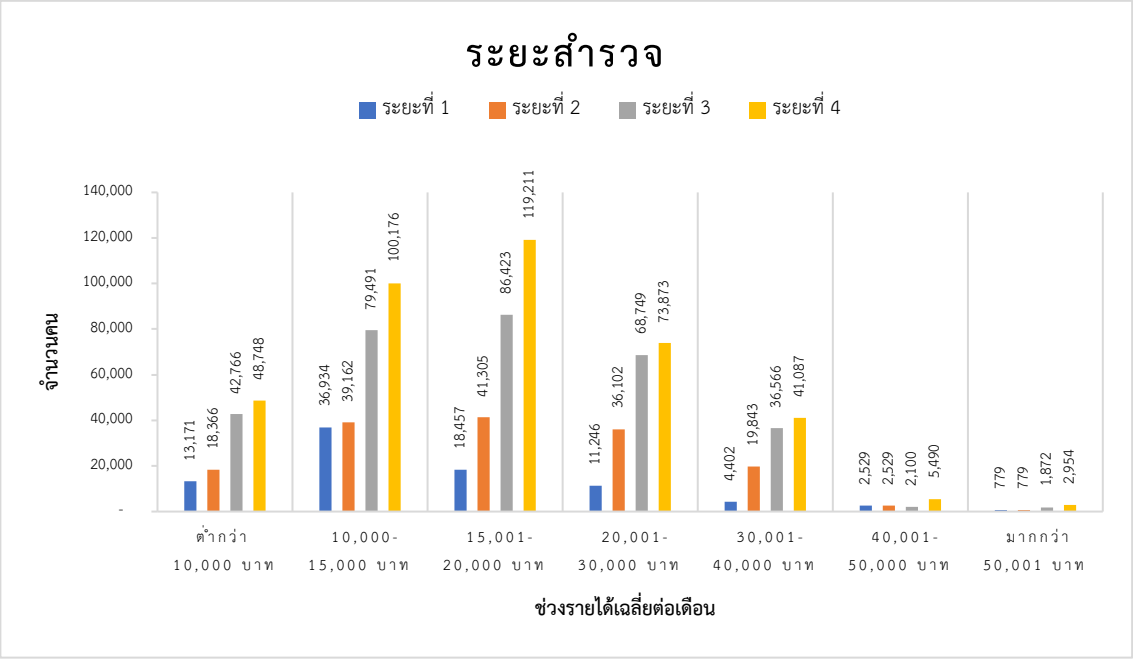

ภาพที่ 4-3 กราฟแสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามอายุและระยะสำรวจ

จากตารางที่ 4-3 ข้อมูลทั่วไปของประชากรแฝงจำแนกตามรายได้เฉลี่ยและระยะสำรวจจากการวิจัยระยะที่ 4 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15,001-20,000 บาท ร้อยละ 30.447 รองลงมา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-15,000 บาท ร้อยละ 25.585 และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 18.867 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ฐานเงินเดือนเฉลี่ยส่วนใหญ่

ของประชากรแฝงเมืองพัทยา ต่ำกว่ารายได้ต่อหัวคนไทยปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 9.430 หรือ ประมาณ 21,886 บาทต่อคนต่อเดือน (ประมาณการไตรมาสแรกปี 2566 ข้อมูลจาก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.))

ตอนที่ 2 จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝง

ผลการวิเคราะห์จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝง ระยะที่ 4 แสดงดังตารางที่ 4-4 ถึง 4-7

ตารางที่ 4-4 จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและระยะสำรวจ

เขตพื้นที่สำรวจ	ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563)		ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2564)		ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2565)		ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2566)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เขต 1	11,265	14.380	27,098	17.076	60,572	19.050	70,307	17.957
เขต 2	21,973	28.049	52,325	32.974	57,680	18.140	55,349	14.136
เขต 3	16,349	20.870	34,049	21.457	99,555	31.310	124,663	31.839
เขต 4	28,750	36.700	45,214	28.493	100,160	31.500	141,220	36.068
รวม	**78,337**	**100**	**158,686**	**100**	**317,967**	**100**	**391,539**	**100**

ที่มา: คณะวิจัย

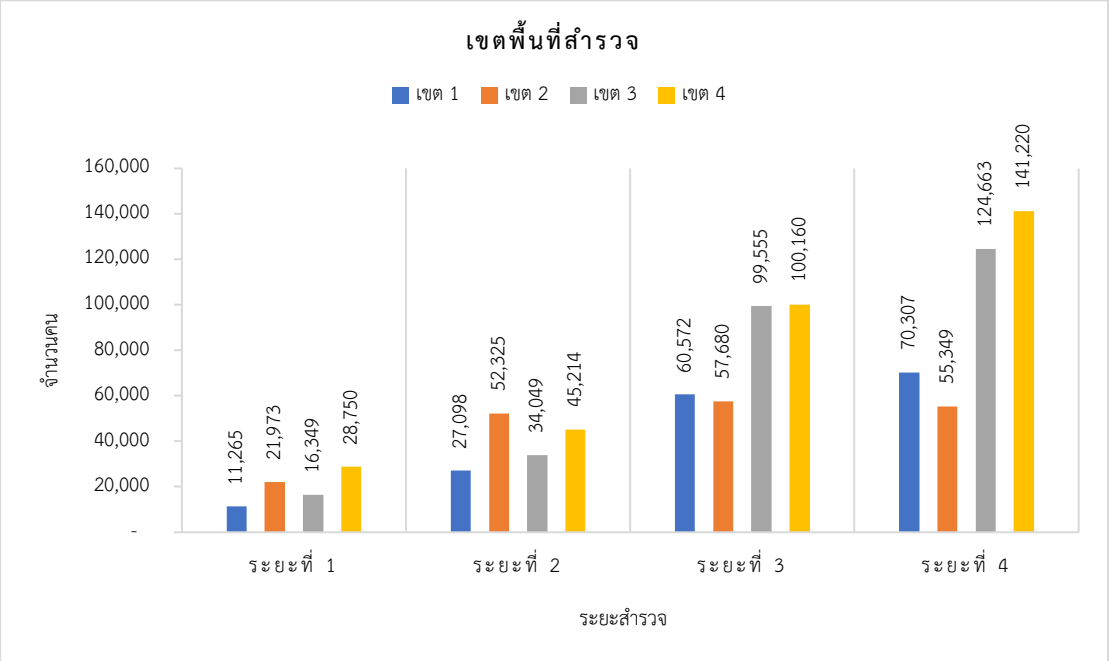

ภาพที่ 4-4 กราฟแสดงจำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและระยะสำรวจ

จากตารางที่ 4-4 จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและระยะสำรวจ ในระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงรวมมีจำนวน 391,539 คน ส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ที่เขต 4 จำนวน 141,220 คน ร้อยละ 36.068 รองลงมาเขต 3 จำนวน 124,663 คน ร้อยละ 31.839 และเขต 1 จำนวน 70,307 คน ร้อยละ 17.957 ตามลำดับ เมื่อเทียบการเปลี่ยนแปลงระหว่างระยะที่ 4 และระยะที่ 3 เพิ่มขึ้น 73,572 คน ร้อยละ 23.138

ตารางที่ 4-5 จำนวนและการกระจายตัวของสถานประกอบการที่มีประชากรแฝงจำแนกตามเขตและเวลาเปิดทำการ

เขตพื้นที่สำรวจ	จำนวนสถานประกอบการจำแนกเวลาเปิดทำการ (แห่ง)						รวมสถานประกอบการ (แห่ง)	ร้อยละ
	กลางวัน	ร้อยละ	กลางคืน	ร้อยละ	กลางวันสลับกลางคืน	ร้อยละ		
เขต 1	535	29.955	23	5.838	665	11.952	1,223	15.793
เขต 2	257	14.390	16	4.061	724	13.012	997	12.874
เขต 3	541	30.291	188	47.716	2,028	36.449	2,757	35.602
เขต 4	453	25.364	167	42.386	2,147	38.587	2,767	35.731
รวม	**1,786**	**100**	**394**	**100**	**5,564**	**100**	**7,744**	**100**

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-5 จำนวนและการกระจายตัวของสถานประกอบการที่มีประชากรแฝงจำแนกตามเขตและเวลาเปิดทำการ ระยะที่ 4 พบว่า จำนวนสถานประกอบการ 7,744 แห่ง ส่วนใหญ่มีเวลาเปิดทำการกลางวันสลับกลางคืน จำนวน 5,564 แห่ง รองลงมา กลางวัน 1,786 แห่ง และกลางคืน 394 แห่ง เมื่อพิจารณาเวลาเปิดทำการจำแนกตามเขต มีรายละเอียด ดังนี้

กลางวัน จำนวนสถานประกอบการ 1,786 แห่ง ส่วนใหญ่เปิดทำการในเขต 3 จำนวน 541 แห่ง ร้อยละ 30.291 รองลงมา เขต 1 จำนวน 535 แห่ง ร้อยละ 29.955 และ เขต 4 จำนวน 453 แห่ง ร้อยละ 25.364 ตามลำดับ

กลางคืน จำนวนสถานประกอบการ 394 แห่ง ส่วนใหญ่เปิดทำการในเขต 3 จำนวน 188 แห่ง ร้อยละ 47.716 รองลงมา เขต 4 จำนวน 167 แห่ง ร้อยละ 42.386 และ เขต 1 จำนวน 23 แห่ง ร้อยละ 5.838 ตามลำดับ

กลางวันสลับกลางคืน จำนวนสถานประกอบการ 5,564 แห่ง ส่วนใหญ่เปิดทำการในเขต 4 จำนวน 2,147 แห่ง ร้อยละ 38.587 รองลงมา เขต 3 จำนวน 2,028 ร้อยละ 36.449และ เขต 1 จำนวน 665 แห่ง ร้อยละ 11.952 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและเวลาทำงาน

เขตพื้นที่สำรวจ	จำนวนประชากรแฝงจำแนกเวลาทำงาน (คน)						รวมประชากรแฝง (คน)	ร้อยละ
	กลางวัน	ร้อยละ	กลางคืน	ร้อยละ	กลางวันสลับกลางคืน	ร้อยละ		
เขต 1	13,419	41.389	784	4.709	56,104	16.382	70,307	17.957
เขต 2	4,914	15.156	711	4.270	49,724	14.519	55,349	14.136
เขต 3	8,529	26.306	6,810	40.901	109,324	31.922	124,663	31.839
เขต 4	5,560	17.149	8,345	50.120	127,315	37.176	141,220	36.068
รวม	**32,422**	**100**	**16,650**	**100**	**342,467**	**100**	**391,539**	**100**

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-6 จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและเวลาทำงาน ระยะที่ 4 พบว่า จำนวนประชากรแฝง 391,539 คน ส่วนใหญ่มีเวลาทำงานกลางวันสลับกลางคืน จำนวน 342,467 คน รองลงมา กลางวัน 32,442 คน และ กลางคืน 16,650 คน เมื่อพิจารณาเวลาทำงานจำแนกตามเขต มีรายละเอียด ดังนี้

กลางวัน จำนวนประชากรแฝง 32,422 คน ส่วนใหญ่เวลาทำงานในเขต 1 จำนวน 13,419 คน ร้อยละ 41.389 รองลงมา เขต 3 จำนวน 8,529 คน ร้อยละ 26.306 และ เขต 4 จำนวน 5,560 คน ร้อยละ 17.149 ตามลำดับ

กลางคืน จำนวนประชากรแฝง 16,650 คน ส่วนใหญ่เวลาทำงานในเขต 4 จำนวน 8,345 คน ร้อยละ 50.120 รองลงมา เขต 3 จำนวน 6,810 คน ร้อยละ 40.901 และ เขต 1 จำนวน 784 คน ร้อยละ 4.709 ตามลำดับ

กลางวันสลับกลางคืน จำนวนประชากรแฝง 342,467 คน ส่วนใหญ่เวลาทำงานในเขต 4 จำนวน 127,315 คน ร้อยละ 37.176 รองลงมา เขต 3 จำนวน 109,324 คน ร้อยละ 31.922 คน และ เขต 1 จำนวน 56,104 คน ร้อยละ 16.382 ตามลำดับ

จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและเวลาทำงาน สอดคล้องกับสภาพการจราจรที่เมืองพัทยา เมื่อพิจารณาตามเขต ดังนี้

เขต 1 มีความหนาแน่นของจราจรช่วงกลางวัน

เขต 2 มีความหนาแน่นของจราจรช่วงกลางวัน

เขต 3 มีความหนาแน่นของจราจรช่วงกลางวันสลับกลางคืน

เขต 4 มีความหนาแน่นของจราจรช่วงกลางวันสลับกลางคืน

ตารางที่ 4-7 จำนวนธุรกิจของผู้ประกอบการจำแนกตามปีที่เปิดกิจการ

ประเภทธุรกิจของผู้ประกอบการ	จำนวนปีที่เปิดกิจการ (แห่ง)					รวมสถานประกอบการ (แห่ง)	ร้อยละ
	น้อยกว่า 1 ปี	1 ปี	2 ปี	3 ปี	มากกว่า 3 ปี		
1. การขายส่งและการขายปลีก	21	22	46	39	1,021	1,149	14.837
2. ร้านอาหาร	70	29	46	57	967	1,169	15.096
3. ที่พักแรม	11	11	21	34	3,620	3,697	47.740
4. ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	17	6	7	10	422	462	5.966
5. กิจการด้านสุขภาพ (นวด สปา เสริมความงาม)	21	19	24	28	567	659	8.510
6. การบริหารราชการ	0	0	1	1	21	23	0.297
7. กิจการอสังหาริมทรัพย์	2	3	4	12	79	100	1.291
8. การเงินและการประกันภัย	0	1	0	4	18	23	0.297
9. การซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์	2	1	2	0	131	136	1.756
10. การก่อสร้าง	10	2	2	0	30	44	0.568
11. การประมง	1	0	0	0	14	15	0.194
12. การศึกษา	0	0	1	0	31	32	0.413
13. ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	0	0	0	2	12	14	0.181
14. การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	1	0	2	1	61	65	0.839
15. การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย	0	0	0	0	1	1	0.013
16. กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ ไม่สามารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน	12	10	5	8	97	132	1.705
17. กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคลฯ ไม่สามารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน	0	0	1	1	21	23	0.297
รวม	**168**	**104**	**162**	**197**	**7,113**	**7,744**	**100**

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-7 จำนวนธุรกิจของผู้ประกอบการจำแนกตามปีที่เปิดกิจการ ระยะที่ 4 พบว่า จำนวนสถานประกอบการ 7,744 แห่ง ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจ ที่พักแรม จำนวน 3,697 แห่ง ร้อยละ 47.740 รองลงมา ร้านอาหาร จำนวน 1,169 แห่ง ร้อยละ 15.096 และ การขายส่งและการขายปลีก จำนวน 1,149 แห่ง ร้อยละ 14.837 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนปีที่เปิดกิจการ ส่วนใหญ่เปิดกิจการมากกว่า 3 ปี จำนวน 7,113 แห่ง รองลงมา 3 ปี จำนวน 197 แห่ง และ น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 168 แห่ง ตามลำดับ

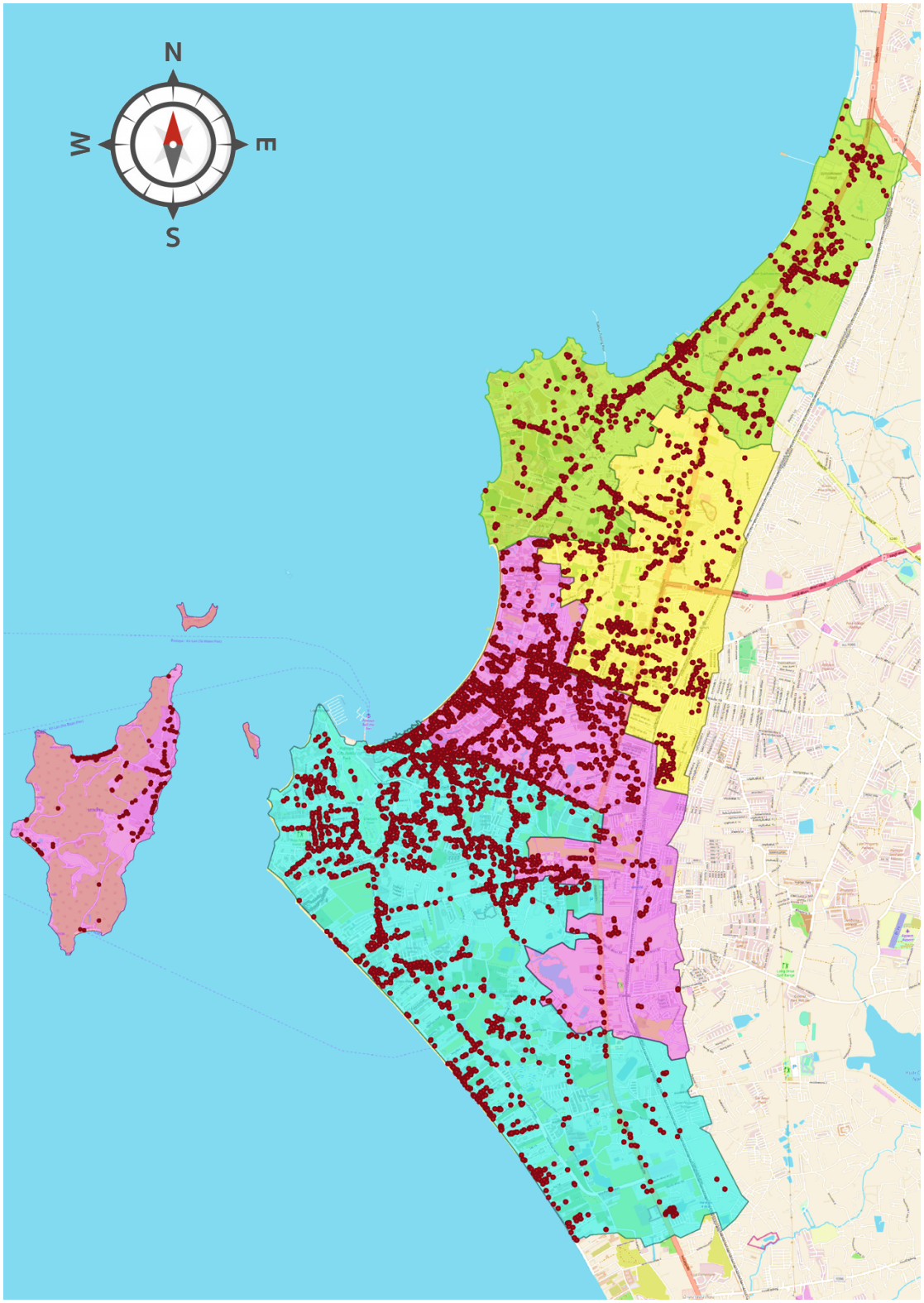

ภาพที่ 4-5 ภาพแสดงจำนวนการกระจายตัวของสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง
ที่มา: คณะวิจัย

จากภาพที่ 3-5 ภาพแสดงจำนวนการกระจายตัวของสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง ระยะที่ 4 พบว่า สัญญาลักษณ์จุดสีแดงบนแผนที่ขอบเขตของเมืองพัทยา เป็น Geolocation ที่พิกัด Latitude และ Longitude อัตโนมัติจากการสำรวจวิธีสำมะโน เมื่อพิจารณาความหนาแน่นของสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง ผลการวิจัยจำแนกตามเขต ดังนี้

เขต 1 พื้นที่สีเขียว เริ่มจากแยกกระทิงลายลึกเข้าไปจรดเขตเทศบาลตำบลหนองปลาไหล ไปจนถึงเขตเทศบาลตำบลบางละมุง ลงมาทางด้านทิศใต้ ส่วนทางทิศตะวันออกจะข้ามถนนสุขุมวิท ไปฝั่งวัดหนองใหญ่ มีจำนวนสถานประกอบการ 1,223 แห่ง จำนวนประชากรแฝง 70,307 คน

เขต 2 พื้นที่สีเหลือง เริ่มจากถนนโพธิสารจนถึงพัทยากลาง และข้ามถนนสุขุมวิทมายังถนนหนองปรือบริเวณช่วงต้นถนนเนินพลับหวานลึกเข้าไปจรดเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ มีจำนวนสถานประกอบการ 997 แห่ง จำนวนประชากรแฝง 55,349 คน

เขต 3 พื้นที่สีชมพู เริ่มจากถนนพัทยาใต้ฝั่งวัดชัยมงคล ขึ้นไปทางด้านทิศตะวันออกจนถึงหมู่ที่ 13 ตำบล หนองปรือ ในซอยวัดธรรมสามัคคี รวมพื้นที่เกาะล้านทั้งหมด มีจำนวนสถานประกอบการ 2,757 แห่ง จำนวนประชากรแฝง 124,663 คน

เขต 4 พื้นที่สีฟ้า เริ่มจากพื้นที่บางส่วนในซอยวัดสามัคคีธรรม พัทยาใต้ ต่อไปจนถึงหาดจอมเทียนและสิ้นสุดที่เขตติดต่อกับเทศบาลตำบลนาจอมเทียน มีจำนวนสถานประกอบการ 2,767 แห่ง จำนวนประชากรแฝง 141,220 คน

ตอนที่ 3 ความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม

สถานประกอบการที่อยู่ในขอบข่ายการสำรวจประชากรแฝง ได้แก่ 1) การขายส่งและการขายปลีก 2) ร้านอาหาร 3) ที่พักแรม 4) ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ 5) กิจการด้านสุขภาพ (นวด สปา เสริมความงาม) 6) การบริหารราชการ 7) กิจการอสังหาริมทรัพย์ 8) การเงินและการประกันภัย 9) การซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์ 10) การก่อสร้าง 11) การประมง 12) การศึกษา 13) ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ 14 การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า 15) การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย 16) กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ ไม่สามารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน และ 17) กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคลฯ ไม่สามารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน มีจำนวนสถานประกอบการ 7,744 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม ดังตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-8 อันดับความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม

อันดับความถี่	ความต้องการ	ความถี่แบ่งตามเขตพื้นที่				รวมความถี่
		1	2	3	4	
1	จัดระบบป้องกันอาชญากรรม	744	474	1,556	1,534	4,308
2	พัฒนาระบบน้ำประปาให้ดีและทั่วถึง	539	637	1,519	1,326	4,021
3	จัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ	390	520	1,376	1,341	3,627
4	จัดระเบียบการจราจรและทางเท้า	471	374	1,194	1,355	3,394
5	จัดระเบียบรถสาธารณะ	495	377	1,152	1,300	3,324
6	พัฒนาถนนที่มีคุณภาพ	256	364	970	1,106	2,696
7	ฟรีอินเตอร์เน็ตไฮสปีด	158	279	764	736	1,937
8	แก้ไขปัญหาน้ำท่วม	563	437	476	395	1,871
9	พัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการค้าและการลงทุน	275	165	658	742	1,840
10	กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและการลงทุน	137	127	376	316	956
11	ระบบการบริการภาครัฐออนไลน์	160	109	311	289	869
12	แก้ไขปัญหาการขุดเจาะถนนที่ใช้เวลานาน	172	91	195	280	738
13	สร้างระบบขนส่งมวลชนที่ทันสมัย	128	101	228	198	655
14	แผนพัฒนาเมืองพัทยาที่ชัดเจนและเป็นไปได้จริง	109	81	185	201	576
15	ฝึกทักษะฝีมือแรงงาน	135	100	193	143	571
16	แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยถูก	57	66	91	107	321

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-8 อันดับความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม ระยะที่ 4 พบว่า อันดับความถี่ภาพรวมส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม รวมความถี่ 4,308 คน รองลงมา การพัฒนาระบบน้ำประปาให้ดีและทั่วถึง รวมความถี่ 4,021 คน และ การจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ เมื่อพิจารณาความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม จำแนกตามเขต ดังนี้

เขต 1 อันดับความถี่ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม ความถี่ 744 คน รองลงมา การแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ความถี่ 563 คน และ การพัฒนาระบบน้ำประปาให้ดีและทั่วถึง ความถี่ 539 คน ตามลำดับ

เขต 2 อันดับความถี่ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการพัฒนาระบบน้ำประปาให้ดีและทั่วถึง ความถี่ 637 คน รองลงมา จัดให้มีแสงสว่างให้เพียงพอ ความถี่ 520 คน และ การจัดระบบป้องกันอาชญากรรม ความถี่ 474 คน ตามลำดับ

เขต 3 อันดับความถี่ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม ความถี่ 1,556 คน รองลงมา การพัฒนาระบบน้ำปะปาให้ดีและทั่วถึง ความถี่ 1,519 คน และ การจัดให้มีแสงสว่างให้เพียงพอ ความถี่ 1,376 คน ตามลำดับ

เขต 4 อันดับความถี่ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม ความถี่ 1,534 คน รองลงมา การจัดระเบียบการจราจรและทางเท้า ความถี่ 1,355 คน และ จัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ ความถี่ 1,341 คน ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง

ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง ที่เป็นผู้ประกอบการ ผู้ใช้แรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการ รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในเขตพื้นที่เมืองพัทยา แต่ไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่เมืองพัทยา โดยมีระยะเวลาในการพักอาศัยต่อเนื่องตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป ภายใต้สถานประกอบการของส่วนที่ 1 จำนวน 7,744 แห่ง มีผู้ตอบแบบสอบถาม 11,207 คนหรือชุด จากจำนวนประชากรแฝง 391,539 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝง 2) วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง 3) ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง 4) ความต้องการของประชากรแฝง และ 5) ข้อเสนอแนะของประชากรแฝง มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงที่ทำแบบสอบถาม จำนวน 11,207 คน ประกอบด้วย 1) เพศ 2) ช่วงอายุ 3) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4) ระดับการศึกษา 5) ช่วงเวลาทำงาน 6) อาชีพ 7) ระยะเวลาอยู่อาศัย 8) การพักอาศัย และ 9) ความต้องการย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่เมืองพัทยา แสดงผลการวิจัย ดังตารางที่ 4-9

ตารางที่ 4-9 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงจำแนกตามเขตพื้นที่การทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	เขตพื้นที่การทำงานของประชากรแฝง				รวม	ร้อยละ
	1	2	3	4		
1. เพศ						
ชาย	1,337	1,315	1,337	1,369	5,358	47.809
หญิง	1,417	1,447	1,458	1,527	5,849	52.191
2. ช่วงอายุ						
ต่ำกว่า 21 ปี	174	175	185	178	712	6.353
21-30 ปี	959	983	1,004	1,004	3,950	35.246
31-40 ปี	1,139	1,132	1,131	1,225	4,627	41.287
41-50 ปี	343	345	346	364	1,398	12.474
51-60 ปี	118	105	100	100	423	3.774
61 ปีขึ้นไป	21	22	29	25	97	0.866

ตารางที่ 4-9 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงจำแนกตามเขตพื้นที่การทำงาน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	เขตพื้นที่การทำงานของประชากรแฝง				รวม	ร้อยละ
	1	2	3	4		
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	148	147	158	144	597	5.327
10,000-15,000 บาท	813	884	851	891	3,439	30.686
15,001-20,000 บาท	1,174	1,163	1,239	1,211	4,787	42.714
20,001-30,000 บาท	448	413	399	454	1,714	15.294
30,001-40,000 บาท	138	126	113	163	540	4.818
40,001-50,000 บาท	18	20	21	20	79	0.705
มากกว่า 50,001 บาท	15	9	14	13	51	0.455
4. ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่าป.6	55	57	59	60	231	2.061
ป.6	136	106	126	116	484	4.319
ม.3	540	482	499	534	2,055	18.337
ม.6/ปวช.	583	684	674	689	2,630	23.467
อนุปริญญา/ปวส.	693	732	715	717	2,857	25.493
ปริญญาตรี	705	671	683	735	2,794	24.931
สูงกว่าปริญญาตรี	42	30	39	45	156	1.392
5. ช่วงเวลาทำงาน						
กลางวัน	1,281	898	889	995	4,063	36.254
กลางคืน	577	606	562	629	2,374	21.183
กลางวันสลับกลางคืน	896	1,258	1,344	1,272	4,770	42.563
6. อาชีพ						
ค้าขาย	426	366	265	397	1,454	12.974
พักอาศัย	30	21	26	33	110	0.982
รับจ้างทั่วไป	152	335	354	436	1,277	11.395
ประกอบธุรกิจ	436	431	446	429	1,742	15.544
พนักงาน	1,710	1,609	1,704	1,601	6,624	59.106

ตารางที่ 4-9 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงจำแนกตามเขตพื้นที่การทำงาน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	เขตพื้นที่การทำงานของประชากรแฝง				รวม	ร้อยละ
	1	2	3	4		
7. ระยะเวลาอยู่อาศัย						
น้อยกว่า 1 ปี	310	391	364	347	1,412	12.599
1-2 ปี	588	496	696	739	2,519	22.477
3-4 ปี	982	993	879	796	3,650	32.569
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	993	882	856	895	3,626	32.355
8. การพักอาศัย						
นอกเขต	583	585	617	608	2,393	21.353
ในเขต	2,171	2,177	2,178	2,288	8,814	78.647
9. ความต้องการย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่เมืองพัทยา						
ต้องการ	855	821	852	897	3,425	30.561
ไม่ต้องการ	1,071	1,068	1,111	1,138	4,388	39.154
ไม่แน่ใจ	828	873	832	861	3,394	30.285
รวม	**2,754**	**2,762**	**2,795**	**2,896**	**11,207**	**100.00**

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-9 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงจำแนกตามเขตพื้นที่การทำงาน ระยะที่ 4 เป็นผลการวิจัยจากการทำแบบสอบถามของประชากรแฝงที่อยู่ภายใต้สถานประกอบการในส่วนที่ 1 จำนวน 11,207 คน สรุปผลแบ่งเป็น 9 หัวข้อ ดังนี้

1. เพศ ประชากรแฝงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.191 ส่วนเพศชาย ร้อยละ 47.809

2. ช่วงอายุ ประชากรแฝงส่วนใหญ่เป็นช่วงอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 41.287 รองลงมา เป็นช่วงอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 35.246 และ เป็นช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 12.474 ตามลำดับ

3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีรายเฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ร้อยละ 42.714 รองลงมา รายได้เฉลี่ย 10,000-15,000 บาท ร้อยละ 30.686 และ รายได้เฉลี่ย 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 15.294 ตามลำดับ

4. ระดับการศึกษา ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 25.493 รองลงมา ปริญญาตรี ร้อยละ 24.931 และ ม.6/ปวช. ร้อยละ 18.337 ตามลำดับ

5. ช่วงเวลาทำงาน ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีช่วงเวลาทำงานกลางวันสลับกลางคืน ร้อยละ 42.563 รองลงมา กลางวัน ร้อยละ 36.254 และ กลางคืน ร้อยละ 21.183 ตามลำดับ

6. อาชีพ ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงาน ร้อยละ 59.106 รองลงมา ประกอบธุรกิจ ร้อยละ 15.544 และ ค้าขาย ร้อยละ 12.974 ตามลำดับ

7. ระยะเวลาอยู่อาศัย ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีระยะเวลาอยู่อาศัย 3-4 ปี ร้อยละ 32.569 รองลงมา ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.355 และ 1-2 ปี ร้อยละ 22.477 ตามลำดับ

8. การพักอาศัย ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีการพักอาศัยในเขต ร้อยละ 78.647 รองลงมา นอกเขต ร้อยละ 21.353 ตามลำดับ

9. ความต้องการย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่เมืองพัทยา ประชากรแฝงส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่เมืองพัทยา ร้อยละ 39.154 รองลงมา ต้องการ ร้อยละ 30.561 และไม่แน่ใจ ร้อยละ 30.285 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง

วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง จากผู้ทำแบบสอบถามจำนวน 11,207 คน แบ่งการวิเคราะห์เป็นภาพรวมวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง ดังตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-10 ภาพรวมวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง

อันดับความถี่	วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง	ความถี่แบ่งตามเขตพื้นที่				รวมความถี่
		1	2	3	4	
1	ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น	733	772	811	822	3,138
2	มีงานรองรับเป็นจำนวนมาก	720	778	736	799	3,033
3	ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด	661	666	678	696	2,701
4	ภูมิลำเนาเดิมไม่มีงานทำ	644	623	633	657	2,557
5	เป็นพื้นที่ที่สามารถหาเงินได้ง่าย	549	581	558	612	2,300
6	ต้องการแสวงหาประสบการณ์ในการทำงานใหม่ ๆ	473	511	540	589	2,113
7	ภาระหนี้สิน	491	505	540	519	2,055
8	มีโอกาสเติบโตและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ	423	429	455	457	1,764
9	ลักษณะงานที่มีอยู่ในเมืองพัทยาไม่ต้องใช้ทักษะประสบการณ์หรือความชำนาญสูงมากหากเปรียบเทียบกับการทำงานภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม	405	443	437	458	1,743
10	ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยตามผู้ปกครอง/สามีหรือภรรยา/ญาติพี่น้อง/เพื่อน	438	374	421	502	1,735
11	เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำและมีชื่อเสียงระดับโลก	384	421	414	465	1,684
12	เดินทางสะดวกสบายและอยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวง	381	398	413	445	1,637
13	ความล้มเหลวจากการประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม	418	390	422	401	1,631
14	ได้รับค่าจ้าง/ค่าตอบแทนสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	312	305	303	360	1,280
15	ถูกบีบคั้นและถูกกดดันจากทางบ้านให้หางานทำ	253	295	302	276	1,126
16	ความพร้อมของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	248	286	268	281	1,083
17	ค่าครองชีพไม่สูงมากเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	231	263	244	268	1,006
18	ชอบความหลากหลายของผู้คน (โดยเฉพาะชาวต่างชาติ)	154	217	193	201	765

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-10 ภาพรวมวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น รวมความถี่ 3,138 คน รองลงมา เมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก รวมความถี่ 3,033 คน และต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด รวมความถี่ 2,701 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงแยกตามเขตพื้นที่เมืองพัทยา แสดงดังตารางที่ 4-11 ถึง 4-14

ตารางที่ 4-11 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 1

อันดับความถี่	วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 1	รวมความถี่
1	ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น	733
2	มีงานรองรับเป็นจำนวนมาก	720
3	ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด	661
4	ภูมิลำเนาเดิมไม่มีงานทำ	644
5	เป็นพื้นที่ที่สามารถหาเงินได้ง่าย	549
6	ภาระหนี้สิน	491
7	ต้องการแสวงหาประสบการณ์ในการทำงานใหม่ ๆ	473
8	ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยตามผู้ปกครอง/สามีหรือภรรยา/ญาติพี่น้อง/เพื่อน	438
9	มีโอกาสเติบโตและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ	423
10	ความล้มเหลวจากการประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม	418
11	ลักษณะงานที่มีอยู่ในเมืองพัทยาไม่ต้องใช้ทักษะ ประสบการณ์หรือความชำนาญสูงมากหากเปรียบเทียบกับการทำงานภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม	405
12	เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำและมีชื่อเสียงระดับโลก	384
13	เดินทางสะดวกสบายและอยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวง	381
14	ได้รับค่าจ้าง/ค่าตอบแทนสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	312
15	ถูกบีบคั้นและถูกกดดันจากทางบ้านให้หางานทำ	253
16	ความพร้อมของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	248
17	ค่าครองชีพไม่สูงมากเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	231
18	ชอบความหลากหลายของผู้คน (โดยเฉพาะชาวต่างชาติ)	154

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-11 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 1 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น รวมความถี่ 733 คน รองลงมา เมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก รวมความถี่ 720 คน และ ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด รวมความถี่ 661 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-12 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 2

อันดับความถี่	วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 2	รวมความถี่
1	มีงานรองรับเป็นจำนวนมาก	778
2	ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น	772
3	ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด	666
4	ภูมิลำเนาเดิมไม่มีงานทำ	623
5	เป็นพื้นที่ที่สามารถหาเงินได้ง่าย	581
6	ต้องการแสวงหาประสบการณ์ในการทำงานใหม่ ๆ	511
7	ภาระหนี้สิน	505
8	ลักษณะงานที่มีอยู่ในเมืองพัทยาไม่ต้องใช้ทักษะ ประสบการณ์หรือความชำนาญสูงมากหากเปรียบเทียบกับการทำงานภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม	443
9	มีโอกาสเติบโตและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ	429
10	เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำและมีชื่อเสียงระดับโลก	421
11	เดินทางสะดวกสบายและอยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวง	398
12	ความล้มเหลวจากการประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม	390
13	ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยตามผู้ปกครอง/สามีหรือภรรยา/ญาติพี่น้อง/เพื่อน	374
14	ได้รับค่าจ้าง/ค่าตอบแทนสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	305
15	ถูกบีบคั้นและถูกกดดันจากทางบ้านให้หางานทำ	295
16	ความพร้อมของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	286
17	ค่าครองชีพไม่สูงมากเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	263
18	ชอบความหลากหลายของผู้คน (โดยเฉพาะชาวต่างชาติ)	217

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-12 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 2 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่รับรู้ว่าเมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก รวมความถี่ 778 คน รองลงมาต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น รวมความถี่ 772 คน และ ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด รวมความถี่ 663 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-13 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 3

อันดับความถี่	วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 3	รวมความถี่
1	ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น	811
2	มีงานรองรับเป็นจำนวนมาก	736
3	ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด	678
4	ภูมิลำเนาเดิมไม่มีงานทำ	633
5	เป็นพื้นที่ที่สามารถหาเงินได้ง่าย	558
6	ภาระหนี้สิน	540
7	ต้องการแสวงหาประสบการณ์ในการทำงานใหม่ ๆ	540
8	มีโอกาสเติบโตและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ	455
9	ลักษณะงานที่มีอยู่ในเมืองพัทยาไม่ต้องใช้ทักษะ ประสบการณ์หรือความชำนาญสูงมากหากเปรียบเทียบกับการทำงานภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม	437
10	ความล้มเหลวจากการประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม	422
11	ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยตามผู้ปกครอง/สามีหรือภรรยา/ญาติพี่น้อง/เพื่อน	421
12	เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำและมีชื่อเสียงระดับโลก	414
13	เดินทางสะดวกสบายและอยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวง	413
14	ได้รับค่าจ้าง/ค่าตอบแทนสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	303
15	ถูกบีบคั้นและถูกกดดันจากทางบ้านให้หางานทำ	302
19	ความพร้อมของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	268
17	ค่าครองชีพไม่สูงมากเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	244
18	ชอบความหลากหลายของผู้คน (โดยเฉพาะชาวต่างชาติ)	193

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-13 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 3 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมความถี่ 811 คน รองลงมา เมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก รวมความถี่ 736 คน และ ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด รวมความถี่ 678 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-14 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 4

อันดับความถี่	วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 4	รวมความถี่
1	ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น	822
2	มีงานรองรับเป็นจำนวนมาก	799
3	ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด	696
4	ภูมิลำเนาเดิมไม่มีงานทำ	657
5	เป็นพื้นที่ที่สามารถหาเงินได้ง่าย	612
6	ต้องการแสวงหาประสบการณ์ในการทำงานใหม่ ๆ	589
7	ภาระหนี้สิน	519
8	ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยตามผู้ปกครอง/สามีหรือภรรยา/ญาติพี่น้อง/เพื่อน	502
9	เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำและมีชื่อเสียงระดับโลก	465
10	ลักษณะงานที่มีอยู่ในเมืองพัทยาไม่ต้องใช้ทักษะ ประสบการณ์หรือความชำนาญสูงมากหากเปรียบเทียบกับการทำงานภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม	458
11	มีโอกาสเติบโตและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ	457
12	เดินทางสะดวกสบายและอยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวง	445
13	ความล้มเหลวจากการประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม	401
14	ได้รับค่าจ้าง/ค่าตอบแทนสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	360
15	ความพร้อมของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	281
16	ถูกบีบคั้นและถูกกดดันจากทางบ้านให้หางานทำ	276
17	ค่าครองชีพไม่สูงมากเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ	268
18	ชอบความหลากหลายของผู้คน (โดยเฉพาะชาวต่างชาติ)	201

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-14 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง เขต 4 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมความถี่ 822 คน รองลงมาเมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก รวมความถี่ 799 คน และ ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด รวมความถี่ 696 คน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง

ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง จากผู้ทำแบบสอบถามจำนวน 11,207 คน แบ่งการวิเคราะห์เป็นภาพรวมปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง ดังตารางที่ 4-15 และปัญหาที่ของประชากรแฝงแยกตามเขต แสดงผลวิจัยดังตารางที่ 4-11 ถึง 4-14

ตารางที่ 4-15 ภาพรวมปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง

อันดับความถี่	ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง	ความถี่แบ่งตามเขตพื้นที่				รวมความถี่
		1	2	3	4	
1	ค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน	1,167	1,214	1,246	1,269	4,896
2	รายได้ที่ไม่แน่นอน	754	742	786	772	3,054
3	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น	552	577	609	605	2,343
4	ค่าจ้างต่ำไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต	539	579	563	586	2,267
5	ปัญหาจราจรและอุบัติเหตุจากการเดินทาง	540	554	568	584	2,246
6	ความไม่มั่นคงในการประกอบอาชีพ	477	466	514	477	1,934
7	การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขของเมืองพัทยา	405	478	474	483	1,840
8	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบต่าง ๆ ขยะน้ำเสียฝุ่นละอองน้ำท่วม เป็นต้น	407	459	470	477	1,813
9	ข้อจำกัดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	429	445	419	495	1,788
10	ไม่มีเงินออม	407	384	382	412	1,585
11	หนี้สิน	383	370	392	421	1,566
12	ปัญหาทางด้านการก่อสร้างขุดเจาะถนนและทางเท้า	345	351	338	368	1,402
13	สิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเมืองพัทยา	317	328	327	372	1,344
14	ปัญหาน้ำท่วมการบริหารจัดการระบบระบายน้ำและระบบสูบน้ำ	329	336	301	316	1,282
15	การยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น	257	264	239	256	1,016
16	การปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในเมืองพัทยา	243	253	259	245	1,000
17	การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน	218	250	231	271	970
18	การเข้าถึงโรงเรียนของบุตรหลาน	204	217	217	232	870
19	ปัญหาทางด้านสัญญาณไฟจราจร	183	188	157	218	746
20	ปัญหาทางด้านไฟส่องสว่างสาธารณะ	155	162	150	177	644
21	ปัญหาสุนัขจรจัดในชุมชน	63	83	70	73	289

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-15 ภาพรวมปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมความถี่ 4,896 คน รองลงมา รายได้ที่ไม่แน่นอน รวมความถี่ 3,054 คน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม รวมความถี่ 2,343 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-16 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 1

อันดับความถี่	ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 1	รวมความถี่
1	ค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน	1,167
2	รายได้ที่ไม่แน่นอน	754
3	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น	552
4	ปัญหาจราจรและอุบัติเหตุจากการเดินทาง	540
5	ค่าจ้างต่ำไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต	539
6	ความไม่มั่นคงในการประกอบอาชีพ	477
7	ข้อจำกัดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	429
8	ไม่มีเงินออม	407
9	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบต่าง ๆ ขยะน้ำเสียฝุ่นละอองน้ำท่วมเป็นต้น	407
10	การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขของเมืองพัทยา	405
11	หนี้สิน	383
12	ปัญหาทางด้านการก่อสร้างขุดเจาะถนนและทางเท้า	345
13	ปัญหาน้ำท่วมการบริหารจัดการระบบระบายน้ำและระบบสูบน้ำ	329
14	สิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเมืองพัทยา	317
15	การยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น	257
16	การปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในเมืองพัทยา	243
17	การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน	218
18	การเข้าถึงโรงเรียนของบุตรหลาน	204
19	ปัญหาทางด้านสัญญาณไฟจราจร	183
20	ปัญหาทางด้านไฟส่องสว่างสาธารณะ	155
21	ปัญหาสุนัขจรจัดในชุมชน	63

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-16 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 1 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมความถี่ 1,167 คน รองลงมา รายได้ที่ไม่แน่นอน รวมความถี่ 754 คน และ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม รวมความถี่ 552 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-17 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 2

อันดับความถี่	ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 2	รวมความถี่
1	ค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน	1,214
2	รายได้ที่ไม่แน่นอน	742
3	ค่าจ้างต่ำไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต	579
4	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น	577
5	ปัญหาจราจรและอุบัติเหตุจากการเดินทาง	554
6	การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขของเมืองพัทยา	478
7	ความไม่มั่นคงในการประกอบอาชีพ	466
8	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบต่าง ๆ ขยะน้ำเสียฝุ่นละอองน้ำท่วมเป็นต้น	459
9	ข้อจำกัดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	445
10	ไม่มีเงินออม	384
11	หนี้สิน	370
12	ปัญหาทางด้านการก่อสร้างขุดเจาะถนนและทางเท้า	351
13	ปัญหาน้ำท่วมการบริหารจัดการระบบระบายน้ำและระบบสูบน้ำ	336
14	สิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเมืองพัทยา	328
15	การยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น	264
16	การปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในเมืองพัทยา	253
17	การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน	250
18	การเข้าถึงโรงเรียนของบุตรหลาน	217
19	ปัญหาทางด้านสัญญาณไฟจราจร	188
20	ปัญหาทางด้านไฟส่องสว่างสาธารณะ	162
21	ปัญหาสุนัขจรจัดในชุมชน	83

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-17 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 2 ระยะที่ 4 พบ ประชากรแฝงส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมความถี่ 1,214 คน รองลงมา รายได้ที่ไม่แน่นอน รวมความถี่ 742 คน และค่าจ้างต่ำไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต รวมความถี่ 579 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-18 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 3

อันดับความถี่	ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 3	รวมความถี่
1	ค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน	1,246
2	รายได้ที่ไม่แน่นอน	786
3	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น	609
4	ปัญหาจราจรและอุบัติเหตุจากการเดินทาง	568
5	ค่าจ้างต่ำไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต	563
6	ความไม่มั่นคงในการประกอบอาชีพ	514
7	การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขของเมืองพัทยา	474
8	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบต่างๆขยะน้ำเสียฝุ่นละอองน้ำท่วมเป็นต้น	470
9	ข้อจำกัดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	419
10	หนี้สิน	392
11	ไม่มีเงินออม	382
12	ปัญหาทางด้านการก่อสร้างขุดเจาะถนนและทางเท้า	338
13	สิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเมืองพัทยา	327
14	ปัญหาน้ำท่วมการบริหารจัดการระบบระบายน้ำและระบบสูบน้ำ	301
15	การปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในเมืองพัทยา	259
16	การยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น	239
17	การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน	231
18	การเข้าถึงโรงเรียนของบุตรหลาน	217
19	ปัญหาทางด้านสัญญาณไฟจราจร	157
20	ปัญหาทางด้านไฟส่องสว่างสาธารณะ	150
21	ปัญหาสุนัขจรจัดในชุมชน	70

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-18 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 3 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมความถี่ 1,246 คน รองลงมา รายได้ที่ไม่แน่นอน รวมความถี่ 786 คน และ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม รวมความถี่ 609 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-19 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 4

อันดับความถี่	ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 4	รวมความถี่
1	ค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน	1,269
2	รายได้ที่ไม่แน่นอน	772
3	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น	605
4	ค่าจ้างต่ำไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต	586
5	ปัญหาจราจรและอุบัติเหตุจากการเดินทาง	584
6	ข้อจำกัดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	495
7	การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขของเมืองพัทยา	483
8	ความไม่มั่นคงในการประกอบอาชีพ	477
9	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบต่าง ๆ ขยะน้ำเสียฝุ่นละอองน้ำท่วมเป็นต้น	477
10	หนี้สิน	421
11	ไม่มีเงินออม	412
12	สิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเมืองพัทยา	372
13	ปัญหาทางด้านการก่อสร้างขุดเจาะถนนและทางเท้า	368
14	ปัญหาน้ำท่วมการบริหารจัดการระบบระบายน้ำและระบบสูบน้ำ	316
15	การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน	271
16	การยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น	256
17	การปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในเมืองพัทยา	245
18	การเข้าถึงโรงเรียนของบุตรหลาน	232
19	ปัญหาทางด้านสัญญาณไฟจราจร	218
20	ปัญหาทางด้านไฟส่องสว่างสาธารณะ	177
21	ปัญหาสุนัขจรจัดในชุมชน	73

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-19 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง เขต 4 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมความถี่ 1,269 คน รองลงมา รายได้ที่ไม่แน่นอน รวมความถี่ 772 คน และ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม รวมความถี่ 605 คน ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความต้องการของประชากรแฝง

ความต้องการของประชากรแฝง จากผู้ทำแบบสอบถามจำนวน 11,207 คน แบ่งการวิเคราะห์เป็นภาพรวมความต้องการของประชากรแฝง ดังตารางที่ 4-20 และความต้องการของประชากรแฝงแยกตามเขต แสดงผลวิจัยดังตารางที่ 4-21 ถึง 4-24

ตารางที่ 4-20 ภาพรวมความต้องการของประชากรแฝง

อันดับความถี่	ความต้องการของประชากรแฝง	ความถี่แบ่งตามเขตพื้นที่				รวมความถี่
		1	2	3	4	
1	กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย	1,277	1,282	1,323	1,364	5,246
2	ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการสามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	680	666	688	746	2,780
3	ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปาและการสื่อสาร เป็นต้น	658	673	660	712	2,703
4	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด แหล่งมั่วสุขหรือแหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมาย	609	671	653	677	2,610
5	ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	625	641	645	693	2,604
6	จัดสวัสดิการด้านการสาธารณสุขให้แก่ประชากรแฝง	585	640	625	686	2,536
7	เพิ่มโอกาสในการแสวงหารายได้ของประชากรแฝง โดยการขยายเวลาเปิดสถานบันเทิง	628	621	630	633	2,512
8	แก้ไขปัญหาที่อาจก่อให้เกิดภาพเชิงลบต่อการท่องเที่ยว อาทิ มาเฟีย ผู้มีอิทธิพล เป็นต้น	602	595	596	670	2,463
9	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาการจราจร โดยเฉพาะช่วงเวลาเร่งด่วน	580	583	621	625	2,409
10	ยกระดับระบบบริการสุขภาพที่เอื้อต่อวิถีชีวิตในเขตเมือง	577	575	584	626	2,362
11	จัดหาที่อยู่อาศัยที่คุณภาพและราคาถูก	534	541	561	569	2,205
12	จัดระบบขนส่งมวลชนที่คุณภาพและราคาถูก	530	553	546	567	2,196
13	ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้แก่บุตรหลานของประชากรแฝง	399	395	401	423	1,618
14	จัดหาพื้นที่ออกกำลังกาย สวนสาธารณะ พื้นที่พักผ่อน	238	248	248	267	1,001
15	สร้างกลไกเพื่อให้ประชากรแฝงมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองพัทยา	217	237	191	246	891

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-20 ภาพรวมความต้องการของประชากรแฝง ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รวม

ความถี่ 5,246 คน รองลงมา ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการสามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมความถี่ 2,780 คน และปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปาและการสื่อสาร รวมความถี่ 2,703 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-21 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 1

อันดับความถี่	ความต้องการของประชากรแฝง เขต 1	รวมความถี่
1	กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย	1,277
2	ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการ สามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	680
3	ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปาและการสื่อสาร เป็นต้น	658
4	เพิ่มโอกาสในการแสวงหารายได้ของประชากรแฝง โดยการขยายเวลาเปิดสถานบันเทิง	628
5	ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	625
6	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด แหล่งมั่วสุม หรือ แหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมาย	609
7	แก้ไขปัญหาที่อาจก่อให้เกิดภาพเชิงลบต่อการท่องเที่ยว อาทิ มาเฟีย ผู้มีอิทธิพล เป็นต้น	602
8	จัดสวัสดิการด้านการสาธารณสุขให้แก่ประชากรแฝง	585
9	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาการจราจรโดยเฉพาะช่วงเวลาเร่งด่วน	580
10	ยกระดับระบบบริการสุขภาพที่เอื้อต่อวิถีชีวิตในเขตเมือง	577
11	จัดหาที่อยู่อาศัยที่คุณภาพและราคาถูก	534
12	จัดระบบขนส่งมวลชนที่คุณภาพและราคาถูก	530
13	ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้แก่บุตรหลานของประชากรแฝง	399
14	จัดหาพื้นที่ออกกำลังกายสวนสาธารณะ และพื้นที่พักผ่อน	238
15	สร้างกลไกเพื่อให้ประชากรแฝงมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองพัทยา	217

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-21 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 1 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รวมความถี่ 1,277 คน รองลงมา ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการ สามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมความถี่ 680 คน และ ปรับปรุง

และพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร รวมความถี่ 658 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-22 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 2

อันดับความถี่	ความต้องการของประชากรแฝง เขต 2	รวมความถี่
1	กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย	1,282
2	ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร เป็นต้น	673
3	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด แหล่งมั่วสุม หรือ แหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมาย	671
4	ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการ สามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	666
5	ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	641
6	จัดสวัสดิการด้านการสาธารณสุขให้แก่ประชากรแฝง	640
7	เพิ่มโอกาสในการแสวงหารายได้ของประชากรแฝง โดยการขยายเวลาเปิดสถานบันเทิง	621
8	แก้ไขปัญหาที่อาจก่อให้เกิดภาพเชิงลบต่อการท่องเที่ยว อาทิ มาเฟีย ผู้มีอิทธิพล เป็นต้น	595
9	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาการจราจรโดยเฉพาะช่วงเวลาเร่งด่วน	583
10	ยกระดับระบบบริการสุขภาพที่เอื้อต่อวิถีชีวิตในเขตเมือง	575
11	จัดระบบขนส่งมวลชนที่คุณภาพและราคาถูก	553
12	จัดหาที่อยู่อาศัยที่คุณภาพและราคาถูก	541
13	ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้แก่บุตรหลานของประชากรแฝง	395
14	จัดหาพื้นที่ออกกำลังกายสวนสาธารณะ และพื้นที่พักผ่อน	248
15	สร้างกลไกเพื่อให้ประชากรแฝงมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองพัทยา	237

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-22 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 2 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รวมความถี่ 1,282 คน รองลงมา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร เป็นต้น รวมความถี่ 673 และ ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด แหล่งมั่วสุมหรือ แหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมาย รวมความถี่ 671 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-23 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 3

อันดับความถี่	ความต้องการของประชากรแฝง เขต 3	รวมความถี่
1	กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย	1,323
2	ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการ สามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	688
3	ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร เป็นต้น	660
4	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด แหล่งมั่วสุม หรือ แหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมาย	653
5	ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	645
6	เพิ่มโอกาสในการแสวงหารายได้ของประชากรแฝง โดยการขยายเวลาเปิดสถานบันเทิง	630
7	จัดสวัสดิการด้านการสาธารณสุขให้แก่ประชากรแฝง	625
8	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาการจราจรโดยเฉพาะช่วงเวลาเร่งด่วน	621
9	แก้ไขปัญหาที่อาจก่อให้เกิดภาพเชิงลบต่อการท่องเที่ยว อาทิ มาเฟีย ผู้มีอิทธิพล เป็นต้น	596
10	ยกระดับระบบบริการสุขภาพที่เอื้อต่อวิถีชีวิตในเขตเมือง	584
11	จัดหาที่อยู่อาศัยที่คุณภาพและราคาถูก	561
12	จัดระบบขนส่งมวลชนที่คุณภาพและราคาถูก	546
13	ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้แก่บุตรหลานของประชากรแฝง	401
14	จัดหาพื้นที่ออกกำลังกายสวนสาธารณะ และพื้นที่พักผ่อน	248
15	สร้างกลไกเพื่อให้ประชากรแฝงมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองพัทยา	191

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-23 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 3 ระยะที่ 4 พบว่า ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รวมความถี่ 1,323 คน รองลงมา ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการ สามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมความถี่ 688 คน และ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร รวมความถี่ 660 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-24 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 4

อันดับความถี่	ความต้องการของประชากรแฝง เขต 4	รวมความถี่
1	กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย	1,364
2	ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการ สามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	746
3	ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร เป็นต้น	712
4	ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	693
5	จัดสวัสดิการด้านการสาธารณสุขให้แก่ประชากรแฝง	686
6	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด แหล่งมั่วสุม หรือ แหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมาย	677
7	แก้ไขปัญหาที่อาจก่อให้เกิดภาพเชิงลบต่อการท่องเที่ยว อาทิ มาเฟีย ผู้มีอิทธิพล เป็นต้น	670
8	เพิ่มโอกาสในการแสวงหารายได้ของประชากรแฝง โดยการขยายเวลาเปิดสถานบันเทิง	633
9	ยกระดับระบบบริการสุขภาพที่เอื้อต่อวิถีชีวิตในเขตเมือง	626
10	ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาการจราจรโดยเฉพาะช่วงเวลาเร่งด่วน	625
11	จัดหาที่อยู่อาศัยที่คุณภาพและราคาถูก	569
12	จัดระบบขนส่งมวลชนที่คุณภาพและราคาถูก	567
13	ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้แก่บุตรหลานของประชากรแฝง	423
14	จัดหาพื้นที่ออกกำลังกายสวนสาธารณะ และพื้นที่พักผ่อน	267
15	สร้างกลไกเพื่อให้ประชากรแฝงมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองพัทยา	246

ที่มา: คณะวิจัย

จากตารางที่ 4-24 ความต้องการของประชากรแฝง เขต 4 ระยะที่ 4 พบว่า ประชาการแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รวมความถี่ 1,364 คน รองลงมา ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการ สามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมความถี่ 746 คน และปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร รวมความถี่ 712 คน ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะของประชากรแฝง

สรุปข้อเสนอแนะของประชากรแฝง จากผู้ตอบแบบสอบถาม 11,207 เป็นการผสานรวมข้อเสนอแนะที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน และต้องไม่สื่อความหมายที่ซ้ำซ้อนกับวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง และความต้องการของประชากรแฝง มีผลการสรุป ดังตารางที่ 4-25

ตารางที่ 4-25 ข้อเสนอแนะของประชากรแฝง

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ
1	สนับสนุนการเปิดหลักสูตรเรียนภาษาต่างประเทศฟรี เพื่อเพิ่มทักษะด้านภาษาให้กับแรงงานสำหรับงานบริการชาวต่างชาติ
2	รณรงค์การไม่ทิ้งขยะลงคลอง ความสกปรก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการระบายน้ำได้อย่างรวดเร็วเมื่อฝนตก
3	เพิ่มห้องน้ำสาธารณะในจุดท่องเที่ยว เช่น บริเวณตลอดชายหาด และตลาดลานโพธิ์นาเกลือ เป็นต้น
4	เพิ่มบริการสาธารณะสำหรับคนพิการ เช่น ทางเท้าให้เป็นมาตรฐานสากล ห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้พิการ เป็นต้น
5	เพิ่มสถานที่จอดรถบริเวณชายหาด
6	น้ำประปาดื่มฟรีในชุมชนและจุดท่องเที่ยว
7	เยียวยาสถานประกอบการหรือผู้อยู่อาศัยที่ได้รับผลกระทบจากการทำถนน
8	ความเท่าเทียมการบริการสาธารณะชาวไทยและชาวต่างชาติ
9	จัดระเบียบโซนขายของริมชายหาด

ที่มา: คณะวิจัย

ส่วนที่ 3 ผลการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง

ผลการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง ระยะที่ 4 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตอนที่ 1 ที่สำรวจสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง จำนวน 7,744 แห่ง และตอนที่ 2 ที่ทำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงที่อยู่ภายใต้สถานประกอบการ ตอนที่ 1 จำนวน 11,207 คน แบ่งการวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ SWOT 2) การวิเคราะห์ TOWS Matrix และ 3) ผลการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม แนวคิด (SWOT Analysis)

จากผลการวิเคราะห์ตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2 นักวิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4-8, 4-10, 4-15, 4-20 และ 4-25 พร้อมทั้งนำ การทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 และนโยบาย Better Pattaya มาแบ่งการพิจารณาเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 พิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภายในเมืองพัทยาที่สามารถควบคุม ปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง แล้วจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) จุดแข็ง (Strength) คือ ปัจจัยที่ส่งผลดีหรือผลกระทบด้านบวกต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองพัทยา และ 2) จุดอ่อน (Weakness) คือ ปัจจัยที่ส่งผลในการฉุดรั้งหรือส่งผลกระทบด้านลบต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองพัทยา ดังตารางที่ 4-26 และ 4-27

ปัจจัยที่ 2 พิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภายนอกเมืองพัทยาที่ไม่สามารถควบคุม ปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง โดยภายนอก แล้วจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) โอกาส (Opportunity) คือ ปัจจัยที่ส่งผลดีหรือผลกระทบด้านบวกต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองพัทยา และ 2) อุปสรรค (Threat) คือ ปัจจัยที่ส่งผลในการฉุดรั้งหรือส่งผลกระทบด้านลบต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองพัทยา ดังตารางที่ 4-28 และ 4-29

ตารางที่ 4-26 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเมืองพัทยาด้านจุดแข็ง

รหัส SWOT	จุดแข็ง
S1	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งกีฬา นันทนาการ เทศกาลสำคัญ ประเพณี และวัฒนธรรมต่อเนื่องทั้งปี
S2	ความหลากหลายของรูปแบบงาน รองรับแรงงานเป็นจำนวนมาก พร้อมทั้งมีโอกาสเติบโตและก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ
S3	เป็นศูนย์รวมของผู้คนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม
S4	เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำและมีชื่อเสียงระดับโลก ส่งผลทำให้มีความหลากหลายของผู้คน โดยเฉพาะชาวต่างชาติ
S5	การเดินทางสะดวกสบายและอยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวง
S6	สิ่งอำนวยความสะดวก โรงแรม ที่พัก มีให้เลือกหลายระดับ พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวทุกช่วงเวลา
S7	มีความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การทุจริต แหล่งมั่วสุม และแหล่งอบายมุข
S8	มีความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรในชั่วโมงเร่งด่วน และช่วงการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ

ที่มา: คณะวิจัย

ตารางที่ 4-27 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเมืองพัทยาด้านจุดอ่อน

รหัส SWOT	จุดอ่อน
W1	การจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยามีความชัดเจนแต่ไม่นำไปปฏิบัติจริง
W2	สิทธิการมีส่วนร่วมทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยาในมุมมองของประชากรแฝง
W3	การนำเทคโนโลยีบริการภาครัฐมาอำนวยความสะดวก เช่น การขอใบอนุญาตออนไลน์ การชำระภาษีออนไลน์ และการชำระค่าปรับออนไลน์
W4	การนำเทคโนโลยีบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการค้าและการลงทุนของทุกประเภทของสถานประกอบการ สำหรับนำมาส่งเสริมการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ
W5	ปัญหาการก่อสร้าง ขุดเจาะถนนและทางเท้า ทำเกือบตลอดปี
W6	สิทธิการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของเมืองพัทยา เมื่อเป็นประชากรแฝง
W7	ขาดการปรับปรุงผังเมืองใหม่ ก่อให้เกิดปัญหาแบบเดิมซ้ำ ๆ เช่น ปัญหาความหนาแน่นของการจราจร ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาทางเท้า
W8	เศรษฐกิจหลักของเมืองพัทยาคือการท่องเที่ยวไม่มีความหลากหลาย

ที่มา: คณะวิจัย

ตารางที่ 4-28 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเมืองพัทยาด้านโอกาส

รหัส SWOT	โอกาส
O1	นโยบายโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ช่วยส่งเสริมเมืองพัทยาให้มีนักลงทุน นักท่องเที่ยวมาพักอาศัยในระยะยาว สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว
O2	ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ (Bio Circular Green Economy: BCG) ช่วยส่งเสริมเมืองพัทยาด้านเศรษฐกิจสีเขียว มูลค่าสูง สามารถฟื้นฟูมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
O3	การพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานีขนส่งมวลชน (Transit Oriented Development: TOD) ช่วยให้เมืองพัทยามีการเชื่อมโยงระบบขนส่งมวลชนที่มีประสิทธิภาพสูง ดึงดูดความสนใจของนักลงทุน อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และแก้ไขปัญหาการจราจรเมืองพัทยา
O4	นโยบายรัฐบาลดิจิทัลยกระดับการบริการของเมืองพัทยาให้ดีขึ้น
O5	นโยบายเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เป็นเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรของเมืองและประชากรเป้าหมาย โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมือง

ที่มา: คณะวิจัย

ตารางที่ 4-29 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเมืองพัทยาด้านอุปสรรค

รหัส SWOT	อุปสรรค
T1	สถานการณ์การเมืองในประเทศไม่มั่นคงส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนในเมืองพัทยา
T2	ความไม่มีอำนาจเบ็ดเสร็จเป็นอุปสรรคต่อการจัดการปัญหา เช่น การจัดระเบียบสังคม อาชญากรข้ามชาติ มาเฟีย บ่อนการพนัน และสถานบันเทิงผิดกฎหมาย
T3	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการอยู่อาศัยหรือท่องเที่ยวในเมืองพัทยา
T4	พื้นที่สวนสาธารณะมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรมวลรวมของเมืองพัทยา
T5	โครงสร้างสาธารณูปโภคที่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เสื่อมสภาพเร็ว และเสียหายบ่อยครั้ง อาจเปิดจากไอน้ำเค็มทะเล ภัยธรรมชาติ หรือฝีมือมนุษย์ ได้รับการปรับปรุงหรือซ่อมแซมล่าช้า
T6	สุนัขจรจัดมีจำนวนเพิ่มขึ้น สร้างปัญหาให้กับผู้อยู่อาศัย และนักท่องเที่ยว
T7	การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในเขตเมืองพัทยาไม่มีความเป็นเอกภาพ เช่น ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปาส่วนภูมิภาค
T8	กฎหมายส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางในสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมและเพียงพอต่อการนำมาพัฒนาเมืองพัทยาที่มีจำนวนประชากรแฝงที่มากกว่าประชากรท้องถิ่น
T9	ระบบขนส่งมวลชนไม่ครอบคลุมขอบเขตเมืองพัทยา และราคาไม่มีมาตรฐาน
T10	ปัญหาจราจรที่หนาแน่นในชั่วโมงเร่งด่วนและช่วงการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ
T11	ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบต่าง ๆ ขยะ น้ำเสีย ฝุ่นละออง น้ำท่วมขัง เป็นต้น

ที่มา: คณะวิจัย

ตอนที่ 2 การสร้างแนวทางการวางแผนพัฒนา (TOWS Matrix)

เป็นการบูรณาการความคาดหวังของผู้ประกอบการ ประชากรแฝง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและส่วนราชการในเมืองพัทยา ประกอบกับความสัมพันธ์ระหว่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542 การทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 นโยบาย Better Pattaya และ ทิศทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวปี 2567 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อได้ภาพของแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ให้สอดคล้องกับการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านสาธารณสุข 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4) ด้านเศรษฐกิจ และ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง ทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นภาพฝันร่วมกันของทุกภาคส่วนและมีความสามารถบรรลุภาพฝันนั้นได้จริงเมื่อเทียบกับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ในปัจจุบันของเมืองพัทยา ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง

1.1 แนวทางการพัฒนาเชิงรุก (SO Development Guidelines) ได้จากการจับคู่ของจุดแข็งกับโอกาส เน้นการใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาสเพื่อทำให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด แสดงดังตารางที่ 4-30

ตารางที่ 4-30 แนวทางการพัฒนาเชิงรุก (SO Development Guidelines)

รหัส SWOT	ด้านพัฒนา	แนวทางการพัฒนาเชิงรุก
S1, S3, S4, S5, S6, O1, O2	เศรษฐกิจ	การส่งเสริมอุตสาหกรรมกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มครอบครัวที่มีรายได้สูง (OYA-Rich) 2) กลุ่มคู่รักจีน (Chinese Couple) 3) กลุ่มนักธุรกิจ (Businessman) 4) กลุ่มความเชื่อมและศรัทธา (Faith) 5) กลุ่มงานแต่งแบบอินเดีย (Indian Wedding) 6) กลุ่มสุขภาพและความงาม (Health and Beauty) 7) กลุ่มทำงานโดยใช้เทคโนโลยีเป็นหลักและใช้ชีวิตแบบพเนจร (Digital Nomad) และ 8) กลุ่มทำงานและท่องเที่ยวไปด้วย (Workcation)
S1, S3, S4, S5, S6, O1, O2, O5	เศรษฐกิจ	การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตลอดปี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาหาร (Food) 2) แฟชั่น (Fashion) 3) ฟิล์ม (Film) 4) เทศกาล (Festival) และ 5) กีฬา (Sport)

ที่มา: คณะวิจัย

2) แนวทางการพัฒนาเชิงแก้ไข (WO Development Guidelines) ได้จากการจับคู่ของจุดอ่อนกับโอกาส เน้นการใช้โอกาสมาแก้ไขหรือกลบจุดอ่อน แสดงดังตารางที่ 4-31

ตารางที่ 4-31 แนวทางการพัฒนาเชิงแก้ไข (WO Development Guidelines)

รหัส SWOT	ด้านพัฒนา	แนวทางการพัฒนาเชิงแก้ไข
W1, W2, O5	สังคม	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองพัทยา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
W3, W4, O4, O5	โครงสร้างพื้นฐาน	การยกระดับบริการภาครัฐด้วยดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส่ สำหรับประชาชน
W6, O2, O4, O5	สาธารณสุข	การยกระดับสาธารณสุขทางไกล (Telehealth) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ที่มา: คณะวิจัย

3) แนวทางการพัฒนาเชิงป้องกัน (ST Development Guidelines) ได้จากการจับคู่ของจุดแข็งกับอุปสรรค เน้นการใช้จุดแข็งเพื่อแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้น แสดงดังตารางที่ 4-32

ตารางที่ 4-32 แนวทางการพัฒนาเชิงป้องกัน (ST Development Guidelines)

รหัส SWOT	ด้านพัฒนา	แนวทางการพัฒนาเชิงป้องกัน
S7, T2, T3	สังคม	การยกระดับความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม เช่นอาชญากรรม ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การทุจริต แหล่งมั่วสุม และแหล่งอบายมุข
S8, T10	สังคม	การยกระดับความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรอย่างเป็นระบบและยั่งยืน
S8, T9	โครงสร้างพื้นฐาน	การจัดระเบียบขนส่งมวลชนเมืองพัทยา เพื่อบรรเทาการจราจรติดขัดและความเป็นธรรมค่าโดยสาร
S1, T11	สิ่งแวดล้อม	การเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มาพร้อมกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตลอดปี

ที่มา: คณะวิจัย

4) แนวทางการพัฒนาเชิงรับ (WT Development Guidelines) ได้จากการจับคู่ของจุดอ่อนกับอุปสรรค เน้นการตั้งรับ เพราะทำอะไรไม่ได้กับจุดอ่อนและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และเนื่องจากการบริหารเมืองพัทยาไม่ได้อยู่ในช่วงถดถอย จึงไม่มีแนวทางการพัฒนาเชิงรับสำหรับนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองพัทยาเชิงรับ

2 การกำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองพัทยา

แนวทางการพัฒนาเมืองพัทยา จำแนกด้านพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านสาธารณสุข 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4) ด้านเศรษฐกิจ และ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม จากตารางที่ 4-30 ถึง 4-32 พร้อมทั้งเชื่อมโยงความสอดคล้องกับการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 แบ่งออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ จำแนกได้ ดังนี้

2.1 ด้านสังคม

1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองพัทยา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (เป็นกลยุทธ์ใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีและความปลอดภัยสำหรับทุกคน)

2) การยกระดับความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การทุจริต แหล่งมั่วสุม และแหล่งอบายมุข (เป็นกลยุทธ์ใหม่ภายใต้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีและความปลอดภัยสำหรับทุกคน)

3) การยกระดับความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (เป็นกลยุทธ์ใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐาน รองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก)

2.2 ด้านสาธารณสุข

1) การยกระดับสาธารณสุขทางไกล (Telehealth) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (เป็นกลยุทธ์ใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีและความปลอดภัยสำหรับทุกคน)

2.3 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1) การยกระดับบริการภาครัฐด้วยดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส สำหรับประชาชน (เป็นกลยุทธ์ใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 การยกระดับการบริหารเมืองพัทยาเป็นองค์กรที่ทันสมัยและมีสมรรถนะสูง)

2) การจัดระเบียบขนส่งมวลชนเมืองพัทยา เพื่อบรรเทาการจราจรติดขัดและความเป็นธรรมค่าโดยสาร (เป็นกลยุทธ์ใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐาน รองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก)

2.4 ด้านเศรษฐกิจ

1) การส่งเสริมอุตสาหกรรมกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มครอบครัวที่มีรายได้สูง (OYA-Rich) 2) กลุ่มคู่รักจีน (Chinese Couple) 3) กลุ่มนักธุรกิจ (Businessman) 4) กลุ่มความเชื่อมและศรัทธา (Faith) 5) กลุ่มงานแต่งแบบอินเดีย (Indian Wedding) 6) กลุ่มสุขภาพและความงาม (Health and Beauty) 7) กลุ่มทำงานโดยใช้เทคโนโลยีเป็นหลักและใช้ชีวิตแบบพเนจร (Digital Nomad) และ 8) กลุ่มทำงานและท่องเที่ยวไปด้วย (Workcation) (เป็นกลยุทธ์ใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมนวัตกรรมทางเศรษฐกิจและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม)

2) การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตลอดปี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาหาร (Food) 2) แฟชั่น (Fashion) 3) ฟิล์ม (Film) 4) เทศกาล (Festival) และ 5) กีฬา (Sport) (เป็นกลยุทธ์ใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมนวัตกรรมทางเศรษฐกิจและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม)

2.5 ด้านสิ่งแวดล้อม

1) การเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มาพร้อมกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตลอดปี (เป็นกลยุทธ์ใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน)

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวและวัตถุประสงค์ในการย้ายของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา 2) วิเคราะห์วัตถุประสงค์การย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบ และความต้องการของประชากรแฝง 3) กำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Methods)

แบ่งสรุปผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) สรุปผลข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา 2) สรุปผลวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง และ 3) สรุปผลแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝง และอภิปรายผลพร้อมข้อเสนอแนะ สรุปได้ ดังนี้

สรุปผลวิจัย

1. สรุปผลข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการหรือผู้ใช้แรงงาน

จากการสำรวจระยะที่ 4 มีประชากรแฝงเพิ่มขึ้นจากระยะ 3 ร้อยละ 23.138 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี รองลงมาช่วงอายุ 21-30 ปี และ ช่วงอายุ 41-50 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในช่วง 15,001-20,000 บาท รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-15,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท

1.2 จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝง

ประชากรแฝงมีจำนวน 391,539 คน ส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ที่เขต 4 ร้อยละ 36.068 รองลงมาเขต 3 ร้อยละ 31.839 และ เขต 1 ร้อยละ 17.957 การกระจายตัวของสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง 7,744 แห่ง ส่วนใหญ่เวลาเปิดทำการกลางวันสลับกลางคืน เมื่อพิจารณาเวลาเปิดทำการ ได้แก่ 1) กลางวัน ส่วนใหญ่เปิดทำการในเขต 3 จำนวน ร้อยละ 30.291 รองลงมา เขต 1 ร้อยละ 29.955 และ เขต 4 จำนวน 453 แห่ง ร้อยละ 25.364 2) กลางคืน ส่วนใหญ่เปิดทำการในเขต 3 ร้อยละ 47.716 รองลงมา เขต 4 ร้อยละ 42.386 และ เขต 1 ร้อยละ 5.838 และ 3) กลางวันสลับ

กลางคืน ส่วนใหญ่เปิดทำการในเขต 4 ร้อยละ 38.587 รองลงมา เขต 3 ร้อยละ 36.449 และ เขต 1 ร้อยละ 11.952

ส่วนการกระจายตัวของประชากรแฝงในสถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีเวลาทำงานกลางวันสลับกลางคืน เมื่อพิจารณาเวลาทำงาน ได้แก่ 1) กลางวัน ส่วนใหญ่เวลาทำงานในเขต 1 ร้อยละ 41.389 รองลงมา เขต 3 ร้อยละ 26.306 และ เขต 4 ร้อยละ 17.149 2) กลางคืน ส่วนใหญ่เวลาทำงานในเขต 4 ร้อยละ 50.120 รองลงมา เขต 3 ร้อยละ 40.901 และ เขต 1 ร้อยละ 4.709 และ 3) กลางวันสลับกลางคืน ส่วนใหญ่เวลาทำงานในเขต 4 จำนวน ร้อยละ 37.176 รองลงมา เขต 3 ร้อยละ 31.922 คน และ เขต 1 ร้อยละ 16.382 ดังนั้น จำนวนและการกระจายตัวของประชากรแฝงจำแนกตามเขตและเวลาทำงาน สอดคล้องกับสภาพการจราจรที่เมืองพัทยา เมื่อพิจารณาตามเขต แสดงให้เห็นว่า เขต 1 มีความหนาแน่นของจราจรช่วงกลางวัน เขต 2 มีความหนาแน่นของจราจรช่วงกลางวัน เขต 3 มีความหนาแน่นของจราจรช่วงกลางวันสลับกลางคืน และเขต 4 มีความหนาแน่นของจราจรช่วงกลางวันสลับกลางคืน

1.3 ความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม

อันดับความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม รองลงมาการพัฒนาระบบน้ำประปาให้ดีและทั่วถึง และการจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ เมื่อพิจารณาความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริม จำแนกตามเขต สรุปดังนี้

เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม รองลงมาการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม และการพัฒนาระบบน้ำประปาให้ดีและทั่วถึง

เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการพัฒนาระบบน้ำประปาให้ดีและทั่วถึง รองลงมาจัดให้มีแสงสว่างให้เพียงพอ และการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม

เขต 3 ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม รองลงมาการพัฒนาระบบน้ำปะปาให้ดีและทั่วถึง และการจัดให้มีแสงสว่างให้เพียงพอ

เขต 4 ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม รองลงมาการจัดระเบียบการจราจรและทางเท้า และจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ

2. สรุปผลวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง

2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรแฝง

กลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงที่ทำแบบสอบถาม จำนวน 11,207 คน ประชากรแฝงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 31-40 ปี รองลงมาช่วงอายุ 21-30 ปี และช่วงอายุ 41-50 ปี มีรายเฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท รองลงมา รายได้เฉลี่ย 10,000-15,000 บาท และรายได้เฉลี่ย

20,001-30,000 บาท ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นระดับอนุปริญญา/ปวส. รองลงมาปริญญาตรี และ ม.6/ปวช. ช่วงเวลาทำงานส่วนใหญ่มีช่วงเวลาทำงานกลางวันสลับกลางคืน อาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงาน รองลงมาประกอบธุรกิจ และ ค้าขาย

ระยะเวลาอยู่อาศัยของประชากรแฝงส่วนใหญ่ มีระยะเวลาอยู่อาศัย 3-4 ปี รองลงมาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และ 1-2 ปี การพักอาศัยส่วนใหญ่มีการพักอาศัยในเขตพื้นที่เมืองพัทยา ความต้องการย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่เมืองพัทยา ส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่เมืองพัทยา

2.2 วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง

ภาพรวมวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง ระยะที่ 4 ส่วนใหญ่ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น รองลงมาเมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก และต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงแยกตามเขตพื้นที่เมืองพัทยา สรุปดังนี้

เขต 1 ประชากรแฝงส่วนใหญ่ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น รองลงมาเมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก และต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด

เขต 2 ประชากรแฝงส่วนใหญ่รับรู้ว่าเมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก รองลงมาต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น และต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด

เขต 3 ประชากรแฝงส่วนใหญ่ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รองลงมา เมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก และต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด

เขต 4 ประชากรแฝงส่วนใหญ่ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รองลงมาเมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก และต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด

2.3 ปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง

ภาพรวมปัญหาที่ประสบของประชากรแฝง ระยะที่ 4 ประชากรแฝงส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รองลงมารายได้ที่ไม่แน่นอน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เมื่อพิจารณาปัญหาที่ประสบของประชากรแฝงแยกตามเขตพื้นที่เมืองพัทยา สรุปดังนี้

เขต 1 ประชากรแฝงส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รองลงมารายได้ที่ไม่แน่นอน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น

เขต 2 ประชากรแฝงส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รองลงมารายได้ที่ไม่แน่นอน และค่าจ้างต่ำไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต

เขต 3 ประชากรส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รองลงมารายได้ที่ไม่แน่นอน และ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น

เขต 4 ประชากรแฝงส่วนใหญ่ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน รองลงมารายได้ที่ไม่แน่นอน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น

2.4 ความต้องการของประชากรแฝง

ภาพรวมความต้องการของประชากรแฝง ระยะที่ 4 ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รองลงมาผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการสามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปาและการสื่อสาร ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความต้องการของประชากรแฝงแยกตามเขตพื้นที่สรุปดังนี้

เขต 1 ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รองลงมาผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการสามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร

เขต 2 ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รองลงมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร เป็นต้น และ ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด แหล่งมั่วสุม หรือ แหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมาย

เขต 3 ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รองลงมาผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการสามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร

เขต 4 ประชากรแฝงส่วนใหญ่มีความต้องการให้กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย รองลงมา ผลักดันกฎหมายให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการ

สามารถเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร

3. สรุปผลแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา

แนวทางการพัฒนาเมืองพัทยา เชื่อมโยงความสอดคล้องกับการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 แบ่งออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ และภายใต้ยุทธศาสตร์เป็นแนวทางการพัฒนาเมืองพัทยา (กลยุทธ์) สรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีและความปลอดภัยสำหรับทุกคน

มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขให้กับประชาชนทุกคน ได้แก่ การมีสุขภาพแข็งแรง มีที่อยู่อาศัย ครอบครัวที่อบอุ่น สภาพแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการศึกษา มีสวัสดิการสังคม เคารพความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม เป็นต้น ส่วนประกอบดังกล่าวจำเป็นต้องสร้างระบบให้สมดุลและดำรงอยู่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความเปลี่ยนแปลงจากภัยธรรมชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโรคอุบัติใหม่ ทั้งนี้ คุณภาพชีวิตที่ดีสามารถทำให้ประชาชนมีความสุขและส่งผลทำให้สังคมดีมีคุณภาพ โดยมีแนวทางนอกเหนือจากการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 ดังนี้

1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองพัทยา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2) การยกระดับสาธารณสุขทางไกล (Telehealth) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

3) การยกระดับความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การทุจริต แหล่งมั่วสุม และแหล่งอบายมุข

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐาน รองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐานสากล เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม พร้อมทั้งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ รองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยมีแนวทางนอกเหนือจากการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 ดังนี้

1) การยกระดับความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

2) การจัดระเบียบขนส่งมวลชนเมืองพัทยา เพื่อบรรเทาการจราจรติดขัดและความเป็นธรรมค่าโดยสาร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมนวัตกรรมทางเศรษฐกิจและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มุ่งเน้นการส่งเสริมนวัตกรรมทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว เมืองพัทยาเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการเชื่อมโยงความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการฝ่าทุกวิกฤตยกระดับศักยภาพเศรษฐกิจที่มีโอกาสการจ้างงาน และสร้างรายได้ให้กับภาคประชาชนอย่างทั่วถึง โดยมีแนวทางนอกเหนือจากการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 ดังนี้

1) การส่งเสริมอุตสาหกรรมกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มครอบครัวที่มีรายได้สูง (OYA-Rich) 2) กลุ่มคู่รักจีน (Chinese Couple) 3) กลุ่มนักธุรกิจ (Businessman) 4) กลุ่มความเชื่อมและศรัทธา (Faith) 5) กลุ่มงานแต่งแบบอินเดีย (Indian Wedding) 6) กลุ่มสุขภาพและความงาม (Health and Beauty) 7) กลุ่มทำงานโดยใช้เทคโนโลยีเป็นหลักและใช้ชีวิตแบบพเนจร (Digital Nomad) และ 8) กลุ่มทำงานและท่องเที่ยวไปด้วย (Workcation)

2) การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตลอดปี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาหาร (Food) 2) แฟชั่น (Fashion) 3) ฟิล์ม (Film) 4) เทศกาล (Festival) และ 5) กีฬา (Sport)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกหลักอนุรักษ์วิทยา ได้แก่ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู เฝ้าระวัง ป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อลดอัตราการสูญเสียทรัพยากรและการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิเป็นศูนย์อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางนอกเหนือจากการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 ดังนี้

1) การเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มาพร้อมกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตลอดปี

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การยกระดับการบริหารเมืองพัทยาเป็นองค์กรที่ทันสมัยและมีสมรรถนะสูง

มุ่งเน้นส่งเสริมเมืองพัทยาเป็นองค์กรดิจิทัลสมรรถนะสูง มุ่งสู่เมืองอัจฉริยะ ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ 2) เศรษฐกิจอัจฉริยะ 3) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ 4) พลังงานอัจฉริยะ 5) พลเมืองอัจฉริยะ 6) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ และ 7) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ และสอดรับต่อการเป็นรัฐบาลดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีแนวทางนอกเหนือจากการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 ดังนี้

1) การยกระดับบริการภาครัฐด้วยดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส สำหรับประชาชน

อภิปรายผล

การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวและวัตถุประสงค์ในการย้ายของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4 มีข้อค้นพบเป็นประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการสำรวจข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวของประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา พบว่า ประชากรแฝงเพิ่มขึ้นจากระยะที่ 3 ร้อยละ 23.138 จำนวน 391,539 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 31-40 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ประชากรแฝงกลุ่มนี้มีแนวโน้มสูงขึ้นจากการสำรวจระยะที่ 1-3 ส่วนการกระจายตัวของสถานประกอบการที่มีประชากรแฝง 7,744 แห่ง บ่งชี้ถึงการกระจายตัวของประชากรแฝง ส่วนใหญ่ทำงานเวลากลางวันสลับกลางคืนในเขต 3 และเขต 4 ส่งผลทำให้สภาพการจราจรหนาแน่นในช่วงเวลาดังกล่าว จากข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่า ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นของประเทศไทย โดยการวิจัยนี้ สะท้อนให้เห็นถึงการย้ายถิ่นของประชาชนไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ เป็นผลจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่สามารถบ่งชี้ได้ว่า พื้นที่ที่เป็นปลายทางของประชาชนเหล่านี้ย่อมเป็นพื้นที่มีเศรษฐกิจที่ดี และการย้ายถิ่นดังกล่าวก็ยังคงส่งผลดีต่อด้านเศรษฐกิจที่ดีในพื้นที่นั้นไปด้วย (อธิภัทร สินทรโก, 2563) แต่ผลที่ตามมาก็คืออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ สถานประกอบการมีความต้องการให้เมืองพัทยาส่งเสริมการจัดระบบป้องกันอาชญากรรม เพราะเมืองพัทยาเป็นศูนย์รวมของผู้คนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ก่อเกิดความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรมยาเสพติด การค้ามนุษย์ การทุจริต แหล่งมั่วสุม และแหล่งอบายมุข เป็นต้น

ข้อค้นพอเกี่ยวกับการพัฒนาระบบน้ำประปาให้ดีและทั่วถึง ปัจจุบันเมืองพัทยาใช้บริการน้ำประปาจากสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาคสาขาพัทยาและใช้แหล่งน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปาจากอ่างเก็บน้ำมาบประชัน อ่างเก็บน้ำหนองกลางดง อ่างเก็บน้ำชากนอก อ่างเก็บน้ำห้วยสะพาน และอ่างเก็บน้ำห้วยขุนจิต โดยมีแหล่งน้ำดิบสำรองจากอ่างเก็บน้ำหนองค้อ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของบริษัทจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) กว่า 20 ปี จากจำนวนผู้ประกอบการที่พักแรม ร้อยละ 47.740 รองลงมาร้านอาหาร ร้อยละ 15.096 และการขายส่งและการขายปลีก ร้อยละ 14.837 ที่มีความต้องการใช้น้ำประปาที่มีคุณภาพดีและเพียงพอ แต่เกือบทุกสถานประกอบการในปัจจุบัน จะต้องมีถังสำรองน้ำทุกแห่ง เพราะปัญหาของการส่งน้ำที่ไม่มีความสม่ำเสมอ และพบปัญหาน้ำหยุดไหลบ่อย เป็นเพราะสถานการณ์ที่ความต้องการน้ำในพื้นที่เมืองพัทยามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการผลักดันเศรษฐกิจของไทยที่มุ่งเป้าให้เมืองพัทยาเป็นศูนย์กลางระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หรือแม้แต่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญของไทย โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติคาดว่า ในปี 2580 ความต้องการน้ำดังกล่าวจะเพิ่มสูงขึ้นอีกราวร้อยละ 40 เมื่อเทียบกับระดับความต้องการใช้น้ำใน

ปัจจุบัน ประกอบกับภาวะภัยแล้งที่น่าจะมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นจากสถานการณ์โลกร้อน ทำให้ความมั่นคงทางน้ำกลายเป็นโจทย์สำคัญของเมืองพัทยาที่ต้องดำเนินการแก้ไข

2. จากผลการสำรวจวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ประสบและความต้องการของประชากรแฝง

กลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 31-40 ปี มีรายเฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นระดับอนุปริญญา/ปวส. รองลงมาปริญญาตรี และม.6/ปวช. ช่วงเวลาทำงานส่วนใหญ่มีช่วงเวลาทำงานกลางวันสลับกลางคืน อาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงาน รองลงมาประกอบธุรกิจ และค้าขาย ระยะเวลาอยู่อาศัย 3-4 ปี การพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เมืองพัทยา และส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่เมืองพัทยา เพราะมูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเมืองพัทยามีราคาสูง ค่าครองชีพสูง ทำให้ศักยภาพในการซื้อที่อยู่อาศัยของประชากรแฝงมีไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับรายได้

วัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝง ส่วนใหญ่ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น รองลงมาเมืองพัทยามีงานรองรับเป็นจำนวนมาก และต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด แสดงให้เห็นว่า แม้เมืองพัทยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก มีความเจริญทางการเศรษฐกิจท่องเที่ยวและสาธารณูปโภคที่ครบคลุม มีลักษณะเป็นปัจจัยดูด (Pull Factor) ให้ประชากรแฝงย้ายเข้ามาอยู่ แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจะเป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยผลักดัน (Push Factor) บางอย่างที่ทำให้มีประชากรแฝงย้ายถิ่นออกไปได้ เช่น ประสบปัญหาค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน ปัญหารายได้ที่ไม่แน่นอน ปัญหาจราจร ปัญหามลภาวะหรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม และปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อประชากรแฝงในเมืองพัทยา ได้หมดภาระหน้าที่หรือไม่มีความเกี่ยวพันใด ๆ กับการใช้ชีวิตในเมืองพัทยา อาจตัดสินใจย้ายถิ่นออกจากเมืองพัทยาหรือย้ายถิ่นกลับสู่ภูมิลำเนาเดิม หรือกล่าวอีกนัยคือ เมืองพัทยามีลักษณะเป็นพื้นที่ศูนย์กลางภาคตะวันออกของการเคลื่อนย้ายของผู้คนอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ความต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นของประชากรแฝงเมืองพัทยาส่วนใหญ่เหล่านี้ เรียกว่าเป็นกลุ่มผู้ย้ายถิ่นที่มุ่งเน้นเหตุผลด้านความก้าวหน้าในชีวิต ซึ่งมีลักษณะในภาพรวมสอดคล้องกับการย้ายถิ่นเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าเดิมโดยมีเป้าหมายหรือแรงขับทางเศรษฐกิจเป็นที่ตั้ง หรือการมีสถานภาพเป็นแรงงานย้ายถิ่น (สุภางค์ จันทวานิช, 2559; Piore, 1979) สอดคล้องกับแนวคิดการเปลี่ยนสถานภาพทางเศรษฐกิจ (Socio Economic Mobility) หรือการเลื่อนชั้นทางสังคม (Social Mobility) เป็นแนวคิดเกิดจากความคาดหวังหรือความต้องการยกระดับสถานะภาพทางเศรษฐกิจและทางสังคมของตน ให้ไปอยู่สภาวะที่ดีกว่าเดิมหรือการประสบความสำเร็จในชีวิต เช่น ความต้องการมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อที่จะได้มีโอกาสทางเลือกในการ

ประกอบอาชีพมากขึ้น การย้ายถิ่นไปยังเขตเมืองหรือพื้นที่ที่มีความหลากหลายของอาชีพหรือความชุกของตลาดแรงงานหรือค่าตอบแทนที่สูงกว่าพื้นที่ต้นทาง เป็นต้น การนำแนวคิดดังกล่าวมาอภิปรายกับข้อค้นพบในข้างต้นมีความสอดคล้องกับงานศึกษา Fielding (2007) พบว่า การย้ายถิ่นหรือการเคลื่อนย้ายในเชิงภูมิศาสตร์ (Geographical Mobility) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลื่อนชั้นทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานของ Long (2005) พบว่า ผู้ที่ย้ายเข้ามาในเขตเมืองมีแนวโน้มของสถานภาพทางเศรษฐกิจและทางสังคมในระดับที่ดีขึ้นมากกว่าผู้ที่ยังอยู่ในชนบท ส่วนการศึกษาของ DeJong and Fawcett (1981) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจของผู้ย้ายถิ่นว่าเป็นความหวังเชิงคุณค่าต่อเป้าหมายในการย้ายถิ่นอันเกิดจากการทำงานร่วมกันของแรงขับในด้านต่าง ๆ ของปัจเจกบุคคลที่เชื่อมโยงเข้ากับมิติสังคม เช่น แรงขับเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน การเลือกสถานภาพทางสังคม ความพึงพอใจในสภาพที่อยู่อาศัย อิทธิพลจากเพื่อนและครอบครัว แบบแผนดำเนินชีวิตที่พึงพอใจ เป็นต้น ดังนั้น ความต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นของประชากรแฝงเมืองพัทยา มีความสอดคล้องกับแนวคิดที่ครอบคลุมถึงความต้องการในวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นดังกล่าว

3. จากผลการวิเคราะห์แนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยา เป็นผลมาจากความเติบโตทางเศรษฐกิจ และความเจริญที่กระจุกตัวในเขตเมืองพัทยา ทำให้เกิดการย้ายถิ่นของประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเมืองพัทยามากขึ้น เพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าและรายได้ที่สูงกว่า ถ้าบริหารจัดการบริการสาธารณะดี ก็ยิ่งมีแนวโน้มการย้ายถิ่นเข้ามาอยู่มากขึ้น แต่ความเป็นเมืองพัทยามีขอบเขตจำกัด ไม่สามารถขยายตัวเมืองออกไปได้ ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาเมืองพัทยา จึงกลายเป็นยุทธศาสตร์สำคัญต่อการก้าวสู่เมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพราะมีส่วนช่วยในการยกระดับบริการสาธารณะและส่งเสริมการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านสาธารณสุข 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4) ด้านเศรษฐกิจ และ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลเชิงบวกต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพิ่มผลิตภาพและเร่งการสร้างนวัตกรรม ขจัดความยากจน สนับสนุนการบริโภคและการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงดึงดูงการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ

แต่การพัฒนาเมืองพัทยา ย่อมมีอุปสรรคและข้อจำกัด นำมาซึ่งผลกระทบเชิงลบ อาทิ ปัญหาประชากรหนาแน่นมากเกินไป ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหามลภาวะ ปัญหาขยะ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาอบายมุข และปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นตามยุคตามสมัย การขยายตัวออกของเมืองพัทยาเป็นแบบแนวราบอย่างไม่เป็นระเบียบ การใช้ที่ดินไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันทำให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบเศรษฐกิจ ภาคธุรกิจและภาคประชาชนตามมา การออกนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาหรือสนับสนุนหรือช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มประชากรแฝงทั้งทางตรงและทางอ้อม จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากหลายแหล่ง นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และพิจารณาอย่างถี่ถ้วนรอบคอบ และครอบคลุมประเด็นปัญหาในภาพรวม แล้วไม่ลืมคำนึงถึงความเท่าเทียมและความยุติธรรมทุกมิติ

จากข้อค้นพบแนวทางการพัฒนาเมืองพัทยาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แล้วนำไปใช้ได้จริง ควรเชื่อมโยงความสอดคล้องกับการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ครั้งที่ 1/2566 ให้เป็นกลยุทธ์ที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ เพื่อให้แต่ละหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่สามารถนำไปจัดทำโครงการแล้วอ้างถึงความสอดคล้องกับกลยุทธ์ใหม่ที่สร้างขึ้น เป็นแนวทางที่จะก่อให้เกิดโครงการที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว นักลงทุน และผู้อยู่อาศัยที่มีคุณภาพสูงระยะยาว ก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชากรแฝงดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอและเชิงวิชาการ

การวิจัยนี้เป็นการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัวและวัตถุประสงค์ในการย้ายของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา พบว่า ประชากรแฝงในเขตเมืองพัทยาสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยต่าง ๆ ได้หลากหลาย ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับชีวิตทางสังคมของกลุ่มประชากรแฝงแต่ละกลุ่มในเขตเมืองพัทยามีความลุ่มลึกและครอบคลุมทุกกลุ่มเป็นการเฉพาะ ทั้งในแง่การวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ เช่น การวิเคราะห์ทักษะและความเชี่ยวชาญของประชากรแฝง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายส่งเสริมสถานประกอบการที่มีแรงงานสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานฝีมือที่พึงประสงค์ของนายจ้างในกลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. ข้อเสนอและเชิงนโยบาย

สิ่งที่เมืองพัทยาควรบริหารจัดการเกี่ยวกับข้อค้นพบดังกล่าว คือการทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา พ.ศ. 2566 - 2570 ใหม่ เพื่อให้แนวทางการพัฒนาที่ได้จากการวิจัยนี้ นำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมผ่านโครงการต่าง ๆ สามารถกระจายโอกาสการเข้าถึงงานหรืออาชีพที่หลากหลายให้กับประชาชน ตลอดจนการสร้างงานหรือทำให้เกิดอุปสงค์แรงงานในระดับที่เหมาะสมและครอบคลุมในมิติจำนวนแรงงาน ความหลากหลายของประเภทงานและค่าตอบแทน รวมถึงการกระจายความเจริญของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกไปยังเขตพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ทั้งนี้ข้อเสนอแนะดังกล่าว ตั้งอยู่บนพื้นฐานการป้องกันไม่ให้เขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งในเมืองพัทยา กลายเป็นพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นมากจนเกินไปจากการมีประชากรแฝงเข้ามาทำงาน อย่างไรก็ตามแม้เสรีภาพในการย้ายถิ่นทั้งในแง่การเดินทางหรือเลือกถิ่นที่อยู่ ก็เป็นสิ่งที่ปัจเจกบุคคลทุกคนพึงมีตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ แต่การบริหารจัดการของเมืองพัทยาในการลดความเหลื่อมล้ำหรือความแตกต่างเชิงพื้นที่ใน 4 เขต ควรเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อการกระจายตัวที่เหมาะสมของประชากรแฝงภายในเมืองพัทยา

บรรณานุกรม

กนกวรรณ อู่ทองทรัพย์ และ ทัชชกร บัวล้อม (2561) การวิเคราะห์ศักยภาพและพัฒนากลยุทธ์การตลาดสำหรับอุตสาหกรรมไมซ์ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *FEU Academic Review*, *12*(3), 193-193.

กาญจนา ทองบุญนาค และ ปรารถนา มินแสน. (2019). การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนต่อการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน. *Research Journal Phranakhon Rajabhat: Social Sciences and Humanity*, *14*(1), 44-57.

การทบทวนแผนพัฒนาเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570 ครั้งที่ 1/2566. หน้า 1-534.

กิจฐเชต ไกรวาส, จักรชัย สื่อประเสริฐสิทธิ์, ธาริกานต์ ธนัญชยะกุล, จุฬาลักษณ์ พันธัง และอาภาภรณ์ สุขหอม. (2563). *โครงการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัว และวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 1.* ชลบุรี: เมืองพัทยา.

พระราชบัญญัติกำหนดหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542, (2542, 11 พฤศจิกายน), *ราชกิจจานุเบกษา.* หน้า 1-18.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542, (2542, 19 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* หน้า 1-27.

เยาวลักษณ์ โชคถาวร. (2543). *ประชากรแฝงในพื้นที่เขตเมืองชั้นใน เขตต่อเมือง และเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภูมิศาสตร์, คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชนี ประดับ. (2563). *โครงการพัฒนาข้อเสนอและขับเคลื่อนการเข้าถึงสิทธิสาธารณสุขของกลุ่มประชากรแฝงในเขตเมือง.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). เข้าถึง ได้จาก https://prachatai.com/journal/2020/02/86277

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). *รายงานการศึกษาเบื้องต้นประชากรแฝงในพื้นที่จังหวัดระยอง.* นนทบุรี: บริษัท ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง จำกัด.

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). *รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ประจำปี 2561 (ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ และสระแก้ว).* กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2503). *สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2503 ทั่วราชอาณาจักร.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2513). *สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2513 ทั่วราชอาณาจักร.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2523). *สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2523 ทั่วราชอาณาจักร.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2533). *สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2533 ทั่วราชอาณาจักร.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2543). *สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2543 ทั่วราชอาณาจักร.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). *สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2553 ทั่วราชอาณาจักร.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). *รายงานประชากรแฝง พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562ก). *การสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2561.* กรุงเทพมหานคร: กองสถิติพยากรณ์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงดิจิตัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562ข). *ประชากรแฝงในประเทศไทย พ.ศ. 2561.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงดิจิตัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *ประชากรแฝงในประเทศไทย พ.ศ. 2564.* กรุงเทพมหานคร: กองสถิติพยากรณ์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงดิจิตัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

สุพิตา ไพบูลย์วงศ์สกุล. (2015). *การพัฒนายุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน* (Doctoral dissertation, มหาวิทยาลัย ศิลปากร).

สุภางค์ จันทวานิช (2559). *“บทสรุป ไทยต่างด้าว ท้าวต่างแดน: ประเด็นสำคัญและบทวิพากษ์นโยบายการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ”*. ใน พัทยา เรือนแก้ว, สุภางค์ จันทวานิช และ ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว. (บรรณาธิการ). ไทยต่างด้าวท้าวต่างแดน: สังคมวิทยาของชีวิตข้ามพรมแดน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อธิภัทร สินทรโก, อัตติยาพร ไชยฤทธิ์ และนพพร ขุนค้า. (2563). ผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหาประชากรแฝงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารราชพฤกษ์, 8*(2), 119-127.

Bilsborrow, R. E. (2016). Concept, Definition and Data Collection Approaches. In M. J. White (Ed.). *International Handbook of Migration and Population Distribution* (pp.109-156). doi: 10.1007/978-94-017-7282-2

Chan, K. W (2010). Fundamentals of China's urbanization and policy. *The China Review, 10*(1), 63-94. Retrieved from http://faculty.washington.edu/kwchan/Chan-Fundamentals-CR2010.pdf

Coale, A. J., & Demeny, P. (1975*). With Barbara Vaughan. 1983*. Regional Model Life Tables and Stable Populations.

DeJong, G. F. & Fawcett, J. T. (1981). Motivations for migration: an assessment and a value-expectancy research model. *In DeJong, G. F. & Gardner, R. W. (eds). Migration Decision Making: Multidisciplinary Approaches to Micro-level Studies in Developed and Developing Countries*. New York: Pergamon.

Fielding, A. J. (2007). Migration and social mobility in urban systems: national and international trends. *International Handbook of Urban Policy*, 1, 107-137.

Goodkind, D. and West, L. A. (2002). China's Floating Population: Definitions, Data and Recent Findings. *Urban Studies,* 39(12), 2237-2250.

Lee, K. Hong, B. Lee, J. and Jang, Y. (2015). A floating population prediction model in travel spots using weather big data. In *Proceeding of 2015 IEEE Fifth International Conference on Big Data and Cloud Computing* (pp.118-124).

Liang, Z. (2001). The age of migration in China. *Population and development Review,* 27(3), 499-524.

Liang, Z. and Song Q. (2016). Migration in Chaina. In M. J. White (Ed.). *International Handbook of Migration and Population Distribution* (pp.285-310).

Long, J. (2005). Rural-urban migration and socioeconomic mobility in Victorian Britain. The Journal of Economic History, 65(1), 1-35.

PCO. (2001). *Major Figures on 2000 Population Census of China*. Beijing: China Statistics Press.

Piore, M. J. (1979). Birds of Passage: Migrant Labor and Industrial Societies. Cambridge University Press.

Rukumnuaykit, P. (2019). The Diversity of Migrant Groups in Thailand: Population and Social Perspectives. *Development Economic Review*, *13*(2), 84-122.

Shenghe, L., Zhang, H., Yu, D., and Yingjie, W. (2011). The regional types of China's floating population: Identification methods and spatial patterns. *Journal of Geographical Sciences,* 21(2), 35-48.

Shryock, H. S. and Siegel, J. S. (1976). *The Methods and Materials of Demography* (Condensed Edition). New York: Academic Press, Inc.

United Nations. (1970). *Manual VI Methods of Measuring Internal Migration.* New York: Department of Economic and Social Affairs, United Nations.

United Nations. (1992). *Preparing Migration Data for Subnational Population Projections.* New York: Department of Economic and Social Affairs, United Nations.

United Nations. (2008). *Recommendations for statistics on population and housing censuses: Revision 2* (Series M,No. 67, Rev. 2). New York: UN Statistical Office.

United Nations. (1992). *Preparing Migration Data for Subnational Population Projections.* New York: Department of Economic and Social Affairs, United Nations.

Wetrogan, S. and Long, J. F. (1990). Creating annual state-to-state migration flows with demographic detail. In A. J. Norton (Ed.). *Perspective on Migration Analysis* (pp.25-37). Washington D.C.: United States Bureau of the Census.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามสำหรับ
สถานประกอบการ/หน่วยงาน/รัฐวิสาหกิจ ที่มีประชากรแฝง

โครงการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัว และวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4

คำชี้แจง: 1. แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับประชากรแฝง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและการกำหนดแนวการบริหารงานเมืองพัทยา

2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปประมวลผลในภาพรวม โดยไม่มีการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลรายบุคคลหรือรายสถานประกอบการ จะไม่มีผลกระทบต่อบุคคล หรือสถานประกอบการแต่อย่างใด

1. สถานประกอบการอยู่เขตพื้นที่ใด

◯ เขต 1 ◯ เขต 2 ◯ เขต 3 ◯ เขต 4

2. ประเภทธุรกิจของผู้ประกอบการ

◯ 1) การขายส่งและการขายปลีก
◯ 2) ร้านอาหาร
◯ 3) ที่พักแรม
◯ 4) ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ
◯ 5) กิจการด้านสุขภาพ (นวด สปา เสริมความงาม)
◯ 6) การบริหารราชการ
◯ 7) กิจการอสังหาริมทรัพย์
◯ 8) การเงินและการประกันภัย
◯ 9) การซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์
◯ 10) การก่อสร้าง
◯ 11) การประมง
◯ 12) การศึกษา
◯ 13) ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ
◯ 14 การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า
◯ 15) การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย
◯ 16) กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ ไม่สารมารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน
◯ 17) กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคลฯ ไม่สารมารถจำแนกกิจการได้ชัดเจน

3. จำนวนปีที่เปิดกิจการ

◯น้อยกว่า 1 ปี

◯1 ปี

◯2 ปี

◯3 ปี

◯มากกว่า 3 ปี

4. ช่วงเวลาที่เปิด

◯กลางวัน

◯กลางคืน

◯กลางวันสลับกลางคืน

5. จำนวนพนักงานที่มีทะเบียนบ้านนอกเขตพื้นที่เมืองพัทยา (เพศชาย)

เพศชาย (คน) จำนวน.....

เพศหญิง (คน) จำนวน.....

6. ช่วงอายุพนักงานที่มีทะเบียนบ้านนอกเขตพื้นที่เมืองพัทยา

ช่วงอายุ	เพศชาย (คน)	เพศหญิง (คน)
ต่ำกว่า 21 ปี	.....	.....
21-30 ปี	.....	.....
31-40 ปี	.....	.....
41-50 ปี	.....	.....
51-60 ปี	.....	.....
61 ปีขึ้นไป	.....	.....

7. ช่วงรายได้พนักงานที่มีทะเบียนบ้านนอกเขตพื้นที่เมืองพัทยา

รายได้เฉลี่ย/เดือน	เพศชาย (คน)	เพศหญิง (คน)
ต่ำกว่า 10,000 บาท	.....	.....
10,000-15,000 บาท	.....	.....
15,001-20,000 บาท	.....	.....
20,001-30,000 บาท	.....	.....
30,001-40,000 บาท	.....	.....
40,001-50,000 บาท	.....	.....
มากกว่า 50,001 บาท	.....	.....

8. อยากให้เมืองพัทยาทำอะไรเพื่อส่งเสริมธุรกิจของเมืองพัทยา (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐1) พัฒนาถนนที่มีคุณภาพ
☐2) พัฒนาระบบน้ำประปาให้ดีและทั่วถึง
☐3) จัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ
☐4) ฟรีอินเตอร์เน็ตไฮสปีด
☐5) จัดระเบียบการจราจรและทางเท้า
☐6) จัดระเบียบรถสาธารณะ
☐7) จัดระบบป้องกันอาชญากรรม
☐8) พัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการค้าและการลงทุน
☐9) ระบบการบริการภาครัฐออนไลน์
☐10) สร้างระบบขนส่งมวลชนที่ทันสมัย
☐11) กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและการลงทุน
☐12) ฝึกทักษะฝีมือแรงงาน
☐13) แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยถูก
☐14) แผนพัฒนาเมืองพัทยาที่ชัดเจนและเป็นไปได้จริง
☐15) แก้ไขปัญหาน้ำท่วม
☐16) แก้ไขปัญหาการขุดเจาะถนนที่ใช้เวลานาน

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับประชากรแฝง

โครงการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน การกระจายตัว และวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 4

คำชี้แจง: 1. แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับประชากรแฝง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและการกำหนดแนวการบริหารงานเมืองพัทยา

2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปประมวลผลในภาพรวม โดยไม่มีการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลรายบุคคล จะไม่มีผลกระทบต่อบุคคลแต่อย่างใด

---

1. เขตพื้นที่ทำงาน

◯เขต 1 ◯เขต 2 ◯เขต 3 ◯เขต 4

2. เพศ

◯เพศชาย ◯เพศหญิง

3. ช่วงอายุ

◯ต่ำกว่า 21 ปี
◯21 - 30 ปี
◯31 - 40 ปี
◯41 - 50 ปี
◯51 - 60 ปี
◯61 ปีขึ้นไป

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

◯ต่ำกว่า 10,000 บาท
◯10,000 - 15,000 บาท
◯15,001 - 20,000 บาท
◯20,001 - 30,000 บาท
◯30,001 - 40,000 บาท
◯40,001 - 50,000 บาท
◯มากกว่า 50,001 บาท

5. ระดับการศึกษา

◯ต่ำกว่า ป.6

◯ป.6

◯ม.3

◯ม.6/ปวช.

◯อนุปริญญา/ปวส.

◯ปริญญาตรี

◯สูงกว่าปริญญาตรี

6. ช่วงเวลาทำงาน

◯กลางวัน

◯กลางคืน

◯กลางวันสลับกลางคืน

7. อาชีพ

◯ค้าขาย

◯พักอาศัย

◯รับจ้างทั่วไป

◯ประกอบธุรกิจ

◯พนักงาน

8. ความต้องการย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่เมืองพัทยา

◯ต้องการ

◯ไม่ต้องการ

◯ไม่แน่ใจ

9. พักอาศัยในปัจจุบัน

◯นอกเขต

◯ในเขต

10. ระยะเวลาอยู่อาศัย

◯น้อยกว่า 1 ปี

◯1 - 2 ปี

◯3 - 4 ปี

◯ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

11. วัตถุประสงค์ในการเข้ามาทำงานในเขตพื้นที่เมืองพัทยา (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ภูมิลำเนาเดิมไม่มีงานทำ
- ☐ความล้มเหลวจากการประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม
- ☐ถูกบีบคั้นและถูกกดันจากทางบ้านให้หางานทำ
- ☐ต้องการส่งเงินเลี้ยงดูครอบครัวในอยู่ต่างจังหวัด
- ☐ต้องการยกระดับและฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
- ☐ภาระหนี้สิน
- ☐ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยตามผู้ปกครอง/สามีหรือภรรยา/ญาติพี่น้อง/เพื่อน
- ☐ลักษณะงานที่มีอยู่ในเมืองพัทยาไม่ต้องใช้ทักษะ ประสบการณ์หรือความชำนาญสูงมาก หากเปรียบเทียบกับการทำงานภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม
- ☐เป็นพื้นที่ที่สามารถหาเงินได้ง่าย
- ☐ต้องการแสวงหาประสบการณ์ในการทำงานใหม่ ๆ
- ☐มีงานรองรับเป็นจำนวนมาก
- ☐ได้รับค่าจ้าง/ค่าตอบแทนสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ
- ☐ค่าครองชีพไม่สูงมากเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ
- ☐มีโอกาสเติบโตและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ
- ☐เดินทางสะดวกสบายและอยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวง
- ☐ความพร้อมของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- ☐เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำและมีชื่อเสียงระดับโลก
- ☐ชอบความหลากหลายของผู้คน (โดยเฉพาะชาวต่างชาติ)

12. ปัญหาที่ประสบในเขตพื้นที่เมืองพัทยา (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน
- ☐รายได้ที่ไม่แน่นอน
- ☐ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นผลจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น
- ☐ค่าจ้างต่ำไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต
- ☐ปัญหาจราจรและอุบัติเหตุจากการเดินทาง
- ☐ความไม่มั่นคงในการประกอบอาชีพ
- ☐การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขของเมืองพัทยา
- ☐ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบต่าง ๆ ขยะ น้ำเสีย ฝุ่นละออง น้ำท่วม เป็นต้น
- ☐ข้อจำกัดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

- ☐ ไม่มีเงินออม
- ☐ หนี้สิน
- ☐ ปัญหาทางด้านการก่อสร้าง ขุดเจาะถนน และทางเท้า
- ☐ สิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเมืองพัทยา
- ☐ ปัญหาน้ำท่วม การบริหารจัดการระบบระบายน้ำ และระบบสูบน้ำ
- ☐ การยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น
- ☐ การปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในเมืองพัทยา
- ☐ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน
- ☐ การเข้าถึงโรงเรียนของบุตรหลาน
- ☐ ปัญหาทางด้านสัญญาณไฟจราจร
- ☐ ปัญหาทางด้านไฟส่องสว่างสาธารณะ
- ☐ ปัญหาสุนัขจรจัดในชุมชน

13. ความต้องการในเขตพื้นที่เมืองพัทยา (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ กำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อลดค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย
- ☐ ผลักดันให้โรงแรม ร้านค้า หรือสถานประกอบการสามารถเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- ☐ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปาและการสื่อสาร เป็นต้น
- ☐ ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด แหล่งมั่วสุมหรือแหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมาย
- ☐ ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ☐ จัดสวัสดิการด้านการสาธารณสุขให้แก่ประชากรแฝง
- ☐ เพิ่มโอกาสในการแสวงหารายได้ของประชากรแฝงโดยการขยายเวลาเปิดสถานบันเทิง
- ☐ แก้ไขปัญหาที่อาจก่อให้เกิดภาพเชิงลบต่อการท่องเที่ยว อาทิ มาเฟีย ผู้มีอิทธิพล เป็นต้น
- ☐ ร่วมมือกับหน่วยงานเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาการจราจรโดยเฉพาะช่วงเวลาเร่งด่วน
- ☐ ยกระดับระบบบริการสุขภาพที่เอื้อต่อวิถีชีวิตในเขตเมือง
- ☐ จัดหาที่อยู่อาศัยที่คุณภาพและราคาถูก
- ☐ จัดระบบขนส่งมวลชนที่คุณภาพและราคาถูก
- ☐ ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้แก่บุตรหลานของประชากรแฝง
- ☐ จัดหาพื้นที่ออกกำลังกาย สวนสาธารณะ พื้นที่พักผ่อน
- ☐ สร้างกลไกเพื่อให้ประชากรแฝงมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองพัทยา

14. อยากให้เมืองพัทยาทำหรือไม่ทำอะไร

.....

.....

วิสัยทัศน์เมืองพัทยา พ.ศ. 2566-2570

“เมืองแห่งโอกาส เศรษฐกิจสมดุล คุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับทุกคน”

เชื่อมคุณภาพชีวิต
. . .ให้พัทยาน่าอยู่

Pattaya Connect

สายด่วน 1337MAX
ตลอด 24 ชั่วโมง